

22. Februar 1985
Nummer: 51

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 185562 tpa d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 60.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

İsveç Konferansı Sonuç Bildirgesi'nden: Türkiye Avrupa Konseyi'nde kalmak istiyorsa, Konsey kararlarına uyacağına dair garanti vermelidir.

Evren-Özal rejimine çok sert bir şamar: İsveç Konferansı !..

İsveç'in başkenti Stockholm'de toplanan "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu uluslararası konferans, Batı Avrupa'nın 13 ülkesinden gelmiş 200 delegenin katılımıyla gerçekleştirildi. İsveç parlamento binasında yapılan ve iki gün süren toplantıya televizyon geniş yer verdi. Konferansa delege olarak katılan Profesör Server Tanilli hiç kuşkusuz konferansın en etkili ve çarpıcı kişisiydi. Profesör Tanilli kendi deyişiyle "1982

Halklar Hitler
faşizminin yıkılışının
40. yıldönümünü
coşkuyla kutluyor

Bu yılki 8 Mayıs, Hitler faşizminin yenilgiye uğratılışının 40. yıldönümü. Bütün dünya halkları, barış ve demokrasi güçleri bu büyük günün 40. yıldönümünü "zafer günü" olarak kutlamaya hazırlanıyorlar.

● Yazısı Sayfa 7'de

DİSK'in
kuruluşunun
18. yıldönümü
kutlanıyor

DİSK'in kuruluşunun 18. yıldönümü Batı Avrupa'daki çeşitli toplantılarla kutlanıyor. Yapılan toplantılarda DİSK üzerindeki yaşamın kaldırılması, yöneticilerinin yargılanmasına son verilmesi ve politik af ilan edilmesi talepleri dile getiriliyor. Londra'da İngiliz sendikalarının çatı örgütü TUC'un Genel Merkez Konferansı Salonu'nda 13 Şubat günü ve Viyana'da 8 Şubat günü birer kutlama toplantısı düzenlendi. Fransa'da FTİB'in düzenlediği toplantı ise 23 Şubat günü yapıldı. Hatırlanacağı gibi, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'i geçtiğimiz günlerde üyeliğe kabul ederek konfederasyon içerisindeki yasağı tanımadığını ilan etmişti.

Türk-İş yönetimi işçileri "zirve" ve "zırva"larla oyalama çabasında

Grev, patronları değil, sendika yönetimlerini ürkütür oldu

Tamamı kendi deyimiyle deyimiyle "1982 Anayasası diye bir şey" i peşavraya çevirdi ve Batı Avrupalı aydınlarla düşen demokratik sorumluluk üstüne somut bir çağrı yaptı. Fotoğraflarda görüldüğü gibi 1982 Anayasası'nı delegelere uzatarak gösteren Tanilli, "Bu anayasaya karşı çıkmak demokrasinin ölçütüdür" dedi ve bu anayasayı bir "küşle talimnamesi" olarak nitelendi. Konferansın ikinci ve sonuçu gününde 200 delegenin oybirliği ile bir sonuç bildirgesi kabul edildi. Bildirgede, bir durum saptamasından sonra Türk hükümetine dokuz noktada özetlenen bir uyarılar demeti yineltilti.

● Yazısı 3'de

Türkiye'nin gerçek dostları

Batı Avrupa'nın 13 ülkesinden 200 delegayla İsveç Parlamentosu binasında toplanan "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu uluslararası konferans, ülkemizdeki demokrasi güçleriyle dayanışma hareketinin 12 Eylül'den bu yana diktatörlük rejiminin ve onun destekçilerinin suratına indirilerek en güçlü şamarlardan biri oldu. Bu şamarın gücünü ve önemini görebilmek için, Evren-Özal rejiminin hem dış dünyadaki hem de içteki durumuna şöyle bir göz atmak yeterlidir.

12 Eylül darbesinden bu yana 4,5 yıl geçti. Amerikan, Federal Alman ve İngiliz hükümetlerinin Türkiye'deki diktatörlüğe verdikleri bütün desteğe rağmen; anayasa oylaması, 6 Kasım genel seçimleri ve 25 Mart yerel seçimleri gibi başvurulan bütün manevralara rağmen, dünya kamuoyu Türkiye'de "demokrasiye geçildiğine" inandırılmadı. Geçen yılın mayıs ayında Türk delegasyonunun Avrupa Konseyi toplantılarına katılması kabul edildi ama, başta Konsey'in kendisi olmak üzere insan hakları ve demokrasi sorunlarıyla ilgili hiçbir uluslararası kuruluş bugünkü meclisi ve Özal hükümetini Türkiye halkını "mesru temsilci" olarak görmüyor.

O yüzden de, Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu dönem başkanlığı, arası geldiği halde Türkiye'ye verilmiyor. Fransa, İsveç, Norveç, Danimarka ve Hollanda'nın bugünkü rejime aleyhine Av-

Başta 1. Sayfada

Türkiye Postası

Hollanda'da Geri Dönüş Yasası'na karşı kampanya hükümete geri adımlar attırıyor

Hollanda hükümetinin yabancı işçileri geri gönderme girişimine karşı HTTB'in yürüttüğü kampanya hükümeti geri adımlara zorluyor. Özellikle emeklilik konusu yeniden ele alınacak. HTTB'in yürüttüğü anket, Türkiye'de işçilerin kampanyada öne sürülen görüşleri benimsediklerini ortaya koyuyor.

● Yazısı Sayfa 4'de

Dev zam dalgaları durup dinlenmek bilmeksizin birbirini izliyor Türkiye'de pahalılığa yine zam geldi

Özal hükümetinin ardarda ilan ettiği dev zam dalgaları ülkeyi derinden sarsıyor. Tüm Türkiye'de emekçi sınıflar kelimelerin tam anlamıyla açık sınırında. Fuhuş, hırsızlık, çocuk satışı alabildiğine arttı. Ancak zamların da arda arkası gelmiyor. Örneğin gübreye yüzde 20 zam yapıldı. KİT ürünlerine yapılan zamlar ise artık trilyonlara ulaştı.

● Yazısı 8'de

Özal kendini başanılı buluyor

● Yazısı Sayfa 6'da

"Yıldızlar savaşı"nın tek müşterisi gerici Kohl hükümeti

ABD hükümeti NATO'daki ortaklarına uzayı salınlardırma programını kabul etti-rebilmek için her yolu deniyor. Kamuyuunda "Yıldızlar Savaşı" diye anılan bu programın "reklamı" için Weinberger özellikle caba harcıyor. Ancak görüşüne göre Kohl hükümetinden başka bir müşteri bulunamıyor. Heilbronn'daki "Pershing-2 kazası" ise işin tuzu bilberi oldu. Kohl hükümetini iyice köşeye sıkıştırdı.

● Yazısı Sayfa 9'da

Cuntanın, Danışma Meclisi'nden onaylatığı sendikal çalışmaları, grev hakkının kullanılmasını düzenleyen yasalar, işçi sınıfının en etkili sendikal savaşım silahını, grevi hemen hemen kullanılamaz hale getirdi. Nitekim 12 Eylül'den sonra sadece dört işyerinde grevin göze alınabilmesi ve bunların sonuçları bu gerçeğin kanıtı oluyor. Grevden artık patronlar değil sendikalar ürker hale geldi. Nitekim bir sendikacı (Tekstil Sendikası'ndan Hikmet Polat) şu değerlendirmeyi yaptı: "Türkiye'de bugünkü yasalara grevin pek anlamı yoktur. Yasal prosedürü yerine getiriyoruz". Kıscası işçi sınıfı faşizmi kendi deneyimleri ile öğreniyor, daha bir iyi kavıyor. Buna karşı-

lık Türk-İş yönetimi işçi sınıfını "zirve"lerle, "zirvalarla" oylamaya çalışıyor. Oysa ücretler konusunda bıçak kemiğe dayanmış durumda. Beş yıldır oynanan oyun sürekli yenileniyor. Yılın başında enflasyonun yüzde 25 olarak gerçekleşeceği "tahmin" ediliyor. Ücretler de buna uygun olarak yüzde 30 zamlı olarak saptanıyor. Ancak yıl sonı geldiğinde "küçük bir hesap hatası olmuş" denip enflasyonun yüzde 50 olduğu piskince itiraf ediliyor. Ama bu arada işçinin gerçek ücretinin hızla ve bilinçle düşürüldüğü gözlerden saklanmaya çalışılıyor.

● Yazısı Sayfa 5'de

Bulgaristan üstüne koparılan yaygaralara Sofya'dan etkili bir yanıt

Katliamda öldürülen (!) Türkler Sofya'daki basın toplantısında...

BBC Radyosu'nun Dobruca'da büyük çatışmalar çıktığını ve 200 kişinin öldüğünü haber verdiği günlerde, Sofya'da uluslararası bir basın toplantısı düzenleniyor. Türkiye boyalı basının bir süre önce öldüklerini iddia ettiği iki Türk asıllı Bulgar yurttışı bu basın toplantısına gelip yabancı gazetecilerin sorularını yanıtlıyor.

Türkiye'nin gerçek dostları

Başarılı Sayfa 1'de

rupa insan Hakkın Mahkemesi'ne yaptıkları başvuru hâlâ gündemde duruyor. Ortak Pazar Türkiye'ye verilmesi planlanmış krediler üzerindeki ambargosunu kaldırmıyor.

Bugünkü naylon melis ve özel hükümeti kendisini Türkiye halkına kabul ettiremiyor. Geçen yıl mart ayında yerel seçimlerde halkın yüzde 42'sinin oyuyla alı SODEP, Doğu Yol ve Refah partileri ve kuruluş aşamasında Sosyal Demokrat Parti ile yasal çalışmalarına izin verilmeyen bütün sokaklara çıkıp kukla partinin temsilcilerini oluşan bugünkü melis ve Özel hükümetin, "halkın meşru temsilcisi" olduğunu kabul etmiyor.

Türkiye'deki rejimi içine yuvarlandı; bu yalnızca kurtarmak için Amerika, Federal Almanya ve İngiliz yönetimleri tekrar kolarkı savması benzyorlar. Reagan ve Kohl hükümetleri kendi parlamentolarına "Türkiye demokrasiye geçiyor" biçiminde raporlar sunuyorlar... Batı Avrupa'da ve Amerika'da üç-beş gerici parlamentara söze "Türkiye'yi sevenler" demekleri kurdurtuluyor... İngiliz Devletleri Bakanı Türkiye'ye gösterişli geziler düzenliyor...

Stockholm'deki konferans işte bu tablo içindeki yerine oturarak değerlendirilmelidir. Konferans için İsveç Parlamento binasının tahsis edilmiş olduğunda, toplantıdaki delegelerin siyasal görüşleri ve nitelikleri kadar; temsil edilen politik yapının genişliğinden sonuç bildirgesinde de getirilen istemlere kadar bu konferans, Evren-Ozal rejiminin ve bütün destekçilerinin suratında patlayan gerçek bir şamar oldu. Hem de ne zaman? Tam da Avrupa Konseyi'nin mayıs ayında yapacağı toplantının arifesinde...

Bu konferansın yaratılabilecek sonuçları görebilmek hiç de zor değil. Birincisi, "Türkiye'nin demokrasiye geçmekte olduğu" yalanını dünya kamuoyuna kabul ettirebilmek şimdiki çok daha güçleşmiştir. İkincisi, İskandinav ülkelerinden başlayarak Türkiye demokrasiye geçişinde dayanışma hareketinin Avrupa çapında ve uluslararası düzeyde merkezileşmesi olanağı doğmuştur. AP'İ'nden MSP'İ'ne kadar, sosyal demokratların komünistlerine kadar demokrasi isteyen bütün Türkiye halkı için, dayanışma hareketinin böyle merkezi bir yapıya kavuşmasının önemli ortada olduğu mi?

Politik geçimciyle ve göçmen işçisiyle yurt dışındaki Türkiye'li olarak bu konuda bizlere de büyük sorumluluk düşüyor. Konferansta konuşan Avrupa Parlamentosu üyesi İngiliz David Blackman'ın dediği gibi, Avrupalı demokratların Türkiye halkıyla dayanışmasını daha da güçlendirebilmeleri için, Türkiye demokrasi güçlerinin bir araya gelebilmeleri çok önemli. Halkımıza dost elini uzatan Avrupalı demokratlar bizden bunu bekliyor.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Yolculuk

1984'ün Kasım ayı içinde kendiliğinden İstanbul'a yolculuk yapıyordum. Şehir çıkışında bir saat sonra kontroller başladı. Önce kimlik kontrolü yapıldı. Herkes huyvet cüzdanını gösterdi. Ben ve benim gibi bir yolcu pasaportlarımızı gösterdik. Askerler: "Biz bundan anlamıyoruz, nüfus cüzdanınızı göstermeniz lazım" dediler. "Bizim huyvetimiz biz, bu yurt dışındayız" dedikçe de, "hayır olmaz, bize böyle emrettiler. O zaman bizimle karakola kadar gelin" deyince yolcular hep birden "Kardesim karakola gidip gelmeniz saatleri ahr, çocuk çokuk hep yolda perisan olacaz" dediler. İçlerinden birisi insan evladı imiş de, yolcuların rica minnetine bizi braktılar.

Otobüs hareket etti. Biraz ileride bizi gene çevirdiler. "Kontrol var, anlaşıyor" dedi. "Beyefendi, 5 km. önce bizi kontrol ettiler" dedi. Bu arada kontrol bitmişti. Ama şoförün sözüne kızan 3 pirpiri generalerin köpeğini yapan üst çavuş ve iki asker şoförü alıp götürdüler. Tahminen 1 saat sonra şoför geldiğinde yüzü gözü mosmor olmuştu. Suratında 5 pamarikalı iki kalmıştı. Şoför "Arkadaşlar, dedi, "hele yanlanmı, bacaklarını görseviz. İki kelime yüzünden ne hale getirdiler lastik çopla görüyorsunuz" dedi. Ve yola devam ettik.

E. Tunali/Federal Almanya

"Haydi sendikaya"

On senedir Ford Fabrikasında çalışıyorum. Patron vampir gibi kanımızı emiyor. 1985 senesine geldik. Ocak ayındaಂದು yirmiden fazla araba çıkıyoruz. Bir sanyie boş zamanımız olmuyor. Ocak ayının ilk haftasında patron bir bildiri dağıttı. Gitemiz lastikleri toplandı için 2 saat fazla mesai ödeyeceğiz dediler. Toplantıda bize yeni teknolojinin söz edip, robotların nasıl çalıştığına dair bir film gösterdiler. Tabii bunun altından bir şey çıkacakları anladık. Zaten on senedir de böyle bir şey bekliyordum. Ben bantıda çalışıyorum. Toplantıdan bir hafta sonra patron lıyca bir gaddarlığı. Bant alebildiğini hızla gidiyor... Nefes almıyoruz, kan kusuyoruz. Bakıtım bu böyle gitmez. Yanımdaki arkadaşım a kudurdu. "Arkadaşım bu böyle gitmez, bizim kaybedecek bir şeyimiz yok. Hakkımızı aramazsak patron bize nefes almazmış, haydi sendikaya gidelim" dedim. Arkadaş "bir

iki kişiyle gitmem, kalabalık olmayalım" dedi. Sonunda 5 kişi olduk. "Haydi arkadaşlar sendikaya gidiyoruz" diye bir bağırıldı. Bir dakikada tornavida, çekiç, tabanca ne varsa ellerinden fırlattılar. Bir anda 50-60 kişi olduk. Çok kalabalık olduk ama çok da heyecanlandım ve mutlu dakikalar yaşadım. Sinirli, heyecanlı ama kafamızın dimdik sendikaya girmeye hazır olduk. Korkudan dudakları yanmıştı nerdeyse... O an için çok seviniyordım. Hep onların hareketlerine bakıyordum. Oradan bir geçiş gördüm. İki işçiler birlik beraberlik olursak, onlar bir avuç insan, biz milyarlara emekçiyiz, tüklükle boğarız. Yeter ki kendile emeğimizi birleştirip sahip çıkalım, hakkımızı söke söke alırız.

Adının apıdanmasını istemeyen bir okuyucu/Köln

Ülke ile bir telefon konuşması

Bundan bir kaç ay önce bir arkadaşta hatır sormak için telefon ettim. Kendisi PTÇ'de çalışır. Telefonu açmasıyla küfürle başlaması bir oldu... Bizde sorulacak hal hatır kalmadı, biz işi ve memurların anası ağıyor. Özel Hükümeti her şeyimizi elimizden aldı. Söz verdiğimizde geldi. Söz namustur dediler ama bizim namusumuzda da göz değildi. Elimizde bir avrat kaldı. Şimdilik bir ona sahibiz..." dedi. Ben korktum. "Yahu telefonu filan dilerler öyle konuşma" dedim. Ama baktım bizimki hala konuşuyor telefonu kapatırdım. Önceleri yine böyle konuştuğundan bir sürün yemişti, şimdi emekçiden olmasın diye. Ama sonra da düğündüm, insanlar böyle pervasızca konuşabildim göre bu düzene büyük bir hınçtan var. Belki bu mektubumu yayınlarsınız diye de size gönderdim.

Adının apıdanmasını istemeyen bir okuyucu/Nachrodt

Bir fotoğraf sergisi

Türkiye'de 19 Mayıs Uluslararası Resim Biyennalesi kapsamında, ken baskı sonucu Hollanda'ya gelmek zorunda kaldım. En

Açılış bu tatız atlaya bitti. Ama Fala gelen Aziz Nesin'in resimlerini beğenmesi, ani defterine izlenimlerini yazması sevni çok

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Zeki Sonracı için

Alının soyulmuş patates gibi Zeki Sonracı Sakakların bahar, Ölümlün eşliğinde taşkın yaşama sevinci dudaklarında Gazisin Zeki Sonracı.

Madalyasız. Şimdi göğüsünde iki nişanın Gezebilirsin gururla. Yara değil, nişan onlar, şeref nişanı.

Taşı o nişanlar, Zeki Sonracı şerefine. Niyetini seni putaştırmak değil.

Alınmayasın. Layık değilsin sen putaşmaya. Hakkın değil putaşmak senin.

İnsanın sen. İnsanlara ve dünyaya olan sevgisini, anlatan babamı diyor- oğlun.

Ben de görüyorum fotoğrafta. Kin denen melanetin zerrası yok dudaklarında. Selam sana Zeki Sonracı. Bugün mandallıyı koklayarak, ve yaşamın tadını damağında indirerek, ve yaşam sevinci içinde dolu dolu gülerek.

Selam yapmasını bilenlere Selam nice madalyasız Gazilere. Hemşeri/Fransa

5 Ocak 1985

Yığın gibi görünüyorlardı, eski model ceketleri, Urkek çahreleri ve sanki zorunlu tasdikları, byıklarıyla...

neredeyse: "Hoch die internationale Solidarität" Ve sıkılmış yumruklar havada...

Ufak ama sağlam duruyorlar omuz-omuz donarak eski on derece soğukta.

Ancak şimdi anlıyorlar yüzlerinden okunan acıyı, gözlerindeki iltıyı ve yüreklerindeki direnme gücünü...

İşte böyle umutsuzdu görünüm Cumartesi öğleden sonra Ama ilk arabalar başlayınca yaklaşılmaya, kıpırdandı birden kalabalık; başlattı biri sloganı: "Faşistler defolun!" Katıldı her şeyi bidden: "İçler buraya! Faşistler oraya!" ve "Nie wieder Faschismus!"

Çnıyor ortaklık... Boğazım yirtılacak

Kucaklamak istiyorum hepsini; şu soğuk günlerde birazıcık olsun ısıtmak ve anlatmak Türkiye'li sevgimi. Iris Heuser

Siegen'de 5 Ocak'ta düzenlenen antifaşist bir gösteriden etkilenen genç bir almanın Türkiye'li üzerine yazdığı bu şiiri Timur Turay çevirdi.

Bahnhof günleri

ERMIS Verlag/Yayınevi

ATILIM (15 Günlük Gazete) 1 aylık abone: 48,- DM Toplu istekler: en az 5 adet

Yeni Çağ (Aylık Dergi) Fiyatı: 3,- DM

Yol ve Amaç (3 Aylık Dergi)

Federal Almanya topraklarında yaşayan ben, oturmaşmam için başına, pencereden uzaklara bakıyorum. Dışarda büyük fabrika binalarının arasından süzülerek bana ulaşıyor. Mevsimlerden sonbahar. Bulutların öndünde bir ağaç, yapılarını dökmüş, çitipilak kalmış dalları. Sonbaharda ağaçlar, böylesine silimsiyin mi diye soruyorum kendime. Peki, daha dalginliğim

Kara Ağaç'la söyleşi

bacaların ürettiği kimi güzel niteliklerden yararlanabilin. Ne oldu öyle Kara Ağaç? Bu insanlığın geldiği yerde şük ol alıncasına bizimle yaz mı ediyorsun yoksa? Yalnız insanlığı değil, seni de yok edecekler Kara Ağaç. Şimdi, hiç olmeseza sen kararın, yazın zar zor yeşilleniyorsun. Ama Allah üreten, oğım bacalarının sahipleri bu hakını bile ellin-

Yel ve Anas
(3 Aylık Dergi)
Fiyatı: 5,- DM

TKP MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu yoldaşın
MK 3. Plenumu'nda okuduğu
Politik Büro Çalışma Raporu
Fiyatı: 3,- DM

Türkiye ve Türkiye Kürdistan
Sol Birliği
-Belgeler-
10 Aralık 1984
(Türkçe, Kürtçe, İngilizce ve
Almanca metinler birarada)
Fiyatı: 4,- DM

İsteme Adresi:
Ermis Verlag
Postfach 10 10 16
4300 Essen 1
Ödeme:
Ermis Verlag
Stadsparkasse Essen
BLZ 360 501 05
Konto Nr: 712 703

(*) Yasal zorunlulukla,
"ASA-Verlag" olarak kurululan
yayınlarımızın adı
değiştirmesi zorunda kaldık.
Bu değişikliği yaratacağı
akşamlardan dolayı
okurlardan özür dileriz

simsiyah mı çığır dıysı soruyorum
kendime. Çığır adar dalgınlığına
şakarak, tek başına dikilen ağa-
ca senliyorum: "Söyle bana
yalnız ağaç, seni karartan me-
sim mi? yoksa fabrika bacala-
rından süzülen kara duman mı?" Yanıt vermiyor Kara Ağaç.
Sanki küsmüş gibi. Neden dardı-
ğıni anlıyor gibiyim. Dev gibi
bacasını gökyüzüne salan fabri-
ka bakyorum. İçinde çalışan-
ların alınterini, sahibinin keyfini
canlandırıyorum beyiminde. Dö-
nüp Kara Ağaçla konuşuyorum.
"Sevgili arkadaşım Kara
Ağaç, dön bak arkana. Senin
ilk gördüğün, seni karartan du-
manlı bacalar. Deha uzaklara
bak Kara Ağaç. Görüyor mu-
sun, uzaklarda hem seni, hem
bacaları, hem de bizleri tehdit
eden direği. O direğin dikildi-
ği yerlere, askeriye diyorlar
Kara Ağaç. Sana söylemek is-
tediğim şu ki; o dumanlı bacalar
aradan oradan dymak için tüttü-
yor simdi. Bacaların sahipleri,
kâr elde etmek için, silah üre-
tip, insanlığın mezarını kazı-
yorlar Kara Ağaç. Oysa insan-
lığın çoğu aç, evsiz, yoksul.
Beslenmeye, giyinmeye insan-
ca yaşamaya muhtaç. Ama Ka-
ra Ağaç, bu açlar ordusunun
cebinde para yok ki, dumanlı

silah üretin, ölüm bacalarının
sahipleri bu hakını bile edin-
den alacaklar Kara Ağaç. O Ka-
ra gün gelirse, hepimiz birlikte
kararip kül olacağız. Neden ölü-
mü titriyorsun Kara Ağaç. Kork-
ma arkadaşım. Sen olduğun
yerden, dünyada olup bitenleri
göremediğin için, yüreğini
korku saldı. Hiç korkma arkadaşım.
Açlar ordusu, topraklar or-
dusu, cesuru, korkağı, her-
kes ölüm tüccarlarının oynadı-
ğı tehlikeli oyunu gördükçe
alanlara dökülüyor. Hepal aynı
dilleri konuşmasalar da hayku-
nyorlar: ÖLÜM ROKETLERİNE
HAYIR. YAŞAMAK İSTİYORUZ.
İşte bu ses gürleştikçe, yeri
göğü inlettikçe, ölüm bacaların
nın sahiplerinin üzerine yka-
cağız. Onlar ölüm bacalarını
yok olup gidecekler. Ve o za-
man senin gurbüz dalgallının al-
tında bir soluk dinlenmek için
oturacağız yine bacaların ara-
sından aızan açmay güneşinin
kuzıldığını seyredeceğiz. İşte
o zaman sen yeşilli ağaç olaca-
kın, gökyüzü düpduru olacak.
Sabırı ol Kara Ağaç. Kavgama-
ıza destek ol, bizimle birlik
ol. Yaşamak için haydi el ele
Kara Ağaç!

Dönay Esinsel/Hamburg

2024 yılının başlarında
Türklerin baskın olduğu Hollanda
ya gelmek zorunda kaldılar. En
büyük uğraşım fotoğrafıdır.
Size geçen sene Samsun Fuarı-
nda açtığım bir resim sergisi ve
başına gelenleri özetlemeye
çalışacağım.

Fuarda uzun uğraşlar sonun-
da duvarız, kapısı bir yer bul-
bildim. Arkadaşlarımla günlerce
uğraşım taminini gerçekleştirdik.
Bu tür çalışmalar desteklemesi
gerekten okuduk hiç yardım ala-
madım. Fuar 12 Mayıs günü
açıldı. Bize yardım ettikleri için
SODEP il merkezine de daveti-
ye göndermiştik. Sergimin açıl-
ışına gelen Belediye Başkanı ve
komutanlar önce SODEP'den
gelen çiçekle ilgilenildi. Surat-
ların asıldı...Neyse, sergi açıldı,
kokteyl dağıtıldı. Resimleri gezer-
ken bana "Neden belirli bir ke-
simi gördünüz, güzel manza-
ralar, insanlar bulamadın mı?"
diye soruyorlardı... Bu sırada bir
arkadaşım bu zevatla birlikte
benim de resimimi çekti. Ama az
sonra komutan yanında bir erle
geliş benim adımı defterine not
etti. Neden diye sorduğumda
komutanların görev başında-
ken elinde ki kadehi ile resim-
lerinin çekilmeyeceği söylendi.

Fuar günleri 24 resimim resim-
leri beğenmiş, anı defterine
izlenimlerini yazmış, sergiyi çok
güzel ilgiyle gezmesi okula ge-
rici yönetim kadrolarında huzur-
suzluk yarattı. Beni "bu okuldun
mezun olacağın sanma" diye-
rek tehdit etmeye başladılar...
Bu sergi bana çok şey öğretti.
Hayatımın en zor, arkadaşlarımla
dayanışmanın en yüksek olduğu
günlerde bunlar. Eski bir anı da
nasa ülkemizdeki gerçeği bir
nebe olsun aktarabildiysem
acıyı baş eylerim, içirim.

A. Fevzi Mert/Hollanda

Bahnhof günüleri

Bakyorum her geçen günün ardından	İstemiyorum küllengil bulutları
İçim burkuluyor	herşeye üzgün...
Eller sallıyorum bahnhofdan	Görüyorum her gelen günde seni
Bakyorum geçen	Susadım sana açım Var mı ötesi sevdaim
	Sen orda ben burda
Ölümöl haberler geliyor	Orda dostlar
Ve gencecik güne açılan	Burda dostlar
	Yalnız değiliz sevdaim
Gidin artık üstümden	kapı
	Mehmet Esen/Duisburg

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1. DİSK'in kurucularından olup, 22 Temmuz 1980'de faşist kurşunlarıyla öldürülmüş sendikacı, 2. Alet kılıcının çoğulu (eski dilde) - (Ters) Humeyni yönetimiyle ilişkiliye düşerek yurt dışına kaçan ve yaşamını Fransa'da sürdüren eski İran devlet başkanının soyadı - 3. Haririn kalın okunuşu, 3. Güney Amerika'da bir devlet - 4. Aşırı bir rubal sarımsı ve gerginlik sonucunda insanlarda baş gösteren ani değişim, 4. Prensis - 5. Bir pamuk türü, 5. Bir cetvel adı - 6. Fa-
patek, alt kısmı düz olan yontulmuş elmas veya böyle taşlarla süslenmiş mücevherat - 7. Fizikte bir kanun adı, 6. Yurdumuzun güneyinde, Antakya ili sınırları içerisinde bir göl ve ova adı - (Ters) 8. Japon imparatorlarına verilen bir san, 7. Orta To-
rosların birbirine paralel olarak uzanan sıradışla-
rından en doğuda olanı, 8. Bir ilimiz - Müziğe bir nota - (Ters) 9. Ovmaktan bir emir, 9. İngiltere'de bir soyululuk ünvanı - Konuşulurken elde olmadan yapılan ufak hata, pot kırma - Savaş, harp, kavgay, 10. Televizyonu simgeleyen harfler - Nahiye-
den daha küçük yerleşim merkezi - Eski Çin felsefesinde evrenin birliğini yapan düzen ilkesi veya bu felsefenin kurucusunun adı, 11. Yerleştime, yerine koyma - Avrupa'da bir ırk, 12. Küçük çayır bitkilerinin genel adı - (Ters) Bir tropikal iklim bitkisi ve bunun meyvesine verilen isim.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Sahip olduğu servetini artı değer için kullanan kişilerle denir, 2. Başkala-
rın, elgün - Çamaşır yıkamada kullanılan bir madde, 3. Alman para birimi - Avrupa da bir yanmadı, 4. Aile içinde babanın hakimiyetini öngören ve soyda temel olarak babayı alan sosyal sistem - Adale, 5. De-
fine, hazine, 6. Faşist yapıları bir parti olan MHP'nin militanlarının kendilerine yakıştırdığı oldukları bir sıfat - Kuran surelerini meydana getiren cümlelerden herbiri, 7. (Ters) Eski dilde düşman - 2. dünya savaşının çıkmasına ve bundan ötürü 40 milyon insanın ölmesine neden olan faşist liderin ön adı, 8. (Ters) Bir şeyi düzeltme veya altının saflık derecesi - Yurdumuzda bilhassa Doğu Anadolu'da feodal köy toplumunda egemen olan ve sözü geçen anlamında bir sıfat - Caka, fiyaka, 9. Kısım kimesinesinin kısıl-
tılmış şekli - Güney Amerika'da And dağlarında yetişen ve uyuşturucu bir madde olan kokainin hammad-
dest olan ağaç türü - Vilayet, 10. İçine alan, kapsayan anlamında bir erkek adı - Sicili'ya bir yanaradğ
11. Tarz, üslup veya Fr. Okul - Bir deniz taşıtı, 12. (Ters) Sıkışık elinden ufak tefek kazalar çıkan kişi-
lere denir - Deniz kabuğu ve paklıtışandan yapılmış süslü veya renkli, süslemelerin, ve asimetrik
eğrilerin toplanmasına önem veren süsleme stili.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Totaliter - Po, 2. Ekallıyet - Caz, 3. Ladik - Zar, 5. Faiz - Pinti, 5. İzmirli - Kik, 6. Kra-
Ak - Arıza, 7. Fatim - İye - Az, 8. Im - Mars - Ten, 9. Kont - Tmo, 10. Rt - İnkı - Eki, 11. İndüs - Aet, 12. Tura - Şili - Re.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Tefikfikret, 2. Ok - Azramot, 3. Tallimat - Ir, 4. Alaza - İmtina, 5. Lid -
Rana - Nd, 6. İlyik - Riküs, 7. Tek - İs - Ası, 8. Et - Ay, 9. Zikretme, 10. Canlı - Eoka, 11. Partizan -
Teri, 12. Oz - İluaz - Site

Türkiye Postası

Abone fişi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Adı-Soyadı
Adresi

Ülkesi

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.
Postcheckkonto 461432 - 100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Ber-
lin-West hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte navale makbuzu
nuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Molke Str. 45, 4100 Duisburg 1
adresine postalayınız.

Abone bedeli

F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	İsviçre
6 aylık 30,- DM	60,- BF	120,- Krn	85,- FF	8,-40 £	35,- G
1 yıllık 60,- DM	120,- BF	240,- Krn	170,- FF	16,-80 £	70,- G
					190,- Krn

Heval'in bir kızı oldu

15 Ocak 1985'de
Üretip var edenlerin tezgaha
iki etti
sabah vardığıсында
bir kuzmız oldu
Adı: Ceren, anası: Cevahir,
babası: Heval.
Acaba ne söylüyor?
Belki de:
"Silah yerine
Daha çok kitap
Daha çok kalem
Daha çok sebze
yumurtu,
süt"
diyordu.
Soluğunu Sümeýra'dan,
işğini Ruhl Su dedesinden
almış dieğyle, sevencimizi
tüm dostlarımızla paylaşınz.

Türkiye Postası: 15 günde bir cuma günleri çıkar Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 Verantwortlicher Redakteur: Ahmet Karam Anchrift der Redaktion: 4100 Duisburg 1, Molkestr. 45 (0203) 93 97 Hvertelag: Infomedica, 4100 Duisburg 1, Molkestr. 45 Druck: Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 Banka Hesabı: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West Abone Kayıtları: Federal Almanya'da Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. Temsilcilikler: Fransa-Paris, Tel: 0-258 26 90 İsviçre-Basel, Tel: 061-22 15 91 Hollanda-Amsterdam, Tel: 020-90 85 46 İngiltere-Londra, Tel: 01-340 47 39 Danimarka-Köpenhag, Tel: 01-707 506 İsveç-Stokholm, Tel: 08-367 576 Batı Berlin, Tel: 030-624 60 92

Stockholm'de parlamento binasında toplanan Konferans'ta İsveç parlamentosunun merkez sağdan komünistlere kadar bütün partileri temsil edildiler

Evren-Özal rejimine inen çok sert bir şamar: İsveç Konferansı !..

Türkiye konusunu tekrar gündeme alacak olan Avrupa Konseyi'nin Mayıs ayında toplantısı öncesinde, 16 ve 17 Şubat günleri İsveç'in başkenti Stockholm'de, parlamento binasında yapılan "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu uluslararası konferans, beklenenden de üstünde bir başarıyla sonuçlandı. Konferans, İsveç parlamentosundaki Merkez-Sağ'dan Komünist'lere kadar bütün partilerin temsilcilerinin de içinde yer aldığı "Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları İçin Dayanışma Komitesi" tarafından düzenlenmişti. Konferansa İsveç dışında, Finlandiya, Norveç, Danimarka, Hollanda, Federal Almanya, Fransa, İsviçre, Yunanistan, İngiltere, Belçika ülkelerinden de delegeler çağırılmıştı. 200 deleg ve 100 kadar da basın mensubu ve konuk, parlamento binasındaki 300 kişilik salonu tümüyle doldurmuşlardı. Batı Avrupa delegeler arasında Avrupa Konseyi Sosyalist Grup sözcüsü Danimarkalı

parlamentar Lasse Budtz, Avrupa Parlamentosu üyesi ve İngiliz İşçi Partisi milletvekili David Blackman, Avrupa Konseyi üyesi ve Fransız Sosyalist Partisi milletvekili Fourre Jean Pierre, Avrupa Konseyi üyesi ve İsveç Merkez Partisi eski Göçmenler Bakanı Carin Andersson, Federal Alman Sosyalist Demokrat Partisi milletvekili Klaus Thüsing, İsveç Sosyal Demokrat milletvekili Hans Göran Franc ve Uluslararası Gazeteciler Federasyonu Genel Sekreteri Hans Larsen de bulunuyordu. Bunların dışında bütün Avrupa düzeyinde, çok sayıda politikacı, sendikacı, barış hareketi temsilcisi ve basın mensubu da delegeler olarak gelmişlerdi. Konferansa delegeler olarak katılan Türkiye'den delegeler Profesör Servet Tanilli, Madencilik Genel Başkanı Mehmet Karacık, DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal, TOB-DER Genel Sekreteri Mustafa Düzgün, Barış Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun, Bank-Sen Genel Başkanı

Metin Denizmen, yazar Demir Özlü ve FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan da vardı.

Birinci gün

İki gün süren konferans, 16 Şubat Cumartesi günü, konferansı düzenleyen komitenin başkanı İsveç Bağımsız Kiliseler Konseyi Genel Sekreteri Karl-Axel Elmqvist'in ve komitenin yönetim kurulu üyesi IM-DER Genel Başkanı Ahmet Erol'un açış konuşmalarıyla başladı. Akşam saat 20'ye kadar süren ilk gün, "1980 askeri darbesinden sonra Türkiye'nin yasal yapısı", "insan hak ve özgürlükler" konulu oturumlar yapıldı. Türkiye'nin yasal yapısı konulu oturumda söz alan Profesör Servet Tanilli'nin yaptığı konuşma büyük bir ilgiyle izlendi ve coşkuyla alkışlandı. Servet Tanilli'den sonra kürsüye gelen Avrupa Konseyi üyesi Lasse Budtz, "Bu muhteşem

konuşmadan sonra konuşmak çok güç olacak" diyor.

Türkiye'de işkence görmüş iki tanığın da konuştuğu ilk günün akşamı Stockholm Belediyesi, Nobel ödüllü törenlerinde verilen akşam yemeklerinde kullanılan binada, delegeler ve konuklara çok görkemli bir akşam yemeği sundu. Stockholm Belediye Başkanı'nın konuşmasıyla başlayan bu akşam yemeğinde delegeler bütün gece boyunca görüş alışverişinde bulundular.

İkinci gün

Konferansın sabah saat 9:30'da başlayan öğleden sonra 15:30'da biten ikinci gününde "basın ve düşünce özgürlüğü", "politik hak ve özgürlükler" ve "Türkiye ile dayanışma" konuları ele alındı. İkinci gün birincisinden çok daha canlı ve coşkuluydu. Konferansın

bu ikinci gününde de en büyük ilgiyi uyandıran konuşmayı gene Profesör Servet Tanilli yaptı. Konferansın sonuç bildirgesi 200 delegenin tümünün oybirliği ile ayağa uzun alkışlarla kabul edilerek, oturum başkanı İsveçli parlamentari ve ünlü hukuku Hans Göran Franc'ın okuması tutamamıştı. Alkışlar dinip de herkes tekrar yerine oturduğunda başkan, konferansa ilişkin yazdığı şiiri okumak üzere Profesör Servet Tanilli'yi kürsüye çağırdı. Tanilli "spontane" çevirisi yapılan "Veda" adlı şiirini bitirdiğinde bütün salon tekrar ayağa kalkmış büyük bir coşkuyla kendisini alkışlamaktaydı.

Konferansa katılan Avrupa Konseyi üyelerinin ve politikacıların genel eğilimi, Konsey'in Mayıs ayında yapılacak toplantısında Türkiye konusunda artık kesin bir karara varılmasını istemek doğrultusunda

daydı. Nitekim, Konsey üyesi Andersson, oturum arasında gazetecilerin sorularını yanıtlarken, "Türkiye'deki uygulamalar böyle devam ederse Konsey'den çıkılması yolunda karar alınması gerektiğini savunacağım" söylüyordu.

İsveç televizyonu ve radyosu iki gün boyunca Konferansa yayınlarında önemli yer verdi. Bu tür konferanslara alışık olan delegelerin ve basın mensuplarının özellikle dikkatlerini çeken nokta, konferansın iki gün boyunca canlılığında hiçbir yitirmeden sürmüştü.

17 Şubat Pazar günü Stockholm'den ayrılmaya başlayan delegeler ve konuklar şu görüşte fikir birliği içindeydiler: Ankara yönetimi ve onun destekçileri 12 Eylül'den bu yana "uluslararası" düzeyde bu kadar güçlü bir "şamar" az yemişlerdi.

KONFERANSIN

SONUÇ

BİLDİRGESİ

Stockholm uluslararası konferansının ikinci gününün sonunda, İsveç dışında 13 ülkeden ve İsveç parlamentosunda temsil edilen bütün partilerden ve sendikalarından 200 delegenin oybirliği ve sürekli alkışlarıyla bir "sonuç bildirgesi" kabul edildi. Bu bildirge, Türkiye'de insan haklarının ve demokrasinin durumu konusunda saptamalar yapıyor ve Türkiye hükümetinden, Mayıs ayında toplanacak Avrupa Konseyi'nden ve Batı Avrupa hükümetlerinden, politik partilerinden, sendikalar ve diğer örgütlerinden bir dizi taleplerde bulunuyor. "Sonuç bildirgesi" özetle şöyledir:

12 Eylül 1980 askerel devrimisiyle iktidara gelen yönetim, mümkün olan en kısa zamanda demokrasiye geçeceği sözü vermişti. Yönetimin bu açıklaması, iktidara el konulmasından bu yana geçen dört yıldan uzun zamanda sonra, Türkiye'de demokrasi ve insan haklarının durumunu ele alan Stockholm Konferansı'nın sonuç bildirgesinin çıkış noktası oldu.

Durum saptaması

● 1982 Anayasası demokrasinin temel ilkelerini içermeyen, sendikalar ve özgürlükleri de kısıtlıydı.

● 1983 Kasım'ında yapılan seçimlere yalnız generallerin onayladığı partiler ve adaylar katıldı.

● 1984 Mart'ında, sıkıyönetim koşulları altında yapılan yerel seçimler demokratik olarak nitelendirilemez.

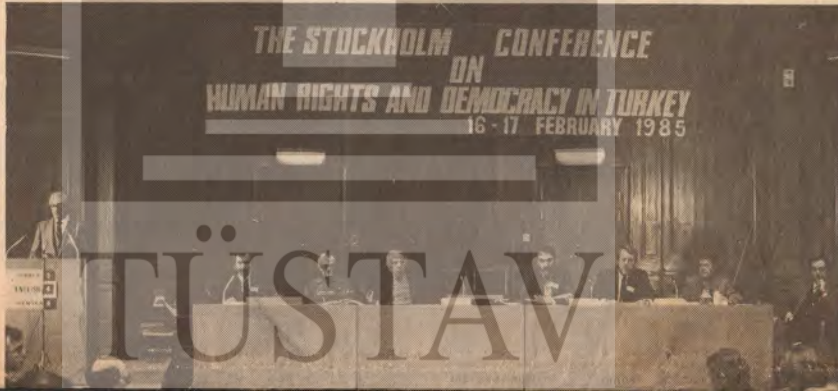
● 1982'deki Anayasa oylamasından sonra uygulanan politika, temel insan hakları-

İSVEÇ KONFERANSINDAN BAZI SEÇMELER

David Blackman

İngiliz İşçi Partisi milletvekili ve Avrupa parlamentosu üyesi

Avrupa Konseyi ilkbahar toplantısında Türkiye hakkında artık kesin karar verilmelidir. Bunun yararına ve gereğine kesinlikle inanıyorum. Kişisel kanım pek açık. Türkiye'nin bugünkü yönetim biçimi ve süregelen uygulamaları Avrupa Konseyi içinde kalmaması gerekir. Biz Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye ile ilişkilerimizi donduruyoruz. Dondurduk. Ama Türkiye, kimi baskı grupları oluşturuyor, Türkiye'ye gazeteci ve politikacılar davet ederek kendi lehinde propaganda olmaları için...

avrupa edere kendine içinde propaganda onanıklan anyor.
Bu çabaları boşa çıkarmak gerek.

Hadar Cars

İsvaç Liberal Parti Yürütme Kurulu üyesi

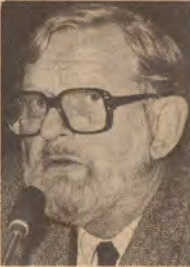
Lasse Budtz

Avrupa Konseyi Sosyalist Grup sözcüsü, Danimarkalı parlamenter

Avrupa Konseyi, Türkiye delegasyonunu yeniden kabul ederken, bunu kendi temel ilkelere uyuşturu için değil, güvenlik açısından yaptı.

Türkiye'yi bir NATO ülkesi olarak ele aldı ve onun NATO içinde kalmasında yarar gördü. Bu görüş Konsey'in bahar toplantısında yeniden oy toplayabilir.

Türkiye'de 12 Eylül'den bu yana olup bitenler yavaş yavaş unutuluyor. Bu yüzden halkın dikkatini yeniden Türkiye üzerine yoğunlaştırmak gerekiyor. Bu açıdan bu konferans toplantısı son derece yararlı olmuştur

Hans Göran Frank

İsvaç Sosyal Demokrat Parti milletvekili

12 Eylül'de Evren cuntası iktidara el koyduktan sonra "demokrasiye geçiş" adı altında bir dizi siyasal manevra gözlemler. Bir Danışma Meclisi oluşturuldu. Yeni bir anayasa hazırlandı ve halkoyuna sunuldu. Bu anayasa ile Cumhurbaşkanı başkanlığında olağandışı yetkiler tanıdı. Ardından Siyasal Partiler Yasası çıkarıldı. Bunların anti-demokratik nitelikleri bir hukukçu olarak benim için tartışılmaz bir açıklaştı. Avrupa Konseyi gelecek toplantısında Türkiye'yi artık "değersiz" olarak, Türkiye hakkında kesin bir karar verilmelidir. Tartışmak sadece Türkiye'deki rejime vakit kazandırmak anlamına gelecektir.

Foto: Türkiye Postası - özel

1982 Anayasası, sermayenin emeğe karşı manifestosudur

Stockholm Konferansı'nda, Türkiye aydınlarının sesini, İsvaç parlamento binasının gün-görmüş duvarlarında yankılandıklarını başında, en başında kuşkusuz Profesör Server Tanilli gelyordu. Profesör Tanilli konferansın birinci ve ikinci günleri sunduğu iki bildiride bir yandan anlamlı ve önemli bir anayasa hukuku dersi verir ve kendi deyi-mi ile "1982 Anayasası denen şey"i paçavraya çevirirken, bir yandan da Stockholm'de bir araya gelen Avrupalı aydınlarla demokratik ödevlerin daha derin ve kapsamlı kavranmasını hatırlatan etkili bir çağrı yöneltti. Tanilli'nin konferans ilk günü "Türkiye'nin yasal yapısı" konulu sabah oturumunda yaptığı konuşma ile konferansın ikinci günü "Türkiye'de basın ve düşünce özgürlüğü" konulu oturumunda yaptığı konuşma birbirini bütünlüyor. Bu yüzden her iki konuşmayı, aralarına bir nokta koyarak birlikte sunuyoruz.

1982 Anayasası adı verilen metne göre genel ve olağan yönetim düzeni çağdaş batılı özgürlükçü demokrasilerde istisnai ve olağanüstü hal rejimleri için bile aşırı sayılabilecek sınırlamalar ve kısıtlamalar taşımadır. Nüçin böyle diye sorduğumuz vakit, "Türkiye'nin kendine özgü koşulları böyle bir demokrasiyi gerektirmektedir", diye yanıtlı vermektedirler. Oysa demokrasi denen şey bir kurumlar ve kuralları bütünüdür. Bir takım kurumlar ve kuralları vardır ki bunlar demokrasinin temelini oluştururlar: Toplumda bütün sınıfları ve burjuvazi partilerine açık serbest seçimler, bu seçimler sonunda oluşan ve halkın iradesini tüm sınıf ve zümrelerine temsil eden bir parlamento, güvencelerle donatılmış temel hak ve özgürlükler, yargının bağımsızlığı, hukukun üstünlüğü gibi...

Demokrasilerde bir yönetim mekanizmasının kurulması ve işleyiş farklı olabilir. Yasama ile yürütmenin karşılıklı ilişkilerine ilişkin düzenlemeler bulabilir.

Bu organlara tanınan yetkiler de değişebilir. Ancak yukarıda belirtilen temel işleyiş ve kuralları hiç bir zaman değişmezler. Bunlar demokratik sistemin nerede uygulanırsa uygulanırsa uygulanışın vazgeçilmez (sine quanon) unsurlarıdır.

Demokrasinin temel kurallarını reddeden bir rejime demokrasi denmez, denemez.

Bu bakımdan Türkiye'ye demokrasi gelmemiştir. 1982 Anayasası denen metnin kurduğu rejimin demokrasiyle yakından ve uzaktan hiç bir ilişkisi yoktur. Ve anayasa hukuku ve siyasal biliminin bana verdiği yetkiyle belirtmiş olayım, 1982 Anayasası adı verilen bu metne gerçek anlamıyla anayasa da diyemeyiz; bir za-bıta talimatnamesi, bir disiplin yönetmeliği, bir kışla talimatnamesi ve daha da önemsen sermayenin emeğe karşı manifestosudur.

Bu niteliğiyle bir demokrasi getirmedeği gibi demokrasinin önünde de baş engellerden biridir. O yüzden de, Türkiye'de demokrasi için mücadele verdiklerini söyleyenleri sizlerin soracağı soru şu olmalıdır: "Bu anayasaya tarafsız mı, değil mi?" Eğer tarafsız biliniz ki o insan ya bir hayvan yada bir sahtekardır. Eğer anayasaya karşısya onun Türkiye'de demokrasinin sorunları üzerine oturup konuşabilirsiniz.

Bu anayasaya karşı çıkmak demokrasiye inanmanın aşarsıdır, temel kriteridir.

"1982 Anayasası" denen şey başta olmak üzere yüzlerce başka kanunla ve kanunsuzluklarla yapılmak istenmiş, aslında Prometheus'un özgürlük meşalesinin söndürülmesidir. Bütün bunlarla yapılmak istenilen, uzun mücadeleler sonucunda kazanılan düşünce, bilim ve sanat özgürlüklerinin ayakları altına alınmasıdır. Saldırıya uğrayan ortak değerlerimiz, ortak özgürlük anlayışımız, insanlığın ortak kazanımlarıdır.

Baskılar ne kadar yoğun, ne kadar sistematik olursa olsun, bunlar Türkiye aydınlarını tümüyle sindirememiş, halkın çıkarlarını ve insanlığın evrensel değerlerini savunmaktan alıkoymamıştır. Türkiye'nin en ünlü bilim adamlarından, hukukçularından, sanatçılarından 1256'sının imzaladığı "Aydınlar Dilekçesi"nin de ortaya koyduğu gibi, Türkiye aydınları görevlerine sahip çıkma kararlılığı içindedir. Bu kararlılığın sonucudur ki aydınlar dilekçesini hazırlayanlardan 59'u hakkında açılan dava bu kişilerin değil, demokrasi düşmanlarının yargılandığı bir davaya dönüşmüştür. Artık günlük olay niteliğini alan başka somut baskılara rağmen, Türkiye aydınları, aydın onurlarını koruma kavgasını yılmadan sürdürmektedirler.

Zorbalıkla demokrasi, bilime boş inanç, gerçekle yalan, kararlıkla aydınla kavgası, evrensel bir kavga. Sınır çizgilerinin hiçbir anlam taşımadığı bu kavga, ortak değerlerimizin savunulması çok somut görevlerin yerine getirilmesine bağlıdır. Bu noktada bir Türk aydını olmanın ötesinde, halen kuruluş aşamaları süren "Türkiye Aydınları Dayanışma Girişimi"nin nazır bir temsilisi olarak sizleri temel insan haklarına, demokratik özgürlüklere sahip çıkmanın, batılı aydınlarla Türkiye aydınları arasında ilişki ve dayanışmayı sıklaştırmının günlük görevlerine daha yakın sarılmaya çağırıyoruz. Yurt dışındaki Türkiye aydınları bu amaçla yaptıkları bilimsel, sanatsal faaliyetlerini aktif bir biçimde desteklemeyi, yalnız aydınlar bir Türkiye için değil, aydınlar ve güzel bir dünya için vazgeçilmezini vurgulamak istiyoruz.

Ey Türkiye'nin Türk ve Kürt, İlerici, demokrat ve devrimci aydınları birlesiniziz...

● 1982'deki Anayasa uygulamasının uygulanması için yeterli önlemleri almıyor ve temel insan hak ve özgürlüklerine saygı göstermiyor.

Türk hükümetine uyarılar

● Normal parlamenter demokrasi kurulmalıdır.

● Temel insan hak ve özgürlüklerine saygı gösterilmeli, yurttaşların düşünce ve basın özgürlükleri garanti edilmeli, politik ve sendikala çalışma için gerekli ortam yaratılmalıdır.

● Skayönetime derhal son verilmelidir.

● Verilmiş idam cezaları kaldırılmalı ve infaz kararları uygulanmamalıdır.

● Bütün politik tutuklulara al çıkarılmalıdır.

● Tutuklulara ve yakınlarına uygulanan ve insan onuruna asaylayan bütün uygulamalara son verilmelidir.

● Zorunlu göç uygulamasına son verilmeli, isteyenler memleketlerine dönmelidir.

Avrupa Konseyi'ne uyarılar

● Türkiye'nin Konsey üyeliğini devam etmesi, Avrupa Konseyi'nin kararlarını uygulayacağına ve ilerdeki demokrasiyi gelişmeyi güvence altına alacağına dair garanti vermesi koşullarına bağlanmalıdır.

Hükümetlere, siyasi partilere

● Türkiye'de demokratik gelişmeyi sağlama ve insan hak ve özgürlüklerinin elde edilmesi çalışması dayanışma gösterir. Türkiye insanlara verilcek en iyi destek, ortak değerlerimiz için savaşan bu insanlara dayanışma da bulunmaktır.

kırdanlar feragat ederek tersaneye kurulturması çağışlarıdır. Bu personelün ücretleri ödenemez durumda gelindiğinde firmanın iflas ettiği bildirildi. İflas kararından sonra sendika ve işyerindeki işçiler temsilcilerinden oluşan danışma kurulu fabrikayı işgal etti. Tersanede yaklaşık yüzde 30 civarında yabancı işçi çalışıyor ve 127 kişiyle bunların en büyük bölümünü ise Türküveller oluşturmaktadır. Tersanenin kamerası ve işçilerin direnişe geçmesi üzerine Türküveller sendikası ve işyeri Danışma Kurulu üyesi Bülent Yağcı ile bir sözleşme yapıldı. Bülent Yağcı 15 yıldır Hollanda'da bulunuyor ve 5 yıldır da ADM'de çalışıyor.

Türkiye Postası: Tersane kime ait ve kaç Türküveller işçi çalışıyor? **Yağcı:** ADM hisse senetleri bir kuruluş, 107 yıllık bir geçmişi var. Bir kaç kez el değiştirmiş. Tersanede 1978'de 4 yüz Türküveller işçi çalışırmış, şimdi sayıları 130'a düşmüştü.

Türkiye Postası: Peki tersanenin tıkanmasını en önemli nedenleri nedir sizce? **Yağcı:** Hep yönetim hataları yapılmış, bu hâlâ da sürüyor. Ayrıca gemi işkolunda üretimin son yıllarda Tayland, Japonya, Kore ve Federal Almanya'ya kayması olmasın da bunda büyük rol oynadı. Örneğin biz elti günden saat ücretiyle işe alırken, Hamburg 30 günden fazla alıyor. Amirat işleri de eskisi kadar iyi gitmiyor. Geminin yapımı Uzakdoğu'ya kayınca doğal olarak amirat işleri de oraya kaydı. 1980 yılında kriz kendini tam anlamıyla duyurmuştu. O yıl 220, 1983'de 200, 1984 Temmuzunda ise 110 kişi işten çıkarıldı. Simdi işte hep bu durumda yapacak tek şeyimiz kalmıştı, o da çeşitli eylemlere hakkımız aramak. Öyle de yapmaya başladık.

Türkiye Postası: İşgalin biraz göstermelik kaldığı söyleniyor. **Yağcı:** Biraz doğru. İşgal denince, ben işletmede denetimli elimize alacağımızı düşünmüştük. Ama nerede? "Ne elimizde işi bari bir bitirelim" diyenler bile çıktı.

Türkiye Postası: Peki şu andaki durum nedir? **Yağcı:** Şubat günü mahkeme var. Üç uzman tarafından tersanenin geleceğine ilişkin bir plan hazırlanacak. Ancak hükümet bu uzmanların da paralarını ödeme-yi reddetti.

Hollanda'da çoğeri olan tüm yarı ödemeleri de elde etmesini istedik. Bu önerimiz o zamanlar hacıyalıcılık olarak değerlendirildi. Ancak aradan geçen bu kısa süre içinde sendikalar, Kiliseler Birliği ve Göçmen İşçi Örgütleri Platformu LSOBA'da bu önerimizi desteklemeye başladılar. Böylece bizim bir yıl önce yaptığımız öneri bugün geniş destek görmeye başladı.

Türkiye Postası: Birze kampanyanızdan biraz söz eder misiniz? **Nihal Karaman:** Şu anda ülke düzeyinde geniş bir anket çalışması sürüyoruz. Şimdiye kadar hiç görülmeyiş sayda doldurulan anketler geri geliyor. Elimize geçen yanıtları değerlendiriyoruz, işçilerin yüzde 95'inin HTTB'ni gördüklerini benimsedik.

Hollanda'da sendika arasında görüş ayrılığı var. Örneğin CND sayıları 50'ye kadar öne çıkıyor. FND, göçmen işçilerin de yerli işçilerle eşit haklara sahip olmaları gerektiğini söylüyor. Geri dönüş yasasının 57,5 olmasını savunuyor. Ödenecek ücret konusunda ise iki sendika da bir rakam önermiş değil. Diğer yandan sendikaların önemli bir yaklaşımı, göçmen işçilerin döndüklerinde ödenecek ücret konusu ile ilgili. Sendikalar, burada ödenen primin esas alınması gerektiğini savunuyorlar. Bir de sendikaların bizim için olumlu olan bir önerileri de, göçmen işçilerin ülkelerindeki yaşam koşulları değiştiği anda, ödentilerin de sürekli değişmesi. Ödentinin toplu olarak yapılmasına, sendikalar da karşı çıkıyorlar.

revidir. Mahkemeler kararları yabancı danışmanlığı tamamen serbest bırakmak anlamına geliyor. Türklerin lokalantlara girmesi yasaklamak mümkünse bunun ardından Türkiye ve Türkiye'den gelen diğer uluslardan işçilerin, emekçilerin dükkânlarına, sinemalara vs. sokulmalarına gelecektir. Bu kararlar yalnızca Türküvelleri değil, herhangi bir ulusal azınlığı aslağılamak, ayrımcılık yapmak yasak oluyor. Yabancılar özellikle Türkiye'den gelenlere karşı saldırıların artışı, yurttaşlarımızın oturdurduğu gecenin kundağında, insanların diri diri yakıldığı bir ortamda böyle bir kararın sorumluluğu daha da ağırdır. Hangi kaçta, nerede yaşıyoruz? Frankfurt Eyalet Mahkemesinde hangi uğursuz anlayış hüküm sürüyor?

Grubiy Yabancılar Danışmanı) Bakanlık Müşaviri) Yeni yasa da genel olarak sınırsız oturma iznine hak kazanmak diye bir şey olmayacak. Bir yabancı 5-8 yıl arasında oturma izni aldıktan sonra kendisine duruma göre ya süresiz oturma izni verilecek, yada sınırsız edilecek. 6 yaşımdan sonra Federal Almanya'ya gelenlere güvenceli oturma izni verilemeyecektir. Oturma hakkı yeni yasa da yer almayacaktır. En geç 6 yaşımdan itibaren Federal Almanya'da yaşayanlar Alman vatandaşlığına geçebilecek, diğerleri için bu olasılık zorlaştırılacaktır. Uyuşturucu maddele-re tutkun olanlar, yasalara aykırı davranışlar, sosyal yardım ve işsizlik yardımı alanlar sınırsız edilebilecek.

Hollanda'dan Türkiye'ye... Çam sakızı, çoban armağanı...

İnci GÖÇMEN

12 Eylül 1980 darbesinden bu yana Türkiye'deki rejimin niteliği, demokrasiye dönüşüm dönüldüğü veya varsa (!) kaç okta demokrasi olduğu, insan hakları vb. tartışılıyor, uluslararası örgütlerin gündemine geliyor. Ete yandan işkenceler, idam cezaları, tutuklamalar devam ediyor. Falanca ilde şu kadar kişi tutuklandı. Kaç numaralı sıkıyönetim mahkemesi şu kadar ceza verdi. Kimileri rakamları bu soğuk diline konup alıntı bile.

Bütün bu tartışılarda söz hakkı olmayanlar var. Çocuklarını, Olanları ne Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin haberi var ne de demokrasinin naslı bir şey olması gerektiğini anlatıp beceremiyorlar.

İşte Türkiye'de demokrasiye dönüşüm dönüldüğünü çocukların somutlu. Dört yilin gözlerde biriktirdiği, acı, korku ve şaşkınlık içinde bakan çocuklara. Gözleri gülerken "Ne zaman dönerseniz" diye soran çocuklara. Bazıları işe gittikleri yerden hiç dönmeyenler. Sokakta kurşunlanan sendikacı, hapisede işkenceye döndürülen yavru, yüzlerce insanın çocukları. Bu çocuklara somutlu, babası işkenceye döndürülenlere demokrasi olup olmadığını ülkemizde.

Yılbasi armağanı pakettleri Hollanda'da postaya verilirken

Çocuklar doğdu zindanlarda bu dört yıl boyunca. Şairin dediği gibi görülecek ilk şey olarak demiparmaklıklar gördüler. Gölcük cezaevinde anneleri çocuklarını görüş günlerinde kucaklarına alma hakkı için direndikten sonra onlara dokunabiliyor. Çocuklara anlatmak zordur neden anasının, babasının demir parmaklıklar arkasında olduğunu. Yarin olan için daha iyi bir gelecek hazırlamak uğru-na, bugün yokuşta, yoksulluğa, açlığa, ayrımcılığa katlanılması gerektiriyor.

Anlatmak zordur çocuklarımızı Aydınlat Dilekçesinin anlamı-na, hapisedeki açlık grevleri-ni, genel politik aç için imza topla-mayı, dayanışmayı, bildirileri,

şimiyeli giysiler satın alındı, her bir çocuğun yaşına göre oyuncak, bol okul malzemesi, kılap, defter, kalem, boyu, silgi konuldu. Kısaca 7000 müklik esya konuldu pakette. Bunun üçte birini Hollanda'da kadın kuruluşları, kimi yerel parti temsilcileri karşıladı. Ama üçte ikisini de Hollanda'da yaşayan ailelerimiz, bacılarımız topladı. En az parası olan birkaç çift çorap aldı. Özenle yerleştir-diler pakettleri. Adres bulmakta zorluk çekildi. Tutuklu olan her görüştür, öldürülen insanlarımızın çocuklarına hiçbir ayrım gösterilmeden gönderildi pakettleri. Ortak komiteler oluşturulmaya çalışıldı. Bölgesine somut bir konu-da herkesin birleşebileceğini gördük. Sonra elbirliğiyle posta-ladık pakettlerimizi. Pek çoğunun da haberi ni aldık. Çam sakızı çoban armağanı pakettlerimizin ulaştırığını öğrendik. "Biraz küçük geldi, ama analadık ne için gönderdimizi, ihtiyacı olan aynı du-rumda olan bir başka küçük kar-deşim de" dediler. Sınırlı da olsa, izmir'de, Ankara'da, Diyar-bakır'da, İstanbul'da yayıldı yalı-bası pakettlerinin iyiküsü. Küçük ama somut anlamlı bir dayanış-ma örneği oldu. Kuşkusuz aynı durumda olan binlerce çocuk arasında 50 çocuk, denizde bir damla su örneği. Ne ki küçük ama anlamı büyüye örnekleri daha da çoğaltmak gerek.

Liselotte Funcke
(Federal hükümet
Yabancılar Sorumlusu)

Thomas Schröder (SPD milletvekili)

Oturma izni konusunda SPD olarak istemlerimiz şunlar: Federal Almanya'ya yeni ge-lenler önce 1 yıllık, daha sonra iki yıllık, üç yıl dolduktan sonra kıyomatikam 2 yıllık ve beş yıldan sonra süresiz oturma izni ve 8 yilni doldu-ranlara da yerleşme hakkı verile-melidir.10 yıldır burada ya-sayanlar, isterlerse Alman yurttaşlığına geçebilecekler. İbci ailelerine eşlerinden ba-gimsiz oturma izni verile-melidir. Sınırsız edilebile olası-lıkları büyük ölçüde sınırlan-dırılmalıdır. Sadece, bir yıldır burada yaşayanlar 6 aydan fazla, 3 yıldır burada olanlar 12 aydan fazla ve 5 yıldır burada olanlar iki yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldığında sınırsız söz konusu olmalıdır.

Liselotte Funcke
(Federal hükümet
Yabancılar Sorumlusu)

İnsan onuru ve elde edilmiş yurttaşlık ve özgürlük hakları yabancılar politikasının da temel taşı olmalıdır. Ailenin birliği korunmalıdır. Federal Almanya'daki işçilerin yanına yerleşen ve çocuklarına beş yıldan sonra bağımsız oturma izni verilmeli. Belirli durumlarda (alevi durumları gibi) olanak daha önce de tanınmalıdır. 5 yıldan fazla bir süredir Federal Almanya'da olanlara süresiz oturma ve çalışma izni verile-melidir. Çocukları getirme yaşı 6'ya indirilmeli, çocuklarını hangi yaşta yanına getirecek konusunda karar hakkı ailelere bırakılmalıdır. Eşlerin gelme-sinde zorluk çıkarılmamalıdır. Sınırsız olasılıklar kesin hüküm olarak yasaya alınmamalı, durumdur duruma göre belirlenmeli ve yabancılar ya Alman vatandaşlığı ya da geri dönüş ikilemi karşısında bırakılma-malıdır.

Türkiye işçi sınıfı kendi deneyimiyle faşizmi öğreniyor... İşverenler işten atıyor... Türk-İş yönetimi uzlaşıyor... İşçiler direniyor...

Grev patronları değil sendikaları ürkütür oldu

"Türkiye'de bugünkü yasalara grevin pek anlamı yoktur. Yasal prosedürü yerine getiriyoruz..." Bu sözleri İzmir Bar Tekstil Fabrikası'nda grev kararı alan Teksif Sendikası Çamdibi Şube Başkanı Hikmet Polat söylüyordu. Faşizmin grev yasasının yürürlüğe girdiği temmuz ayından bu yana "göze alınan" döndürücü grev olan Demsan Mobilya firması grevinde ise, grevin başladığı 24 Ocak günü, işveren gazeteleze şu ilanı veriyor-

du: "Fabrikamız çalışmakta olup, mal giriş çıkışları serbest bulunmaktadır... Grev kararını kabul etmeyen akli selim sahibi işçilerimiz halen çalışmaktadır." Ve o sıralarda patrona göre "akli selim sahibi olmayan" yiğit grevçiler kar altında grev gözcülüğü yapmaktadırlar.

Türkiye'de son günlerde, işçi kesiminde, sendikaların ve işçilerin "grev korkusu" tartışılıyor. Faşizmin grev yasasının aslında grevi

engelleme yasası olduğu her uygulamada bir kez daha ortaya çıkıyor. 3 Ekim 1984'de "Yeni dönemlik ilk grevleri" olarak parlık torenlerle, gazetecilerin, fotoğrafların flaşları, sendikaların çekimleri arasında başlayan Türk-İş'e bağlı Dok Gemi İş'i Yürümleri Tersanesi ve Desan grevleri şu anda tam bir çıkmazda. Her iki işyerinde de, üretimin, işyerinin yeni aldığı işçilerle sürüyor. Grevçiler ise karda, kışta, yağmurla, kapı önünde dikilip du-

ran "akli selim sahibi olmayan işçiler" olarak grevin sonunun neye varacağını kara düşünüyorlar. Yıldırım Tersanesi'nde, yeni grev yasasından yararlanılan işveren üretimi yeni işçilerle sürdürüyor. Burada grev sona erdirilebile grevci işçiler işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıyalar. DESAN grevini ise, İş Mahkemesi, başladığından dört ay sonra "yasa dışı" ilan etti. Gerekece: İşverenin grev oylamasına katılan işçileri işten çıkartmış

olduğunu beyan etmesi. "Yeni dönem" in üçüncü grevi olan Hak-İş'e bağlı Özdemir İş'in Testas'ta ilan ettiği grev, beşinci gününde sendika tarafından "yoğun baskı" gerekçesiyle kaldırıldı ve işverenin tüm dayatmalarına boyun eğilerek sözleşme imzalandı.

Bu arada durumu yakından izleyen işçilerin, kimi işyerlerinde grev oylamasında greve "hayır" dedikleri gözleniyor. Teksif'in Bursa Sungurlar ve Çaba fabrikalarında

aldığı grev kararları, işçiler greve "hayır" dedikleri için uygulanmadı.

Büyük işyerlerinde yeni grev yasasından ürken sendikalar grev kararına cesaret edemiyorlar ve sözleşmenin işçi düşmanlığıyla tanınan devlet-işveren kuruluşu Yüksek Hakem Kurulu'na gitmesinde ve orada bağlanmasını engellemek için son anda çok geri haklara sözleşme imzalamayı yeğliyorlar. Bunun son örneği Türk Hava

Yolları'nda 6 bin 200 işçi adına imzalanan sözleşme. Sözleşmeye imza koyan sözleşme başkanı İbrahim Öztürk şunları söylüyor: "Hiçbir hak alamadık. Koordinasyon kurulu ve YHK kurulu işçileri aynen sözleşmeye girdi. Üyelerimize yüzde 30 ücret zammını dayattık. Buna zorlandık..."

Bu tablo Türk-İş'in düzenlediği son seminerlerden birinde, bir tebliğde, tebliğ sahibi doçentün şu değerlendirmesine konu oluyor: "Bir yıllık uygulamada adeta grev korkusuna kapılmışlardır. İşverenler de bu korkunun farkına varmışlardır. Bunun sonucu toplu pazarlığa açışta yansımış, özellikle büyük toplu sözleşmeler enflasyon oranının çok altında ücretlerle bağlanmıştır..." Bu gerçek bizzat Özal tarafından da, işverence şöyle ifade edilmiştir: "Sendikalar grev gümesi göze alamıyorlar, giderlerse işçinin zararına olacağını görüyorlar..."

İşte faşizmin sendikalar, grev ve toplu sözleşme yasalarının işçi sınıfına dayatmaya çalıştığı budur. Grev, özünü faşizmin anayasasından alan yeni yasalarla, işçi sınıfı için kullanılmaz bir silah haline getirilme çabasıdır. Bu yasalar, dayanaraklar, bir yandan grev sürerken bir yandan işyerinde üretimi devam ettirebilen işveren için grevin hiçbir ürütücü yan kalmaması, hatta istemediği "uyanık" işçileri isten atabilmek için fırsat haline bile gelmiştir. Dayanışma grevinin, grevçilerle her türlü dayanışmanın, grev yerinde çadır kurmanın, halay çekmek, topluca bulunmak gibi bir grevin başının önemli moral unsurunun süngü gölgesinde faşist yasalarla engellendiği bir ortamda, Türkiye işçi sınıfı, faşizmi yaşayarak, kendi deneyimi öğrenmektedir. "Yeni Dönem" in grevlerinin her adımı, bir yandan sendikalar ve işçileri faşizmin yasaları çerçevesinde yapılabilecek grevlerden kaçınmaya iterken, bir yandan bu yasalar karşı tepki büyüyor. Önümüzdeki günlerde Türkiye işçi hareketinin yoğun biçimde tartışılacağı konulardan biri-

"Akli selim" sahibi olmayan kahramanlar

Oya BAYDAR

Yandaki fotoğrafa uzun uzun, dikkatlice bakın. Bakmasını, görmesini biliyorsanız eğer, bu soluk fotoğrafa faşizmi, baskıyı, zulümü göreceksiniz. Ama sadece faşizmi değil sadece ülkemizin üstüne çökmüş olan karanlık değil, orada başkaldırı, direniş ve kahramanlığı da göreceksiniz. Günün, sıradan, çoğu zaman farkedilmeyen, gürlütüz, gösterişsiz, adız kahramanlığı... İşçi sınıfının direniş ve savaşım geleneğini...

Adları nedir, hangi sendikaya bağlılar, dünya görüşleri ne biliyorum. İki grevci işçi, bir demir parmaklık, içinde ateş yanan bir tenek ve kar. Kar yağıyor Ankara'ya. Kar yağıyor DEMSAN fabrikasının üzerine. Günlerden 24 Ocak 1985. Soğuk dondurucu, her yer bem-beyaz. Eller, nasırli elleri üşüyor iki grevci işçinin. Grev çadırları olurdur eskiden... Şimdi yasa. Davullar, zurnalar olurdur eskiden. Halaylar çakıllı fabrika avlularında. Grev savaşımı grev genişliyle o zamanlar. Pankartlardan geçilmezdi. Yürekerin bir attığını gösterirdi pankartlar. "Bu işyerinde grev var"... Şimdi yasa.

Kar altında grev gözcülüğü yapan, grev nöbeti tutan bu iki yiğit DEMSAN işçisi "Akli selim sahibi olmayan" kahramanlar. Faşizmin grev yasasından yararlanılan işveren, greve katılmayan işçilerle üretimi sürdürürken bir de ilan vermiş gazeteleze. "Grev kararını kabul etmeyen akli selim sahibi işçilerimiz halen çalışmaktadır" diye... İşte bunlar, bu kar altında grevi bekleyen işçiler "akli selim sahibi" olmayanlar... Eger "akli selim" Türkiye işçi sınıfına bu kara günleri yaşatmak, kan emici sermayeye yeni kanlar sağlamak için iktidarı gasp etmiş bir yivini omuz kalıyacak faşist ve onları süpür-

işçi sınıfının bundan çıkaracağı sonuç, grevden, direnişten, savasta kaçmak mı olmalıdır? Ve Türkiye işçi sınıfı daha dört yıl önce aylarca süren en zorlu grevleri başarıyla, yığıtçe sürdürmüş, savaşına boyu boyunca atılmasını bilmiş, değerli deneyimler elde etmiş bir sınıftır. Ve sınıfların tarihinde hiçbir şey iz bırakmadan geçip gitmez; hiçbir baskı, hiçbir zulüm yaşanmış, değeri değeri deneyimler elde etmiş bir sınıftır. Ve sınıfların tarihinde hiçbir şey iz bırakmadan geçip gitmez; hiçbir baskı, hiçbir zulüm yaşanmış, değeri değeri deneyimler elde etmiş bir sınıftır. Ve sınıfların tarihinde hiçbir şey iz bırakmadan geçip gitmez; hiçbir baskı, hiçbir zulüm yaşanmış, değeri değeri deneyimler elde etmiş bir sınıftır.

İşçi sınıfı ve toplum, hem de çok yoğun biçimde işçi kesiminin sorunlarını ve faşizmin işçilere ilişkin yasalarını tartışmaya başlamıştır. Bu başı başına bir ağıdır. Şimdi sendikaların faşizme uzlaşan tutumlarından vazgeçirme, anıdırma ve savışkan sınıf sendikalarının iktidarını yeniden hayata geçirme aşaması gelmiştir. Bu dönemde, Türk-İş üst yönetime kimi sendikaların Evren-Özal rejimiyle uzlaşan, onlara indir yapacağı olan, işçi haklarını hiçe sayan tutumları kendilerini yıkacak tepkilerle karşılaşıp ve tabanın sadece lafta değil eylemde savışkanlık ve sertlik istemleri gündeme gelecektir. Ve bugün tartışılan sendikalar veya grev yasaları aslında Anayasa'dan bağımsız olmadığı, yeni rejimin yapılandırma özünden kaynaklandığı için de, tartışma ve işçi tabanının tepkisi, kendidliğinden anti-faşist bir tepkiye ve eğer örgütlenilebilirse eyleme dönüşecektir.

Türkiye işçi sınıfı mevcut durumu veri kabul ederek işverenin faşizme sığınip dayattığı koşulları kabul edecek mi? Kuşkusuz hayır. Daha şimdiden grev ve benzeri yasalarla karşı tepkiler hızla yükseliyor ve "bu yasalarla grev yapılmaz" yarısı "grev yapmayalım" a değil, "bu yasaların değişmesi gerek" yarısına dönüşüyor. Tabanın zorlanması, uzlaşmacı sendika yö-

Yeni kanılar sağlamak için dininden dolayı yeni kanılar sağlamak için dininden dolayı yeni kanılar sağlamak için dininden dolayı...

Grev korkusundan, grev ürkütüsünden söz ediliyor Türkiye'de. Öncelikle gerekçeleri görmek. Bu ürkütü vardır ve bugüne kadarki birkaç uygulamaya, mevcut yasalara grevlerin kanıksama mahkum olduğunu her geçen gün ortaya sermektedir. Ancak, yığınlar, sadece kendi deneyimleriyle öğrenir ve ancak o zaman sonuna kadar savarlar. Türkiye işçi sınıfı da fazisizmi her gün yaşayarak öğreniyor. Ama Türkiye

Fransız Komünist Partisi 25. Kongresi toplandı

Fransız Komünist Partisi (FKP)'nin 25. Kongresi 6-10 Şubat günlerinde Paris'in işçi semtlerinde Saint-Ouen'de toplandı. Aralarında Türkiye Komünist Partisi'nin de bulunduğu 80 ülkeden komünist ve işçi partilerinin ve ulusal kurtuluş hareketleri delegasyonlarının yer aldığı kongre, 1717 delege katıldı. Çoşkuyla tartışmalarla süren Kongre'de, üç ay süreyle parti örgütlenirken hazırlık tartışmalarını yapan kongre karar tasarıları, Kongre'ye katılanların yaptıkları önerilerle daha da zenginleştirildi ve lasarı, yüzde 97 bir çoğunlukla kabul edildi. Merkez Komitesi'nin Kongre'ye sunduğu aday listesi olduğu gibi seçilen Georges Marchais yeni genel sekreterliği getirdi.

FKP 25. Kongresi, partinin oy yitirmesinin bir anlamını ve yönetimin eleştirisi yapılarak, "Sosyalist Parti ile tedbir yapılan anlaşmalar, emekçi yığınların tabandan ortak hareketi ve desteğiyle yönlendirilemediği işçi Sosyalist Parti'nin manevraları önlenemedi. Birlikte düzenlenen ortak program ve so-

yalanların izlenmesi gerek" vurgısına dönüşüyor. Tabanın zorlaması, azınlamacı sendika yönetimlerinde önce huzursuzluğa, sonrasında partilerle düşünmeye bağlar. Türkiye işçi sınıfının önünde yeni bir savaşım dönemi açılıyor. Bunun ilk adımı sendika yönetimlerini zorlamak; onların, özellikle büyük işyerlerinde zorlu bir savaşım göze alarak greve girmelerini sağlamak olacaktır. İşin bu evresinde öncül işçilere ve işçi öcülerine geniş işi yığınlarını bu savaşım hazırlamak, umutsuzluğu ve ürkütüleni yenmeleri yardımcı olmak görevi düşüyor.

Fotografattı "aklı selim sahibi olmayan" kahramanlar, yığılırdır Türkiye'de fazisizmi yıkacak olanlar, savaşım düzene karşı, fazisizme karşı savaş olduğunu kendi deneyimleriyle kavrayan Türkiye işçi sınıfıdır...

Kar ve dondurucu soğuk altında grev silahını kullanan ve patrona göre "aklı selim sahibi olmayan" iki grevci işçi

İşçi sınıfı daha ne kadar "zirve" ve "zirva"larla oyalanacak ?

Zirveden önce mangelde kül bırakmayan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Özal'dan bir kuru vaad bile koparamadı

Aylardır yapıldı yapılacak diye beklenen hükümet-Türk-İş zirvesi, üç kez ertelendikten sonra nihayet 11 Ocak'ta yapıldı. Daha önceki iki "Zirve" de olduğu gibi, bu kez de, toplantı öncesinde yağış güreylen Türk-İş Genel Başkanı, toplantının sonunda gazetecilerin sorularına kaçamak cevaplar verdi ve "yüzde 50 umutluym" demekle yetindi.

Birkaç kez ertelenen, Özal'ın yapmaya pek niyetli olmadığı "Zirve" öncesinde, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz hükümetten ciddi istekleri olduğunu; "ara" veya "ek zam" isteyceklerini; grev yasasında ve toplu sözleşme yasasında değişikliklerle ısrarlı olacaklarını, kıdem tazminatı, işsizlik, işten çıkarmalar ve asgari ücretin artırılması gibi konular gündeme geçeceklerini söylemişti. Zirveye 10 ana başlıkla toplanan 26 konuyla giden Türk-İş'in, Özal'dan koparıldığı "kuru vaad" bile olmadı. Zirve sonunda gazetecilerin sorularını cevaplandırarak Özal'ın ve Şevket Yılmaz'ın sözleri, işçi sınıfının gündemindeki en önemli konular olan yeni sendika ve toplu sözleşme yasalarının değiştirilmesinin "komisyonu havale" edildiğini, yani görüşmeye umudu olmadığını; Türk-İş'in Koordinasyon Kurulu'ndan şikayetlerine Başbakan'ın bu konuda savunmakla görevi verdiğini; veya ara zamanın gündeme bile getirilmediğini; asgari ücretin artırılması yada vergiden bağışıklı tutulması isteminin kesinlikle geri çevrildiğini; son birkaç ayda Türk-İş rakamlarına göre 5 bin işçi işten çıkarmalar konusunda Özal'ın konuyu dinlemek bile istemediğini; Yılmaz'ın başan gibi göstermek istediği. Kıdem Tazminatı konusunda hiç değişme kazanılmıy hakları dokunulmaması konusunda da Özal'ın tahahhüdünü germediğini açıkça ortaya koydu. Zirveden çıkarak önce, gıda maddelerine Katma Değer Vergisi uygulamasının, Özal'ın değişikliği

apılanıyor. Ama o arada toplu sözleşme veya Yüksek Hakem Kurulu zamları yüzde 30'u aşmamış oluyor. Sonuç: işçinin grev ücresinin bilinci şeklide sürekli düşürülmesi...

Son aylarda işten çıkarmalar da sendikalaşma hareketlerine ve girişimlerine temmuza erelenmesinin düşündürüldü. Zirveden önce "Serbest toplu pazarlık, grev, hür sendikacılık hakları kağıt üzerindedir. İşsiz yöneticileri tehdit ve baskı altında. İşçi çıkarmaları işyerinin keyfine kalmıştır. Türk işçisine reva görülen muamele değişmelidir" diyen Türk-İş Genel Başkanı, bu "İnsallahl"ı vaadi bile zirve sonrasında yüzde 50 memnuniyet nedeni sayıyordu.

Ücretler konusunda düşer kemeğe dayandı

Biri Petrol-İş araştırma dairesinin, biri Petrol. Y. Kepenek'in bir diğeri ise istatistikçi Dr. Oktay Yılmaz'ın yaptıkları üç ayrı araştırma, 1978-84 arasında gerçek ücretlerin azalmasını ortaya koydu. Yüzde 50 yüzde 53 civarında olduğunu ortaya koyuyor. Ancak bu hesaplar bile gerçekçi yansıtmamakta uzak. Çünkü bu hesaplar, kıralar dahil olmadığı gibi, bir işçi ailesinin günlük ihtiyaçları arasında olmayan pek çok maddede de giriyor. Kira ve gıda maddeleri üzerinden yapılan bir pahalılık istatistikleri ücret istatistikleriyle karşılaştırıldığında, sadece dört yılda işçi ücretlerindeki asımın yüzde 50'i aşmış, yani bu dönemde işçilerin yasal düzeylerinin yanı sıra gerçek düzeylerinin yanı sıra yarıya gerilediği gözleniyor. Durum buyken, her yıl başında yeni yıl resmi enflasyon tahmini yüzde 25 olarak yapıyor ve rejimin mantığına göre o yıl işçi ücretlerine yapılacak zam bu oran üzerinden sapıyor. Yıl sonunda, "küçük bir yarımla" olduğu, enflasyonun yüzde 50'i aşmış

Türk-İş dayanabilecek mi?

Böyle bir ortamda işçilerin karar baran öfkesinin, özellikle pasif sendikalarla, haklarını korumaktan aciz yapıları yönelmesi kaçınılmaz. Nitekim, Türk-İş sendikaları içindeki huzursuzluklar, kendini önce Cimsiz-İş'e yansıtarak, Demiryolu işçileri Sendikasında, Türkiye Maden-İş'i ve daha başka sendikalarında da eli kulağında olan Olağanüstü Genel Kurul'da ortaya koyuyor. Aynı huzursuzluk ve tepkiler Türk-İş üstyönetimine karşı yoğunlaşmış durumda. Taban, aktif ve haklara sahip çıkan sendikalar istiyor. Türkiye işçi sınıfı tarihinden en karanlık dönemine iten bugünkü iktidara uzlaşmayı reddedip, işçi sınıfının gücünü göstererek örgütlenmeler istiyor. Bu baskı günde günle yoğunlaşırken Türk-İş'in bu yapıyla ne kadar dayanabileceği belli değil. Nitekim, bunu işi bilen üst yönetim fazisizme uzlaşmayı tabanın sesine kulak vermeye yeğler durumda...

TKP ve DKP arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi için somut kararlar alındı

Türkiye Komünist Partisi (TKP) ve Alman Komünist Partisi (DKP)'nin üst düzey yöneticileri Şubat ayının ortasında bir görüşme yaparak konuşulan ortak görüşlerini açıkladılar. Destika bir hava içinde geçen söz konusu görüşmeye TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve diğer bir TKP yöneticisi, DKP Yönetim Kurulu Prezidyum ve Sekreteryası üyesi Karl Heinz Schröder, DKP Merkez Onur Kurulu üyesi ve Yönetim Kurulu Danışmanı Heinz Lang katıldılar.

Faşizmin ezilmesinin 40. yıldönümünü kutlama amacıyla yapılacak tüm yürüyüş ve gösteriler aktif destekleyeceklerini açıklayan TKP ve DKP sözcüleri, söz konusu eylemlerin Türkiye'deki banş güçlerinin, demokratların aşken faşist cuntaya karşı verdikleri savaşta da güç katacağını belirttiler.

Federal Almanya'daki göçmen işçilerin durumunun günden günle kötüleştiği konusundaki kaygıların dile getiren TKP ve DKP sözcüleri, göçmen işçilerin işçi hakları elde edebilmeleri için ilk partinin de diğer demokrasi güçleri ve sendikalarla birlikte verdikleri savaşımı güçlendireceklerini açıkladılar. "Borkunlar"ın artan saldırılarına karşı ederek faşist Türk Federasyonu'nun yasaklanması istemini yinelediler.

Bulgaristan
üstüne koparılan
yaygaralara
etkili bir yanıt

32. sayfa 6

Katliamda ölen Türkler basın toplantısında konuştu

"Bulgaristan'daki Türk katliamı" iddiasıyla birbuçuk aydan beri yürütülen kampanyanın kırılı çamaşırları ortaya dökülmeye başladı. Bu karalama kampanyası son 15 gün içerisinde doruk noktasına ulaşırken, "nüfus cüzdanları"nda yapılan değişiklik bahane edilerek ortaya atılan "baskı ve soykırım" iddialardan, amaçlı sosyalist sistemin en sağlam kalelerinden biri olan Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde, halk arasında huzursuzluk yaratarak ülkenin iç istikrarını sarsmak olduğu da iyice görülmeye başlandı. Geçtiğimiz 6-8 Ocak tarihlerinde Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da yapılan uluslararası basın toplantısı bu gerçeğin üzerine güçlü bir ışık tuttu.

Ölümler konuşuyor

6-8 Şubat günleri Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da düzenlenen "uluslararası uyarıcılar maddeleri trafiği" konulu basın toplantısının ikinci günü aşkısı, Batı'lı gazetecilerin isteği üzerine, "Türk azınlık üzerindeki baskılar ve katliam" iddiaları da ele alındı. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Lukhanov'un ülkesinin iç ve ekonomi politikası konusundaki sorulara yanıt vermesinden sonra, Türkiye boyu basınının "öldürüldü" iddia ettiği ilk Türk asıllı Bulgar yurttaş yabancı gazetecilerle görüştürüldü.

Basın toplantısının ilk günü gazeteciler, burjuva basının öldürülen iddia ettiği yedi kişinin adlarını ilgili gazete kupürleriyle birlikte Bulgar makamlarına iletmislerdi. Bulgar yetkililer bu kısa zaman içinde 7 kişiden ancak 3'üne ulaşabildiklerini, "çağmalarda öldüğü" iddia edilen Bulgaristan masası tenisi milli takımı ikinci antrenörü Ahmet Davudov'un o sırada antremanında olduğu için toplantıya katılamadığını söylediler.

21 Ocak tarihli Türk gazetelerinde "baskılara dayanamayıp görev yaptığı camide kendisini asarak intihar ettiği" haber verilen Filibe Müftüsü Tahsin İlyasov, aralarında Reuter Ajansı, Amerikan Sesi, BBC, New York Times ve WDR'den gazetecilerin ve dünya çapındaki televizyon şirketleri temsilcilerinin de bulunduğu basın mensuplarına şunları söyledi: "Şükür ki karşın-

dayım ve ahiretten gelmiyorum. Türkiye basını kaynağı belirsiz söylentilere değil gerçeklere yer verse hepimiz daha çok nefes alırız. Ben ismini değiştirmiyorum. Kimse de beni zorlamadı. Bilmen ileride ne düşünebilirsiniz. Değiştirilene de kızmıyorum. Biz Bulgar Türkleri bu bölgede doğmuşuk, büyümüşük, yetişmişik. Bu devletin inkişafında payımız olmuş. Bazıları bu yoldan isim değiştirip kaynaşmaya çalışıyorlar. Kendileri bilirlir. İsim değiştirdi diye kimse müslümanlık çıkamaz. Dünya bu milletin üstünde müslüman var. Kimin adı Türkiye, kiminki Çince veya Hintçe. Aralarında hiçbir fark yoktur. Kuran'da da böyle şey yoktur. Ben kimseden çatışma olduğuna daymadım. Dün aştanstan (Sofya Haberler Ajansı) telefon ettim, sen kendini camide asmışın, Türk gazeteleri böyle yazıyor diye. Aniden şaşım ve taaccüp ettim.

Yanda Tercüman gazetesinin 13 Şubat günü birinci sayfasının manşet haberinin kupürünü sunuyoruz. Gazetinin bu haberinden sonra öteki haberlerine ve yorumlarına güvenip güvenmemeyi ise okuyucunun sağduyusuna bırakmakla yetiniyoruz...

Çünkü hayalinden geçmezdi. Hakikaten çok delilsiz ve yalan ifade. Mantıklı kişi intihar eder mi? Hele camide bu yapılır mı? Çok taaccüp ettim. Elhamdülillah ben mümkün oldukça yaşamak isterim."

Gazetecilerin, Bulgaristan'daki camilerin yaktırdığı konusundaki haberleri hatırlatmaları üzerine de Filibe Müftüsü, kendi görevi bölgesinde bulunan 26 camiden 26'sının da sağlam olduğunu, bunların cami olarak kullanıldığını ve bu camilerin imamlarının hepsinin görevlerini sürdürdüklerini, ama camiye gelenlerin sayısında özellikle gençler arasında bir azalmanın söz konusu olduğunu, bunun da dünyanın her ülkesinde olağan sayılması gerektiğini söyledi.

Türkiye'de yayınlanan Güneş gazetesinin 23 Ocak tarihli sayısında, isimlerini değiştirmek istemeyen Türk azınlıkla Bulgar millisi ara-

sında çıkan çatışma sırasında öldürüldüğü iddia edilen Köseali'nin Cebel ilçesinin tarım kooperatifinde çalışan Abdullah Memiş'e de gazetecilere şunları söyledi: "Bundan bir süre önce yeni kimlik cüzdanımı alırken gönüllü olarak ismini değiştirdim ve Apostol Mişev adını aldım. Bu konuda bir baskı yapılmadı. İsim değiştirme karar, Bulgaristan toplumuna kaynaşmada ileri bir aşamadır. Bölgede yaşayan Türk kökenli azınlığın çoğu da gönüllü olarak Bulgar isimleri aldı. Bazı Türkler ise bunu istemediler. Bu nedenle ortaya çıkan herhangi bir çatışmadan habirim yok ve böyle birşeye de ihtimal vermiyorum."

Türkiye isim alan Bulgarlar

Basın toplantısının bundan sonraki bölümünde, aralarında Türk kökenli ve Türkiye adları taşıyan kimselerin de bulunduğu Sofya Haber Ajansı'nın yetkilileri, ülkenin azınlıklar politikası konusunda gazetecilerin sorularını yanıtladılar. Türk kökenli azınlığın sayısının iddia edildiği gibi bir milyon değil 500 bin dolayında olduğunu hatırlatan yetkililer, 1981 yılından beri sürmekte olan kimlik cüzdanlarının yenilenmesi kampanyası kapsamında isteyenlerin isimlerini değiştirebildiklerini söylediler. Bu konuda hiçbir zorlamanın söz konusu olmadığını, Türk, Yahudi ya da Pomak adlarını değiştirmek istemeyenler olduğu gibi, örneğin bir Türk kadını ile evlenen onun Türkiye soyadını alan Bulgarların da bulunduğunu açıkladılar.

Amerikan Sesi radyosu muhabirinin, "Madem burada kollar bu kadar iyi, böylece neden çok sayıda Türk Türkiye'ye göç etmek istiyor?" sorusuna Bulgar yetkililer şu yanıtı verdiler: "Bu sayı sandığı kadar çok değil ve bizce gelecekte azalacaktır. Ancak Türkiye bu konudaki anlayışını yenilemek istemedi. Türkler arasındaki adı değiştiren son-

BİR GÖÇMEN

MEKTUBU DÖZ

BİZ YATINLIYORUZ

12 Şubat günü gazetemize bir okur mektubu geldi. Federal Almanya'nın Esslingen kentinden "Balikan" imzasıyla yazan bu okurumuz bir Bulgar göçmeni. Şu anda 50 yaşını aşmış durumda. Henüz genç bir delikanlıyken, 1950 yılında, ailesiyle birlikte, Türkiye'ye göç etmiş. "Bulgar mezalimi" yaygarasının ayıyuka çıktığı şu günlerde, bu okurumuzun ilginç mektubunu sunuyoruz.

Bulgaristan 500 yıl Osmanlı boyunduruğu altında kalmıştır. Bu 500 yıl boyunca Bulgar halkı Osmanlılardan çok çekmiştir. Osmanlı boyunduruğundan kurtulmak için birçok eylemlerde ayaklanmalar olmuş ve bu ayaklanmalar sert biçimde bastırılmıştır. Galata ve Silvan eylemlerinde yaşayan Bulgarlar, işte bu dönemde, erkek, kadın, çocuk, çocuk zorla müslüman yapıldılar ve bunlara Pomak denildi.

Bulgaristan 1888 yılında Rusların yarıymıya bağımsızlığına kavuştu. Osmanlı orduları Türk topraklarına çekilince, Pomaklardan bir bölümü de Osmanlı ordusuyula birlikte gitti. Ama büyük bir kısmı Bulgaristan'da kaldı. Adları Türk, dinleri islam, giyimleri Türk, ama tek kelime Türkçe bilmezler, temiz Bulgarca konuşurlar.

Bulgaristan 9 Eylül 1944'de sosyalizme geçti. Ve bu Pomak denilen Bulgarlara tekrar Bulgar isimleri verildi. Bulgaristan'da bir de Çin-

40 yıl önce Hitler f

Daha önce "Mutlaka bir blokajla" diyenler Heilbronn'da "İnsanlar, yetmiş ama iş, bitmesin. İtalyanlar, atom füzeleriyle rampaları denliye savunuyor, barışçı-

Heilbronn üssüski

Geçtiğimiz ocak ayında "füzeli" ulkazan'ın meydana geldiği Heilbronn, Waldheide ABD üssü, Heilbronn halkı tarafından 8 Şubat günü denetleneceği bildirildi. ABD üssü, Heilbronn'da bir parça getiren "mavi" araçları içeriye sokmaya çalışıyor, kamyonların önündeki "mavi" araçları içeriye sokmaya çalışıyor, kamyonların önündeki "mavi" araçları içeriye sokmaya çalışıyor. Özellikle 60 yaşın üzerindeki insanların diktiği çektiği blokaj, eylem sırasında 17 kişinin ölüme tutulduğu bildirildi. Blokadı, kent Belediye Meclisi'nce "sosyal" füzelerin "istememesi" ile sona erdirilmesine karar verildi. Waldheide

Peki, Remzi Çağlayan'ı kim öldürdü?

Türkiye'de yayınlanan ama ötekiler gibi Batı Avrupa'da satılmayan bir boyalı gazete de, Güneş gazetesi. İşte bu gazetenin 23 Ocak günlü sayısında bir haber var. İnsani isyan ettiren, yürekleri parçalayan bir haber... Başlığı şöyledir: "Akılların acısına dayanamayan göçmen Remzi İndir etti".

Şu hastanenin dördüncü katından merdiven boşluğuna atlayarak intihar etti. Remzi Çağlayan, doktorların tüm cabalarına karşılık kurtulanmadı. Dokuma işçisi Remzi Çağlayan'ın cenesi bugün Yedi Selvilere Camideki kılınacak öğle namazından sonra kaldırılacak."

Gerçekten de insani isyan ettirecek bir olay.

Apastol Mişev adını aldım. Bunun için bana baskı yapılmadı. Öldürmedim. Herhangi bir çatışmadan da habirim yok, diyor.

Sakın, Abdallah'ı öldürmüş olan Bulgar millisi şimdiki gene aldi zorla otu dilitip basın toplantısında koruyamamış olmaları. Gerçekten de insani isyan ettirecek korkunç bir yalan makinesiydi karşı karşıyayız.

Remzi Çağlayan Bulgaristan'dan Türkiye'ye gelişimi Bursa'ya yerleşmişti. 40 yaşında, evli, çocuk sahibi bir işçiydi. Bir süre önce Bulgaristan'ın Kırcaali iline bağlı Cebel ilçesinde yaşamakta olan dayısı Abdullah Memişev'in Bulgar millîleri tarafından öldürüldüğünü öğrenmişti. Dayısı adını değiştirmek istemeyi ve çiken patımda öldürülmüştü. Bu haberi duyan Remzi öldürüldüğünü sinir krizleri geçirmeye başlamış ve hastaneye kaldırılmıştı. Haberin gerisini Güneş gazetesinden okuyalım:

"Kaldırıldığı SSK Bursa Hastanesi'nde krizi devam eden Çağlayan, tedavi edilmekte oldu-

Geçkençe de insanı isyan ettirecek bir olay. Türk asıllı azınlık üzerindeki bu "Bulgar mazlimesi", Türkiye'ye yerleşmiş göçmenlerin bile ölümüne yol açan bu "vahşetçi" hangi yürek dayanır!

Ama şu işe bakalım ki, öldürülen akrabasının acısına dayanamayarak intihar eden Remzi'nin Bursa'da toprağa vermesinden tam 15 gün sonra, 7 Şubat günü Sofia'da yapılan basın toplantısında, "Bulgar millîleri tarafından çoktan öldürülmüş olması gereken Abdullah Memişev dipdiri gazetecilerin karşısındadır." Üstelik konuşuyor da:

İsmimi gönüllü olarak değiştirdim ve

son toplantısına konuşturulmuş olsaydık. Gerçekçe de insanı isyan ettirecek korkunç bir yalan makinesiyle karşı karşıyayız.

Meğer Abdullah Memişev öldürülmemişti. Ama meslek bunnuna bittiyor mu? Şimdi, Abdullah'ın öldürüldüğünü yayınlayan yalanlar ve bu yalanı gazetelerinde yayınlayanları soruyoruz: Dayısının ölüm haberini alince dayınamızın intiharı edince karısı Salih'a "öl dediğin Cezmi'yi de yetim bırakın Remzi Çağlayan'ın katilleri nerede?"

Türkiye'de ortağı birbirine katlan, basın toplantıları düzenleyen, bu yalan makinesinin üreticileriyle karşı karşıya düşecek hazırlayan göçmen örgütlerine bu soruya da yanıt aramaları öneririz.

mak denilen Bulgaristan'a tekrar Bulgar ismi verildi. Bulgaristan'da bir de Çingene var. Nüfus cüzdanlarında "Çingene" yazır. Hiç Türkçe bilmezler, evlerinde domuz bestier ve yerler, düğünleri Bulgar usulü yaparlar, ama kendilerini tipki bu Pomaklar gibi "Türk" derler.

Bir de bu Çingenelerden Türkiye konuşulan vardır. Bunların nüfus cüzdanlarında 1944 den önce de "Çingene" yazardı. Bunlar ne oldukları bir türlü kara veremezler, Türk müdürler Çingene midirler, şaşırıp kalmışlardır. Bunlardan bazıları gönlüllü olarak Bulgar adlarını alıyor. Bazıları da, Bulgar ad almak istemiyorlar ama Çingene'liği de kabul etmiyorlar. Nüfus memurları bunlara soruyor: "Çingene mi yazayım, yoksa Bulgar mı?" Cevap vermezler. O zaman da memur "Bulgar" yazır. Çingene desek, "Çingene" yazacak.

Biz Türkler 1950 yılında ailece Türkiye'ye göç ederken, bunlardan bazıları da göç etmek istedi. Bulgar hükümeti bunlara pasaport verdi. Sofia, Plovdiv ve Varna'daki Türk konsolosluklarında vize aldık. Ama bunlar Çingene oldukları için, Türkiye vize vermedi. Türkiye'ye gidiyoruz diyerek evlerini, müklenleri satmışlardı. Kaldırı ortalkta, Bulgar hükümeti daha önce bunlara söylemiş, Türkiye'ye gitmeyin demişti. Gene de bunlara aklı, Bulgaristan'dan çıkıp ve gene geriye dönmüş vizesi vardı. Bunlar da Türkiye'ye gidiyoruz diye daldılar özel bir trenle, 30 giden dolusu insan, bedavası Edirne'ye. Türk hükümeti bunları vagonlardan dahi indirdi. 6 ay vagonlarda yata yataktılar. Sonunda Türk hükümeti bunları Bulgaristan'a iade etti. Bulgaristan bunları kabul etti, hepsine iş verdi, ev verdi, yardım yaptı. Bulgaristan'a dönünce kendiliklerini adlarını değiştirdiler ve Bulgar adları aldılar. Ama bu Edirne macerasını yaşamayanlar bugün hala "Biz Türk-küz" derler.

Balkan/Esatengen

ketin Belediye Meclisi'ne bir füzeleni" istenmemişti. İhtilaf ilandimesine karşı, Waldehede'nde ösündüleri Pershing-2'lerin nite montajına devam edildiğini söyleyenler üzerine başlatılan bir Helibron Belediye Meclisi'nde 30 konusunu karış, 3 kişisinin ölümü ve 16 kişinin yaralanmasına yol açan "füz kazası"nın hemen ardından, roketlerin yerleştirilmesini durdurulmuş. Yönlünde SPD ve Yeşiller'in birliği öngereye, halen protestosundan korkan CDU'lularna da verdiği oytaarak alınmıştı.

Hiroşima ve Nagazaki'ni atom bombasıyla yoketilmelerinin 40 yıldönümünde "füz kazası" sonrasından mutlak bir facianın meydana eşiginden dönen Helibron halkı, kentlerini "atom vahşeti"nden kurtarmak için 2 Şubat günü deniz, etkilil bir yürüyüş yaptı. 100 bin nüfuslu kente 12 bin kişinin katıldığı yürüyüş, gözlemlerine basın ve yayın organlarından da deyimliyle "başka bir yürüyüş" oldu. Füzelerin patlamasıyla sona yaranan Amerikan askerlerinin getirdikleri kliniğin önünden geçen başlay Waldehe üstüne döğün ve alan yürüyüş kolunu oluşturulan ellerinde bastonları gelen yaşıtlar, nite arabalarıya getirilen bebekler, işçi, öğrenci, doktor, avukat, profesör, çirak, ev kadını ve mahkûmlar, yarı kentlin tüm melek ve yuz gruplarına mensup insanlar. Yürüyüş diğer bir yürüyüşlerinden ayrı ve enu Federal Almanya'da şimdiye dek yapılan yürüyüşlerin en başarılılarından bir kalan ösükün koskacak kent halkının yazınca kalmak ve "füzelerle hayır" demesiydi. Pershingler, iş ve bedavası cesvenin koryan ABD

televizyon programında, bugüne kadar tekizi yapılamayan bir korkunç bir gerek deşti da artırdı. Haberde, Ocak ayından "kazaya uğrayan" füzeye 250 metre uzaklıkta, her amse bekleyen 9 Pershing'in bulunduğu patlayan füzelerin parçaları 200 metre uzağa fırlatılarak bu füzelerin patlamasıyla söyleniyordu.

Bulgar Telgraf Ajansı Genel Müdürü Boyan Traykov (soldan ikinci) Batı Berlin'deki basın toplantısında soruları yanıtlıyor

Bulgaristan niçin saldırdı hedefi olarak seçildi?

Bulgar Telgraf Ajansı (BTA) Genel Müdürü ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Halk Meclisi üyesi Boyan Traykov, 12 Şubat günü Batı Berlin'de düzenlenen basın konferansında "Papa suikastı ve Antovov olayı" konusunda yazdığı son kitabı tanıttı ve toplantıya isteyen gazetecilerin sorularını yanıtladı. Basın Konferansı'nı Türkiye Postası adına izleyen muhabirimiz Mehmet Halaç, Bulgaristan'daki Türk kökenli azınlığa karşı sözde "soykırım" iddialarına da hatırlattı ve Türkiye'deki diktatörük rejimini destekleyen Türk basınının da yürütülmesine aktif katıldığı bu "anti-bulgar" kampanyada, "bunca sosyalist ülke arasında Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin özellikle seçiliş nedenini" sordu. Traykov muhabirimizin bu sorusuna şöyle yanıtladı:

"İki olasılık var. Birincisi, emperyalizmin en güçlü sosyalist ülke olarak gördüğü Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ne saldırımadır. Ancak, Soyvetler Birliği dururken, ufak bir ülke olan Bulgaristan'ın en güçlü sosyalist ülke olarak kabul edilemeyeceği ortadadır. Öyleyse ikinci olasılık doğrudur. Yani, birtek batı basınında Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin "en ortodoks sosyalist ülke" veya "Soyvetler Birliği'ne en çok bağlılığı oldu" olduğu biçiminde yorumlar diktilerine göre. Kampayayı örgütleyen, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti üzerinde Soyvetler Birliği'nin, tüm sosyalizmi vursacağına düşünüyör. Nitekim, Bulgaristan'a yönelik tüm suçlamalarda Soyvetler Birliği'ne de saldırıyor. Ayrıca, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin sağlık bir ekonomik, kültürel ve toplumsal yaşamı var. Bu alanlarda önemli sorunlarımız yok. Fakat tabii ki hiçbir sorunumuz da yok değil. İşte bu sorunlarımızı büyütmek için Bulgaristan'a saldırıyoruz."

Sofya Press: Bulgaristan'da ad değiştiriliyor ama zorla değil

Sofya Haber Ajansı Genel Müdürü Stefan Petrov, Bulgaristan'daki Türkiye basını yapısına ve katımlarına girişildiği yolunda Türk ve Batı Avrupa basınında ortaya atılan iddialara ilgili sorularımıza yanıtladı.

Türkiye Postası: Türkiye'de ve Batı Avrupa'da yayınlanan bazı gazeteler Türk azınlığa karşı bir "imha hareketine" girişildiğini iddia ediyorlar. Bu iddialar konusunda ne diyorsunuz?

Stefan Petrov: Türkiye'de ve Batı Avrupa'da bazı gazetelerin, kendi deyimleriyle, Bulgaristan'da Türk "asıllı" bazı yurttaşların adlarını zorla değiştirdiği yolu iddialara doğru değildir. Bulgar toplumu, koptarlan bu yaygarayı, Bulgaristan'a ve onun izlediği politikaya kara çalma yönünde şimdiki kadar yürülmüş olan başarısız kampanyaları devam ettirne cabastı, bu konuda yeni bir yetenli olarak nitelendirilmekte. Bulgaristan'da zorla ad değiştirme yoktur. Batının belki çevrelerini ilke-mize haksız olarak saldırma pratiği yeni bir şey değildir.

Biz, Bulgaristan'ın Türkiye arasındaki iş ilişkileri gelişmesi üzerine gölge düşürmeyi amaçlayan her türlü cabaya karşı koyma gerektiğini kanıslıyoruz. Varsın her ülke işlerini kendisi düzenlesin.

Emperyalizmin yalan makinesi nasıl çalışıyor ?

Katliam haberlerinin kaynağı Sofya'daki Amerikan elçiliği

Sofya'daki uluslararası basın toplantısına katılan batılı gazetecilerin bazılarıyla yaptığımız görüşmeler sonucunda, Türk azınlık üzerindeki "baskı" ve "katliam" haberlerini ana kaynağını Sofya'daki Amerikan Büyükelçiliği olduğuna saptadık. Yalan haber mekanizması şöyle işliyor: Bulgaristan'ın içinden, kimliği belirsiz kişiler, Sofya'daki ABD büyükelçiliğini telefonla arayarak "katliam haberleri" veriyorlar. Elçilik bu haberleri, ölü sayıları da bildirerek BBC, Amerikan Sesli, Free Europe, Radio Liberty, Deutsche Welle gibi batılı haber kaynaklarına geçiriyor. Bu haber ajansları ve radyolar da, "Sofya'daki katliam diplomatik kaynakların belirttiğine göre" ya da "adının açıklanmasını istemeyen bir batılı diplomatın belirttiğine göre" diyerek "Bulgaristan'da katliam haberleri" veriyorlar. Özellikle Radio Liberty, Amerikan Sesli ve Free Europe gibi sosyalist ülkelerin işine yayın yapmak ve bu ülkelerde huzursuzluk yaratma amacıyla kurulmuş olan radyoların verdikleri bu haberler Bulgaristan içinde de ağırdan ağıza yayılıyor. Batılı gazeteciler sokaktaki Bulgar vatandaşına soru sorduklarında, doğal olarak, "Evet, ben de duyuyordum, çatımları oluyormuş, ölenler varmış" gibi yanıtlar alabiliyorlar. Alınan bu yanıtlar, basın organlarında "her kez daha" haber yayılarak söylenilen bir göç gibi büyümüşe sağlıyor ve halkın rejime

olan güvenini sarsmak ve huzursuzluk yaratmak amaçlanıyor.

Sofya'daki basın toplantısına katılan batılı gazetecilerin görüşmelerinde bu konuyu özellikle sorduk. Hepsini de, "Evet, halk arasında katliam haberleri duyduklarını söyleyenler oldukça çok, ama bu katliamlara ya da baskılara bizzat tanık olan tek kişiye rastlamadık" dediler.

Öldürülen iddia edilen iki kişinin basın mensuplarının önüne çıkarıldığı Sofya'daki basın toplantısı haberini "gösterecek basın toplantısı" başlığıyla, "benimsiz bir haber" olarak veren bu batılı basın organlarını Bulgaristan'a karşı açtıkları kampanya, geçiğimiz 15 gün içinde de sürdü. Örneğin BBC radyosu 6 Şubat günü, "Batılı diplomatik kaynaklara" dayanarak, 200 kişinin öldüğü haberi verdi. Amerikan AP ajansı da, 9 Şubat günü, gene "Sofya'daki Batılı diplomatik kaynaklara göre", Karadeniz kıyısında ki Şumnu'da çıktığını iddia ettiği çatışmalarda çok sayıda ölüye yer aldığı olduğunu iddia etti. Hürriyet gazetesi, 12 Şubat tarihli sayısında, "İsminden açıklanmasını istemeyen, uluslararası bir kuruluş adına sık sık Bulgaristan'a gidip incelemeler yapan Avrupalı bir profesörün" Bulgaristan'daki İslam eserlerini yok ettiğini söylediğini haber yaptı ama bu sözde "profesörün" ismini hiçbir açıklamadığını yazmayı unuttu.

Hitler faşizminin belini kıran güçler, bu gün de emperyalist savaş aygıtını parçalamak için savaşım veriyor. insan bedenlerinden örülmüş zincirlerde kenetleniyor...

Foto: Soaer Ginkar

gen, blokaj? diye anılan eylemi karamak için "bir avuç profesyonel göstericinin işi" "da" omal'lar, opa'lar (nineler ve dedeler) etkili bir yanıt verdiler. İşte bir "opa". Yaşlı bir kadın: Hatta sanki yeni başlıyor. Yatmış bir cemsenin önüne. Uğursuz, ölüm silahları rine rampahik görevi üstlenen bir cemsyeyi durdurmuş opa tek başına. Yaşlı, yorgun beyor, barış, insanlığın aydınlık geleceğini, ve gördüğünü gibi bunu başarıyor da...

bronh halkının ABD i küşatması sürüyor

Halkların bayramı 8 Mayıs 1945

1985 yılı, insanlık tarihinin en önemli olaylarından ikisinin 40. yılı. Bunlardan birisi, Hitler faşizminin yenilişi. Öteki ise, hâlâ yaşamakta olduğumuz nükleer savaş karabasanını başlatan olay: Japonya'ya atom bombasının atılışı... Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, dünyanın bütün ilerici ve demokrat güçleriyle birlikte Hitler faşizminin yenilgiye uğratıldığı 8 Mayıs'ın 40. yılını "faşizmin yenilgisi" ve bir, "zafer" olarak kutlamaya hazırlanıyorlar. 40 yıl önce Japonya'nın iki kenti üzerine atom bombası yağdıran Amerika'nın bugünkü yönetimi ve İngiltere ise, 8 Mayıs'ı zafer olarak değil, "barışmanın 40.yılı" olarak ele almaya çalışıyorlar. Niye? Çünkü NATO içindeki müttefikleri Federal Alman hükümeti ve neo-naziler, 8 Mayıs'ı faşizmin değil, "Alman devletinin yenildiği" bir "yas günü" olarak görüyorlar da onun için. Kısacası, 8 Mayıs, 40 yıl sonra bir kez daha "savaş ve faşizm" konusunda kimin neyi savunduğunun ölçüsü oluyor. Kimin ne olduğu da bu bağlamda daha iyi kavranıyor...

Kimler için bayram, kimler için yas ?

" 8 Mayıs kimileri için yenilgi, yıkım günü, savaşın 'kaybedildiği' gün. Bu, nazileri 1933'de erke getiren, faşist soygun savaşını isteyen ve ondan kazanç sağlayan tekelcilerin, generallerin ve gericihlerin düşüncesi... Diğerleri içine bu gün, halkımızın savaş ve faşizmden kurtulduğu, ana hedefleri nazi rejiminin yıkılması ve barış olan tüm Alman direnişçilerinin bu hedeflerine ulaştıkları gün..."

"Kurtuluş ve Barışın 40. Yıldönümü İnkıyatı" adlı bir imzalı girişimin yayınladığı 8 Mayıs'ı kutlama çağrısında böyle deniyor. Gerçekten de "40. yıldönümü" faşizminin, gerici ve savaş yanlısı güçlerle, barışsever güçler arasındaki sınırı belki de ilk kez bu kadar kesin bir biçimde çizdi; akla kara ayırdı. Bir yanda "8 Mayıs kutlamalıdır" diyen, faşizmin toplama kamplarını, korkunçluğunu, sefaletini yaşamış, ya da bunları yaşa-

ya Halk Cumhuriyeti sınırları içindeki Silezya'ya "bizim" diyen. Hitler ordularının sahip olamadığı ve bugün sosyalist ülkelerin sınırları içinde yer alan toprakları "geri isteyen", DDR'i ise, toptan ortadan kaldırmayı planlayan "Schlesien" (Silezya) gruplarının haziran ayı içinde yapılacak toplantılarına katılmayı kabul etti. Federal hükümetin, açıkça emperyalist savaş propagandası yapan ve içinde CDU'lu milletvekillerinin de yer aldığı bu grupları meşrulaştırması ve onlara arka çıkması, mecliste tartışmalara, SPD'ilerin, FDP'ilerin ve bir dizi CDU ve CSU milletkilinin protestosuna yol açarken, 8 Mayıs'ı kutlama girişimleri, Kohl'un "Silezyahılar Derneği"nin toplantısına katılma kararını geri almasını istiyorlar.

Anılarda 8 Mayıs'ı resmen kutlama günü olarak ilan eden DGB'ye bugün sendikaların başkan ve

HEILBRONN HALKI NE DİYOR ?

Güllü Cetinkaya

(Bir ana, bir baris savascısı)

Ben beş çocuğumu pispisine ölsünler diye doğurdum. Eski den yürüyüş yapanlarin aklı myok derdim. Bu kaza olduktan sonra ise her gece kabulsarlı uyanmaya başladım. hep o uğur suz günü düşündüm. Acaba ben ve çocuklarım ne yaparken ölecektik. Bu roketler sökülüp atılınca kada yürüyecekim, dolu de ğil, gökten buz yağsa yürüyece ğim.

Ralf Klotz

(İşçi - DKP üyesi)

Bu kaza bilinen gerçeğin, yani ABD ile Federal Alman hükümetlerinin ülkemizi bir cennetimize çevirmeyi düündükleri gerçeğinin acı bir göstergesidir. Füzale Waldeide'den de, Federal Alman topraklarından da atılmalıdır.

Wolfgang Bebbler

(SPD eyalet milletvekili)

Füzelerin montaj işlemini durdurmadıkları için bu kaza her an tekrarlanabilir, ya da başka bir kentte olabilir. Kaza olasılığı çok yüksek olan bu füzelerin bölgemize, başka bölgelere yerleştirilmesine karşıyım, onun için yürüyorum, yürüyeceğim, yaşamak istiyorum.

Jörn Gollisch

(Heilbronn Barış Komitesi sözcüsü)

Heilbronn ayağa kalkmış vaziyette. Bugüne kadar 'roketler yerleştirilmesin' demezse kulakların tıkayanlar, örneğin CDU dahil halkın öfkesinden korkar oldu. Ve Heilbronn Belediye Meclisi Federal Almanya'da ilk olarak füzele rin yerleştirilmesinin durdurul ması kararını aldı.

kamplarını, korkunçluğunu, sefaletini yaşamayı, ya da bunları yaşamayıp tarihten ders çıkarmış yasaüstü, demokratlar, komünistler sosyal-demokratlar, sendikacılar, Yeşiller; Federal Almanya topraklarına atom reaktörlerini yerleştirilmesine karşı direnen banyöerler... Diğer yanda ise "8 Mayıs bir kapitülasyon gündüdü, kulfanmamalı, yas tutulmalıdır" diyen

bir avuç tekkelci ve onların Kohl hükümeti içinde ve çevresinde yer alan bir dizi temsilcisi. Birincilerin kurduğu girişimin çarşısıyla tek kentlerde kurulan "8 Mayıs'ı kutlama komiteleri" mayıs ayı içinde yapılacak büyük miting ve yürüyüşlerin hazırlığı içindeyken, fede-

1 Eylül 1939'dan 8 Mayıs 1945'e nasıl ve ne pahasına gelindi ?

8 Mayıs'ı kutlamaya hazırlanırken, 40-45 yıl öncesinin tarihsel gerçeklerine bir kez daha dönmekte yarar var.

Bilindiği gibi Hitler'in Nasyonal Sosyalist Partisi 1933'te iktidara geldiğinde Avrupa'da o gün mevcut sınırlar değiştirilmesini açıkça ilan etmişti. Nitekim ilk darbe 1938'de Avusturya'ya indirildi ve Nazi birlikleri ülkeye girdiler. Altı ay sonra ise Almanya, İngiliz ve Fransız hükümetlerinin de onayıyla Çekoslovakya'nın bir kısmını işgal etti. Nazi birlikleri ilerleydi, ote yanda ise Batı ülkeleri Sovyetler Birliği'nin Hitler ordularına karşı kollektif bir güvenlik sağlamaya çalışılmasına kulaklarını tıkıydılar.

1 Eylül 1939'da Nazi birliklerinin Polonya'ya saldırmalarıyla savaş fiilen başladı. İngiltere ve Fransa hemen Almanya'ya karşı savaş ilan ederken, İtalya Almanya'nın yanında yer aldı. 1940'ın Ekim ayında ise Almanya, İtalya ve Japonya birlikte hareket etmek üzere bir anlaşma imzaladılar; 1940 ve 1941 yıllarında da Macaristan, Romanya, Slovakya ve Bulgaristan Almanya'nın yanında yer aldılar.

1940'ın ikinci ve Mayıs aylarında, Nazi orduları Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika ve Fransa'yı girdiklerinde çok az bir direnişle karşılaşılmıştı. Fransa, Nazi işgalı başlandıktan birkaç ay sonra teslim olmasına imzalıydı. Bu durum, Hitler'in Nazi ordularının yenilmezliği konusunda kendisini daha da artırmıştı. Ve böylece 1941'de İngiltere, İsviçre ve İsveç dışında tüm Avrupa Nazi ordularının kontrolü altına girerdi. Sovyetler Birliği ne saldırdığı gerçeğiyle haziranla Almanya, cephe gerisine güvence almış ama ilk işin Doğu Avrupa ülkelerini de işgal etmiş, 18 Haziran 1941'de de Türkiye'ye bir dostluk anlaşması imzalamıştı.

Oysa Nazi ordularının daha başlangıçta durdurulması olanaktıydı. Çünkü Sovyet-

niyetine atılanlar "resmi" olarak, mecliste bir sayı duvarına dikiltilse yapılabılır bir dâven ve Kohl'e Reagan'ın toplama kampında birlikte çalıştığı "dostlar alışverişte görsün" türü bir gösteriden öteye geçmez.

Mayıs örneğin Baybakan'ın "bir kapılıştığı gün" Kohl'le "8 Mayıs" kutlamak neden gündemlik, o günün ve karanlık günlerin kutlanmasına gerek yok" diyen CDU/CSU meclis grubu başkan Dregger için ise bu gün bir "çok" günü. CDU'lu Aile Bakanı Gellner ise, "komünistlerin zaferini" ml kutlayacağı, keşif kasımla birlikte komünizm de tarih sahnesinden silinmiş olaysdı" diyerek "8 Mayıs kutlamaları Soygençler Birliği'nin bir gün önce 1945'te imzaya" diyen İsviçreli Bakan Thatche'r gibilerin hisle rine tercüman oluyor.

iri olduğunu" söylerken, Federal hükümet bu yaklaşımı başkan CDU'yu Jensinger la yalnız 139. maddesinin 8 Ma yıs'ı "Alman halkının nasyon

soyalsızın ve militarizmden kurtuluş günü" olarak tanımladığı Federal Anayasa'yı çiğnemekle kalmıyor. Tam 40 yıl kutlamalarında arifesinde bir kez daha sahneye çıkan rövanşistler de prim vererek, Anti-Hitler Koalisyonu'nun Yalta, Postdam kararlarını, Helsinki Sonuç Belgesi'ni ve Federal Almanya'nın Polonya, Sovyetler Birliği ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'yle (DDR) yaptığı anlaşmaları defalarca teyid ettiği savaş sonrası sınır anlaşmalarını da çiğnemeğe kalkışıyor. 8 Mayıs'ın kutlanmasında karşı çıkan Kohl, bugün Polonya

Yöneticilerinin, Adı-Faşistler Birliği (VFN) yöneticilerinin, DKP'lilerin, SPD'lilerin, Yeşillerin, gençlik örgütlerinin, din adamlarının, ve bir dizi tanınmış kişiliğin yer aldığı bin imzalı çağrıda, merkezi yürüyüş ve mitinglerin 4 Mayıs günü Hamburg, Frankfurt ve Köln'de yapılacağı bildiriliyor.

Sosyalist ülkelerin dışında şimdiye dek 8 Mayıs'ı kutlayacağını resmen ilan eden Batı Avrupa ülkeleri Norveç ve Danimarka. Birleşmiş Milletler de, DDR'in önerisi üzerine 8 ve 9 Mayıs 1985 günlerini resmen "zafer günü" olarak ilan etti.

Yalta Konferansı'nda (soldan sağa) Churchill, Roosevelt ve Stalin görüşüyorlar

ter Birliği, Fransa ve İngiltere'nin birleşik askerî potansiyeli Almanya'dan üstündü. Sovyet yönetimi, ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi, savaş tehlikesine karşı, tüm anti-faşist güçlerin birleşmesini gerektigini sürekli vurgulamaktaydı. Ancak batı ülkeleri, iktidarcıydılar. 1939 bahar ve yaz aylarında Sovyetler Birliği, İngiltere ve Fransa arasında da görüşmelerde bu yönde hibis sonuca ulaşmadığı gibi, batı ülkeleri Sovyetler Birliği'ni Nazi orduları karşısında yalnız bırakacaklarını da belli etmişlerdi. Anti-hitle kâoisyönu'nü dönemde oluşturmalarıyla Almanya'da, İtalya'da ve Japonya'daki faşist yönetimlere cesaret verdi.

Ve 1939'da Hitler ordularının Avrupa ülkelerini bir bir işgale başlamasından aylar sonra bile hâlâ İngiltere ve Fransa yönetimleri, Hitler'le anlaşabilmek ve savaş kapitalist güçlerin tümünün Sovyetler Birliği'ne

karşı bir haçlı seferine dönüştürmekte umudu kesmemişlerdi. Savaşın başlama-
sından yedi ay sonra ise, İngiltere ve Fran-
sa'nın savaş ilan etmiş olmalarına karşın
Batı Cephesi'ndeki Alman birlikleri ile İngi-
liz-Fransız birliklerinde hiçbir hareket gö-
rülüyordu.

21 Haziran 1941 gecesi ise faşist Alman ordularının dörtte üçü Sovyet sınırına yerleştirildi ve sabahın erken saatlerinde Nazi uçakları sınırdaki Sovyet kentlerini bombalamaya başladılar. 22 Haziran 1941'den Mayıs 1945'e dek, tam 1418 gün boyunca Doğu Cephesi, II. Dünya Savaşı'nın başlıca cephesini oluşturdu.

22 Haziran 1941'de İngiltere, 24 Haziran
da ise ABD, Sovyetler Birliği ile birliğ
hazır olduklarını açıkladılar. 12 Temmu
1941'de İngiltere ile Sovyetler Birliği ara
sında Almanya'ya karşı ortak mücadele et

me anlaşması imzalandı. 1942 yılının başında Hitler'e karşı savaşan 26 ülke, Washington'da savaşın hedefleri üzerinde anlaşmaya vararak bir açıklama bulundular. Bunun ardından aynı yılın mayıs ve haziran aylarında, İngiltere ve ABD'nin Sovyetler Birliği ile uzun süreli bir birlik anlaşması imzalamaları ve nihayet 1942 yılında ikinci cepheyi açmaya karar vermeleri, anti-faşist koalisyonu geliştirdi.

Hiç kuşku yok ki, Almanya'ya karşı savaş ilan eden kapitalist ülkeler Sovyetler Birliği'nin savaşın gidişatını değiştirmesi üzerine onunla işbirliğine girmişlerdi. Ve bu işbirliği, nazi Alamanı'nın yenileceğinin gittikçe daha açık hale gelmesiyse güflendi. Sovyet halkının nazi birliklerine karşı olağanüstü direnişi, Avrupa'daki anti-faşist direniş hareketlerini de olumlu yönde etkiledi.

Sovyet orduları 1943'den itibaren saldırıya geçtiler ve vurdukları her darbe sonuçlı oldu. 1943 ve 1944'de İngiliz, Amerikan ve Fransız birliklerinin Kuzey Afrika'da ve Batı Avrupa'da Alman ve İtalyan birliklerine karşı elde ettikleri başarılar da savaşın sona ermesinde önemli rol oynadı.

Doğu Cephesi'nde 1418 gün süren savaş boyunca Sovyetler Birliği her dakika yaklaşık on, her saat 588 ve her gün 14 bin insanını yitirmişti. Cephedeki her dört askerden biri Sovyetler Birliği Komünist Partisi üyesiydi. Parti savaşta, üç milyon üyesini yitirdi, bunların yerine beş milyon yeniyi aldı.

Sosyalist sistem, Sovyet halkı ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi savasta öne sürülen bir sınavdan geçti ve büyük bir özveriyle çoğunluğu Avrupa'da olmak üzere yaklaşık 200 milyon insanı faşizmin çizmeleri altında ezilmekten kurtardı. Emperyalist sistem kendi yarattığı savastan konumlarını ve prestijini yitirmiş olarak çıkanken, sosyalizmin tüm dünyadaki etkisi artmıştı.

Özal hükümetinin birçok ürüne yaptığı zamlar bir avuç parababası dışında toplumun tüm kesimlerine kan ağlatıyor

Türkiye'de dev zam dalgaları...

24 Ocak kararları beşinci yılını tamamlayıp altıncı yolda yol alırken adınımları daha da azgınlaştırdı. Ülkemiz IMF memuru, telceli sermaye hizmetkârı Özal ekibinin ardarda ilan ettiği acımasız zamlar karşısında sarsılıyor. Türkiye'

yi "cennete çevireceğiz" diye iktidarı gaspedenler beş yılda yurdumuzu gerçek bir pahalılık cehennemine çevirdiler. İşçi semtlerinde, gecekondu mahallelerinde açlık kol geziyor, can alıyor. Gün geçmiyor ki yeni bir zaman dalga-

sı halkımızın üstüne çullanmasın. Bu sayfada, sadece yeni yılda, işçi sınıfına, üretici köylüye, esnafa, memura hasılı emekçi sınıfların tümüne vuran zam dalgalarından birkaç örnek sunuyoruz. Rasgele seçilmiş birkaç örnek...

Tütün üreticisi bu yıl da perişan

Ege ekici tütün piyasasında, tütün alım fiyatlarının çok düşük tutulması 225 bin çiftçi ailesini zor durumda bıraktı ve Özal Hükümeti'nin tutumu, tepki ve protestolara yol açtı. Maliye ve Gümrük Bakanı Ahmet Kurtcebe Altıncıyıl tarafından 6 Şubat 1985 günü açılan Ege tütün piyasasında, hükümet bir kilo tütünün 710, lira olarak ilan ediyor ve görünürde, geçtiğimiz yıl 465 lira olan taban fiyatına göre, bu yıl tütünün fiyatı yüzde 53 oranında arttırılmış oluyordu.

Ancak, piyasanın açılmasıyla birlikte, Tekel Genel Müdürlüğü'nün çok az miktarda tütün alımına girmesi ve ilan edilen fiyatın yarısından daha düşük fiyatla alım yapması nedeniyle, üretici köylüler tüccarın insafına terkedildi ve Ege tütün piyasasında, bir kilo tütünün fiyatı ortalama 300-350 liranın işlem gördü. Tekel Genel Müdürlüğü'nün "kalitesiz" gerekçesiyle Ayrılık, Alınova, İvrindi, Savatsepe, Bigadık ve Sındırgı'de tütün alım fiyatlarını 90 liraya; Balıkesir, Torbalı, Ödemiş, Alaşehir ve Turgutlu'da 50 liraya kadar indirmesi, üretici köylülerin protestolama neden oldu ve bu arada, Manisa'nın Turgutlu ilçesinde 500 dolayında tütün üreticisi Kozta pazar yerinde toplanarak kaymakamlık binasına kadar bir protesto yürüyüşü yaptılar.

Ayrıca, Ege ekici tütün piyasasının iki kez ertelenmesi sonucu, piyasanın açılmasından önce tütün tüccara satmak zorunda kalan üreticilere, Tekel'in alımlarda istekli olmaması ve fiyatları çok düşürmesi nedeniyle, tüccar anlaşmaya varılan fiyatın çok altında ödeme yaptı. Bilindiği gibi, Özal Hükümeti Ege tütün piyasasının 10 Ocak 1985 tarihinde açacağını ilan etmiş ve dışsatımci holdinglerin "elimizdeki tütünleri henüz ihraç edemedik, bu nedenle piyasa erken açılrsa para ödeyemeyiz" gerekçesiyle karışık çıkmaları üzerine, taban fiyatlarının ilanı önce 10 Ocak ve ardından da 6 Şubat 1985 tarihinde ertelenmişti.

Manisa'nın Turgutlu ilçesinde Tekel'in tütün alımından 50 liraya kadar düşürmesi üzerine bir protesto yürüyüşü düzenleyen köylüler kaymakamlık binası önünde

200 milyon liralık bir kurtarma operasyonu

Özal hükümeti ile büyük holdingler arasında 200 milyar liralık yeni bir "kurtarma" operasyonu konusunda anlaşmaya varıldığı bildirildi. Varılan anlaşma gereğince, Türkiye'nin önde gelen holdinglerine ait "zor" durumdaki 255 işletme için 200 milyar lira ek kredi verilerek ve yıllık faiz oranının yüzde 70 olduğu bir ortamda, bu işletmelere verilen kredi faizleri yüzde 30'a geçmeyecek. Ayrıca kuruluşların devlet bankalarına "ödeyemedikleri" eski borçları ertelenerek ve faiz borçları silinecek.

Özal hükümetinin "kurtaracağı" şirketlerin önemli bir bölümü, Türkiye'nin en büyük holdinglerine ait bulunuyor. Örneğin "kurtarılacak" şirketler arasında Koç Holding'e ait Otomarsan, Sabancı Holding'e ait Sassa, Çukurova Holding ve OYAK'ın ortak sahibi olduğu Toros Gübre Fabrikası, Profilo Holding'e ait AEG fabrikası, Keban Holding, OYAK'ın sahibi olduğu Renault otomobil fabrikası ve yine Sabancı Holding'e ait Bossa gibi kuruluşlar yer alıyor.

Kamuyoluyla gizli tutulan bu "kurtarma" operasyonu

Yalnız Ocak ayında fiyatlar yüzde 8,2 arttı

1985 için öngörülen enflasyon hızı tam bir hayal

Özal, pahalılıkta 25 yılın ikinci rekorunu da kırdı

Son 25 yılın en yüksek fiyat artışları 1985'in ilk ayında gerçekleşti ve İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) istatistiklerine göre, ocakta perakende fiyatlar yüzde 8,2 oranında artış gösterdi. Böylece, 1960'dan bu yana, 1980 yılının şubat ayındaki yüzde 13,5'lik en yüksek fiyat artışından sonra, ikinci yüksek enflasyon oranı bu yılın ocak ayında gerçekleşmiş oldu. Bilindiği gibi, Şubat 1980'deki rekor enflasyona, temel maddelere yapılan yüzde 100'ü aşan zamlar ile yüksek oranlı devalüasyon neden olmuş ve bütün bunlar, yine Turgut Özal eliyle yapılmıştı.

İTO'nun araştırmasında, ocak ayında fiyatların, aşırı artmasına Katma Değer Vergisi (KDV) ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin ürettiği mal ve hizmetlere ardarda yapılan zamların neden olduğu belirlenmiştir.

Halkın en çok ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlere yapılan zamlar, KDV uygulamasından ve KİT ürünlerine yapılan zamlardan kaynaklanıyor

İTO'nun araştırmasında, ocak ayında fiyatların, aşırı artmasına Katma Değer Vergisi (KDV) ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin ürettiği mal ve hizmetlere ardarda yapılan zamların neden olduğu belirlenmiştir.

Öte yandan, İTO'nun araştırmasına göre, ocak ayı içinde en yüksek fiyat artışları, yükümlerin en çok ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin fiyatlarında görüldü. Örneğin, ocak ayında kültür ve eğlenceye ilişkin mal ve hizmetlerin yüzde 74, sağlık ve temizlik hizmetlerinin fiyatları yüzde 18, yolcu taşıma hizmetlerinin fiyatları yüzde 22, ısınma ve aydınlatma ücretleri de yüzde 12 oranında arttı.

Şubat ayı ortasında ise, akaryakıt fiyatları yüzde 5,3 oranında arttı. İşbaşına geldiğinden bu yana akaryakıtı tam 12 defa zamlanan Özal hükümeti, son zammi daha bir ay önce yapmıştı. Hükümetin işbaşına gelmesinden bu yana geçen 15 ay içinde akaryakıt ürünlerinde fiyat artışları yaklaşık yüzde 75'i buldu.

KİT zamları KİT'lerin sırtındaki en büyük kambur

KİT ürünlerine 1985'de tam 2 trilyonluk yeni zam geliyor

Yıllara göre KİT zamları

2.000

Türkiye halkının sırtındaki en büyük kamburlardan birisinin hayat pahalılığına ve bunun

ANAP iktidarı köylünün de ocağına incir dikmekte kararlı

Köylüye armağan: Gübreye yüzde 20 zam

Özal Hükümeti, gübre fiyatlarını 1 Şubat 1985 tarihinde 200 milyon liralık artışla yüzde 20'ye zamladı. Bu zam, köylülerin gübre kullanımını azaltarak toprak verimliliğini düşürdüğüne ve bu nedenle de toprak verimliliğini düşürdüğüne ve bu nedenle de toprak verimliliğini düşürdüğüne...

ABD Savunma Bakanı Weinberger Batı Avrupa'da reklam turuna çıktı

"Yıldızlar Savaşı"nın tek müşterisi Kohl hükümeti

12 Mart'ta başlayacak olan Sovyetler Birliği-ABD silahsızlanma görüşmelerine "güçlü" konumlarda oturmak isteyen Reagan yönetimi, Pentagon'un silahlanma programlarına müteffiklerinden destek istiyor. ABD yönetiminin en önemli sorunlarından biri, NATO ortaklarına tümüne uzayı silahlandırma programının gerekliliğini kabul ettirmek. Diğer bir sorun ise Belçika ve Hollanda'nın topraklarına yeni atom füzerlerinin yerleştirilmesini etememesi. Geçtiğimiz günlerde ABD Savunma Bakanı Weinberger müteffiklerine uzay programının reklamını yaparken, NATO Genel Sekreteri Carington da, Belçika hükümetini füzelere konusuna yarıd. Ancak Reagan yönetimi uzay programı konusunda Kohl hükümeti dışındaki ortaklarından destek sağlayamamışken, Helibronn'daki Pershing-2 kazası sonucunda kamuoyunda atom füzelere karşı tepkiler de artmış durumda...

Geçtiğimiz günlerde Reagan yönetimi gerek ABD Kongresi'nde, gerekse NATO müteffikleri arasında "Yıldızlar Savaşı" programı konusundaki propaganda çalışmalarını hızlandırdı. Şubat ayının ilk haftasında Kongre'ye "Ulusun Durumu" konulu raporunu sunan Reagan, Washington yönetiminin bundan böyle de "akarsel ve ekonomik güç konusundaki hareket edeceğini" söyleyerek, uzayı silahlandırma programının da sürdürüleceğini belirtti. Reagan, dünyada barışın ve güvenliğin, ABD'nin askeri gücü sayesinde korunduğunu bir kez daha iddia etti.

Reagan'dan birkaç gün sonra ise, Batı Avrupa'da bulunan Savunma Bakanı Weinberger, müteffiklerine uzay programının dünya barışı ve Batı Avrupa'nın güven-

liği açısından ne kadar gerekli olduğunu anlatmaya çalıştı.

Weinberger'in uzayı silahlandırma ve yüksek teknolojileri bu stratejinin hizmetine sokma konularını vurgulayan konuşması, 9 Şubat günü Münih'de yapılan ve 150 kadar üst düzeyde hükümet temsilcisinin ve uzmanın katıldığı "22. Wehrkundetagung" (Askerlik Bilimi Toplantısı)'nda da okundu. Hava kolları nedeniyle Weinberger'in bizzat katılmadığı toplantıda yardımcısı Perle ile ABD yönetiminin ve askerlik konuları uzmanlarından önemli kişiler bulundu.

ABD yöneticilerinin Pentagon'un uzay programını bir NATO projesi haline getirme çabalarını Federal Almanya yönetimi dışındaki NATO müteffikleri kaygıyla karşı-

hyorlar. CSU Başkanı Strauss, uzayın silahlandırılması programının dünya barışı için yararlı olacağı görüşünü savunurken "Wehrkundetagung" a bizzat katılımı bulunan Başbakan Kohl da bu planları desteklediklerini ve Federal Almanya'nın bu konuda ABD ile işbirliği yapacağını açıkladı.

Ote yandan Fransa, Yunanistan, İngiltere ve Kanada yöneticileri farklı nedenler göstererek, uzay programı konusundaki kaygılarını dile getirdiler. Fransa Savunma Bakanı Hernu, uzayın silahlandırılmasının yeni bir silahlanma turuna başlayacağı ve mevcut silahlanma dengesi bozacağı görüşleri üzerinde durarak, programa karşı çıktı. Benzer eleştiriler, SPD silahsızlanma uzmanı Egon Bahr tarafından da yapıldı.

Belçika uyarılıyor

Sovyetler Birliği ile görüşme masasına uzay programını ve Batı Avrupa'ya füzelere yerleştirilmesini tüm müteffiklerine kabul ettirmiş, dolayısıyla "güçlü" bir konumda oturmayı planlayan ABD yönetimi, 1979 Brüksel kararlarına ve Ülkeye 48 Cruise füzesinin yerleştirilmesi takvimine uyması için Belçika üzerindeki baskıları sür-

dürüyor. Geçtiğimiz günlerde NATO Genel Sekreteri Lord Carington da, Belçika'daki Martens hükümetinden Federal Almanya, İngiltere ve İtalya örneğini izlemesi istedi ve mart ayında füzelere yerleştirilmeyle başlanmasını doğuracağı "etiket sonuçlar" konusunda uyardı.

Bilindiği gibi bir süre önce Martens hükümeti Belçika'ya füzelere yerleştirilmesini mart ayının sonunda tekrar ele almak üzere etememişti. Geçtiğimiz haziran ayında da Hollanda hükümeti füzelere yerleştirilmesini 1985 Kasım'ında tekrar ele almaya karar vermişti.

Belçika ve Hollanda'nın "yüzen bozan" olma konularını ve ocak ayında Helibronn'da Waldehinde üssündeki Pershing-2 patlamasının Batı Avrupa'daki füzelere karşı hareketi güçlendirmesi, Reagan yönetimi açısından "Yeni bir olumsuzluk" ortaya çıkmış bulunuyor.

Sovyetler Birliği ile ABD arasında başlayacak silahsızlanma görüşmelerine bu ayın daha az bir süre kaldığı şu günlerde, gelişmeler, Reagan yönetiminin görüşme masasına müteffiklerinin her konuda desteğini sağlamış bir biçimde oturmaya başlayacağını gösteriyor.

Yeni Zelanda halkı hükümetin atom silahlanma karşı tavrını destekliyor

Yeni Zelanda, limanlarına atom gemilerini sokmuyor

Yeni Zelanda'nın, Amerikan atom gemilerini limanlarına sokmama kararını yinemesi üzerine ABD, ANZUS anlaşması gereğince Mart ayında yapılması planlanan askeri manevralardan çekildiğini açıkladı. Bilindiği gibi, ANZUS Karşılıklı Güvenlik Anlaşması Yeni Zelanda, Avustralya ve ABD arasında 1951 yılında imzalanmıştı.

Ocak ayının ikinci haftasında Yeni Zelanda'yı resmi bir ziyaret yapmış olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar da ziyaretinin sonunda Yeni Zelanda Başbakanı'nın atom silahlarına karşı aldığı kararları tüm memnuniyetle karşıladığını açıkladı.

Yeni Zelanda'da Temmuz ayında iktidara gelen İşçi Partisi, dokuz yıllık muhalefeti döneminde Güney Pasifik'de atom silahları bulunmaması görüşüne daha çok yaklaşıp ve seçim platformunda da, Yeni Zelanda karasularına ABD atom gemilerinin girmesine izin verilmeyeceği yeralmıştı. Hükümet ve Başbakan D.Lange seçimlerde verdiği sözü tutu-

rak, ABD'nin dayatmacı tavrına karşın atom gemilerini limanlarına sokmama kararlılığını sürdürüyor ve Pasifik Okyanusu'nda atom denemeleri de dahil olmak üzere tüm askeri denemelere karşı çıkıyor.

Kamuoyu yoklamaları, halkın yüzde 70'inin, hükümetin bu tavrını desteklediğini gösterirken Yeni Zelanda'da 100 kadar yerleşim yeri de atom silahlarından arındırılmış bölge ilan edilmiş durumda.

Yeni Zelanda'nın kararının ardından ANZUS üyesi olan Avustralya Başbakanı Hawke de, partisi içinden ve halktan gelen baskılara, Pentagon'un MX füzelere denemek üzere ülkesinin topraklarında yararlanmasını reddetti.

Reagan yönetimi bu tepkiler karşısında Yeni Zelanda yönetimini ekonomik ve ticari alanda bazı önlemler almakla tehdit etti. Gelişmeler karşısında ABD, Güney Pasifik'deki askersel hegemonyasının zedelenmesi kadar, Norveç ve Danimarka'nın da Yeni Zelanda örneğini izleyerek limanlarına atom gemisi sokmalarından endişe ediyor.

Vatikan, Latin Amerika'da düzeni kurtarmaya çalışıyor

Papa'nın 6. Latin Amerika turu da bitti

Ocak ayının üçüncü haftasında 25. yurtdışı ve altıncı Latin Amerika gezisine çıkan Papa Johannes Paul II, aralarında Venezuela, Ekvador ve Peru olmak üzere bir dizi Latin Amerika ülkesini ziyaret etti. 12 günlük gezisi sırasında 45 konuşma yapan Papa'nın gezisini izleyen Latin

rinde Fresno'ya atamıştı. Ancak, Şili'de özellikle emekli semtlerde yaşayan papazların katliamların zulmü altında kaldığını söylediği destegin önüne geçemedi. Kaldı ki, geçtiğimiz Kasım ayı içinde Fresno'da toplanan toplantılarda bir kınadı ve Şilili Katolik Kilisesi 23 Kasım'da halkı, "Pinchelet etti-

Nelson Mandela, ırkçı rejimin özgürlük pazarlığını reddetti

Güney Afrika'da 22 yıldır hapsede olan Afrika Ulusal Kongresi (ANC)'nin lideri özgürlük savaşçısı Nelson Mandela, Güney Afrika ırkçı rejiminin kendisini koşullu olarak serbest bırakma teklifini reddetti. 1960'da Güney Afrika rejimi 31 Ocak günü, Mandela ve zindandaki diğer yüzlerce ırkçı rejime karşı özgürlük mücadelesinde olan uzak durmaları koşuluyla serbest bırakılacaklarını açıklamıştı.

1912'de kurulmuş olan Afrika Ulusal Kongresi (ANC), 1960'dan bu yana ırkçı rejim tarafından yasa dışı ilan edilmiş olup, faaliyetlerini illegal olarak sürdürmektedir. 1960'da dek ANC, ırkçı rejime, ırk ayrımının kaldırılması konusunda başarılı görüşmeler yoluyla anlaşmaya varmaya çalışmıştı. Ancak 1961'de ırkçı rejim yığınların istemlerini gönüllü olarak kabul etmeyeceğini ortaya çıkınca, kurtuluş hare-

sinı ziyaret etti. 12 günün geçirdiği süresinde 45 konuşma yaptı. Papa'nın gezisini izleyen Latin Amerika'nın gerçekçi din adamları şöyle diyorlardı: "Ekonomik krizden turizmde, yoksulluğun düzeyi olduğu koşullarda Papa, işadamları ve yöneticiler için ilaç gibi geldi..."

Şimdiye dek 336 bin kilometre-karelik bir yol kat ederek, dünyanın çevresini sekiz kez dönmüş olan Papa'nın son yıllarda özellikle Latin Amerika ülkelerini sık sık ziyaret etmesi hiç de rastlantı değildi. Papa, ekonomik göçmenlerin geniş emekçi yığınlarını sefaletle sürüklediği, gerici veya faşist yönetimler insan haklarını ayaklar altına aldığı bu ülkelerde sözümün halka moral vermede altından dini bir görev değil, politik bir misyon yerine getiriyordu.

Papa, konuşmalarında halka "adadetsizliklere karşı çıkışın" kadar düzensiz değişimleri isteyenlerin yürüttükleri mücadeleye de karşı çıkın" diyor. Bir taraftan kendisini dinleyen yığınları "bizim en çok fakirler için dua ettüğümüz akıldanır olmaması" diyen ve kilisenin başlıca görevinin sosyal adalet mücadelesinde olduğunu söyleyen Papa, diğer taraftan da onları sınıf mücadelesine karşı uyarıyor ve "kurtuluş yolunu sadece iş gösterilebilir" diyor.

Papa'nın özel olarak uyardıkları ise, yoksulluk ve baskı karşısında yığınların emek ve özgürlük mücadelesinin yanında yer almış olan din adamlarıydı. Zaten Papa, Latin Amerika ülkelerinde özgürlük ateşi dalgaya dalgaya din adamlarını da sardı, Katolik Kilisesi'nde "özgürlüğün teolojisi" adı altında gerçekçi bir dini akım yaygınlaşmaya başlayalı, bu ülkelere gezilerini sıklaştırmıştı. Oysa Latin Amerika'da halkın çoğunluğu 500 yıldır Katolik'di ve yine 500 yıldır milyonlarca yoksulluk ve baskı altında yaşamaktaydı. Yani, Papa'nın deyimyle "moral ve umuda" çok uzun yıllardır ihtiyacları vardı.

Vatikan'ın esas sorununun Latin Amerika'da halkın mücadelesini destekleyen din adamlarını tasfiye etmek olduğu geçmiş yıllardaki kimi uygulamaları da ortaya çıkmıştı. Geçtiğimiz yaz aylarında Papa, Şil'de Pinochet'in baskıları karşısında anti-faşist bir

Papa turizmi ilerletmiş. Adına bon-bon sekerleri bile çıkarılıyor

tutum olan Santiago Başpiskoposu Kardinal R. Silva Henríquez'i görevinden almış ve yerine kilise içinde tutucu ekolün temsilcile-

ğinde Fresa da Topa tüküklerini kınadı ve Şil Katolik Kilisesi 23 Kasım'da halkı, "Pinochet git-sin" talebiyle örtünme tutucu da etmeye çağırdı.

Şimdi de Vatikan, Nikaragua hükümetinde bakan olan dört papazın işlerini birakıp yalnızca dini görevleriyle uğraşmalarını istiyor. Bunlardan, Kültür Bakanı ve aynı zamanda bir ozan olan Papaz Ernesto Cardenal'ın ise kilisedeki görevinin Papa tarafından askıya alındığı bildiriliyor.

Gerici, "sol" grupçukların eylemlerini barış hareketini kırmada bir koz olarak kullanıyor

"Sol" terör Batı Avrupa'da turmanışa geçti...

Avrupa gerilla örgütünü yaratmak üzere eylemlerin birleştirme" karar aldıklarını bildiriyor.

Batı Avrupa'da terör eylemlerinin artması üzerine gerici, "sol" sözcüleri ve yayın organları terör örgütlerinin özellikle NATO ve ABD'yi hedef almalardır. Yola çıkarak, terörün sorumluluğunu barış hareketine ve barış isteyen insanlara yüklemek cabası içine giriyor.

Daha önceki yıllarda tükükler, suç bulun ve tükükler in-sin dışı koşullarda süren RAF üyeleri, hapise keşitme kullanımları düzenlemesi istemle başlatılan açık gerici ileri-demokrat güçlerin desteklemesi de fırsat bilen burjuva basını, bu güçlere saldırı yapıldı.

Son bir ay içinde ise iki suikast olayı meydana geldi. Önce 25 Ocak'ta Fransa Savunma Bakanlığı Uluslararası Silah Satışları Bölümü Müdürü General René Audran Paris'e öldürüldü. Onu Zimmermann izledi.

Bütün bu olayların sorumluluğunu Fransa'da Doğrudan Eylem (AD), Belçika'da Savazan Komünist Hücreler (CCC) ve Federal Almanya'da Kızıl Ordu Fraksiyonu adlı "sol" terör örgütleri üstlendi.

Portekiz'de de ABD'nin ve Federal Almanya'nın NATO kapsamı içindeki kuvvetlerine karşı saldırı yapıldı. Bu eylemler de FP-25 adlı Portekiz terör örgütünün düzenlediği sanılıyor.

Ocak ayı içinde ise, Fransız Doğrudan Eylem ile Federal Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu Fransa'daki bir haber ajansının bürosuna Almanca ve Fransızca yazılmış bir mesaj yollayarak, iki örgütün "Batı

yaşatı, iktidarı gerici örgütler, muhtemelen uzak durmaları koşulları serbest bırakılmalarını açıklıyor.

Mandela'nın, ANC'nin üzerinde yasağın ve ırk ayrımının sürdürdü koşullarda bu teklifi kabul edemeyeceği, 10 Şubat günü Soweto'de binlerce siyah derli Afrika'nın katıldığı bir gösterideki kızı Zinzi Mandela tarafından açıklandı. Kızı tarafından okunan mesajında Mandela, ırkların zor kullanımına ve teröre son vermedikleri, kendisinin ve halkının gerçekten özgür olmadıkları koşullarda zindandan çıkması kabul edemeyeceğini söylüyordu.

Yığınların politik faaliyeti ve işçi sınıfının ekonomik ve politik mücadelesinde de sıkı bağlar içinde olan ANC'nin ana amacı, Güney Afrika halkının kendi gerçek demokratik devletini kurabilmesi için erki beyaz azınlığın elinden almak.

22 yıl önce ırkı Güney Afrika Regimi tarafından tüküklenen Nelson Mandela

Kapitalist bunalımın çocuğu: "sol" terör !

1960'ı yılların sonlarında başlayan ağır ekonomik ve toplumsal bunalımları birlikte "proletaryanın silahlı öçüsü" oldukları iddiasıyla ortaya çıkan Batı Avrupa terör örgütleri, kısa süre içinde adlarını duyurdular. Aralarında Federal Almanya İşverener Derneği Başkanı Hanns Martin Schleyer ve eski İtalya Başbakanı Aldo Moro'nun da bulunduğu çok sayıda insan, başını Kızıl Ordu Fraksiyonu ve Kızıl Tuğaylar'ın çektiği bu örgütlerin eylemlerine kurban gittiler. Kızıl Tuğaylar'ın beyinin eski bir neo-faşist olması ve bu örgüte CIA ajanlarını sızması olduğunun ortaya çıkması, bu tür örgütlerin gerici güçlerin içinde nasıl birer basit alet olabildiklerini de gösteriyor.

Ote yandan, örneğin ABD'de yayınlanan haftalık Newsweek dergisinin yaptığı gibi, Sovyetler Birliği'nin Batı Avrupa'daki teröristlere "pasif destek" verdiği yolundaki iddialar da, sosyalist ülkeleri "terörün başı" gibi göstermek ve böylece silahlı olmayı daha da hızlandırmak için kamuoyu yaratmak amacını taşıyor.

"Bu önlemler de mi teröre karşı ?" Barış gösterilerine katılan "terörist" kılığında giren polisler, arkadaşları tarafından tazyikli su ve copla dağıtılıyorlar

1970'li yıllarda sadece terörist eylemleri yetinen küçük gruplar niteliği taşıyan bu akımlar, 1980'li yıllarda özellikle barış hareketinin yığınsallaşmasının da etkisi altında, içine düştükleri yalnızlıktan kurtulmak için, yığın hareketlerine yöneldiler. Örneğin RAF, diğer benzer aşın "sol" akımları birlikte, son beş yıl içinde gittikçe daha çok barış ve çevre (ekoloji) hareketleri gibi yığınsal hareketlerde yer almaya başladılar. Bunu yaparken kuşkusuz terörizmin yanlışlığını kabul etmiyorlar, ama yığın hareketlerinin etkisinden de kurtuluyorlardı.

Genellikle küçük burjuva kökenli gençlerden ve öğrencilerden oluşan bu grupların yandaşları, içinde yer aldıkları yığın hareketlerinde işçi sınıfıyla ve diğer ilerici güçlerle tanışma olanakları da buldular. Bu "tanışma", bunların çevresindeki gençleri işçi sınıfına ve ilerici güçlere yakınlıklaştırmak, terör eylemlerinden yararlanma hesabı içindeki gerici, "sol" akımlarıyla birlikte, son beş yıl içinde gittikçe daha çok barış ve çevre (ekoloji) hareketleri gibi yığınsal hareketlerde yer almaya başladılar. Bunu yaparken kuşkusuz terörizmin yanlışlığını kabul etmiyorlar, ama yığın hareketlerinin etkisinden de kurtuluyorlardı.

Batı Avrupa'daki yığın hareketlerinin belkemiğini oluşturan ilerici güçlerin tavır ise, terör eylemlerine kesinlikle karşı çıkmak ve bu eylem biçimlerinin barış hareketi ve diğer yığın hareketlerine taşınmasına izin vermemek. Ancak bu akımların yandaşlarını yığın hareketleri içinde tutma başında içinde oldukları da bir gerçek... Bu nedenle terörizmin gerçekten gerici, barış hareketine yaramadığını gösteriyorlar ve örneğin Waltheide askerî üssünde meydana gelen füze kazasının veya neo-faşistlerin eylemlerinin "sol'dan gelen terör eylemlerinin gölgesinde kalmaması için halkı uyanık olmaya çağırıyorlar.

Batı Berlin Modeli üstüne eleştirel bir bakış

Rıza BARAN-Kemal ŞEREF

Federal Almanya'da göçmen işçi çocuklarının okullarını ve sosyal hayatlarını düzenleyen uygulamada somutlaşan iki üç modele, yani Baviera ve Batı Berlin modellerine değinmeden geçmek olanaksızdır. Bunlardan birincisini bundan önceki yazımda konuyu olarak seçip tartışmıştım. İkincisine, yani Batı Berlin modeline gelince, şu saptamaları yapmak olasıdır:

Batı Berlin'de yaşayan göçmen işçi yurttaşların yaşamalarını belirleyen politika "İntegrasyon (yum)" politikası adı altında sunulmaktadır. Gerçek Baviera'da, gerekse Batı Berlin'de aynı ekonomik ilişkiler egemendir. Aynı buralarda aynı anaparak düzen ve bu düzenin varlığı ve gelişimini güvence altına alan kurumlar var. Baviera ve Batı Berlin'in ayrıldığı noktalar ise, Bayern eyaletinin geniş bir kırsal geri plana sahip olması ve bunun sonucu olarak da işgücü konusunda zorlayıcı bir sorunu olmaması, buna karşın Batı Berlin'in böyle bir olanaktan yoksun oluşu ve nüfus azalmasına karşı olarak başgösteren işgücü gereksinimi... Ayrıca Batı Berlin'in özel coğrafî ve politik koşullarından dolayı burada yaşayan Alman nüfus sürekli olarak Federal Almanya'ya gitme eğilimi göstermektedir.

Yukarıda kısaca değindiğimiz okul Batı Berlin Senatosu'nun yabancılar politikasının kaynaştırma yönünde olması gerekli kılmıştır. Bugün Batı Berlin'de ekonomik ve sosyal yaşamın sürebilmesi için belli sayıda yabancı işgücünün burada tutulması zorunludur. Bu bağlamda hemen yunu belirtelim: Batı Berlin Senatosu göçmen işçilerin bir bölümünü bazı önlemlerle dönmeye özendirilmektedir. Yanlış anlamayı yada sorunun yanlış konulmasını önlemek için şu gerek vurgulanmalıdır. Geri dönmeye istenen işçiler artık ekonomik yarar ilkesi açısından işlevlerini yerine getirmiş olanlardır. İkinci kuşaktan geri göndermek istedikleri işçiler ise, onlara göre kaynaşma konusunda gerekli koşulları karşılamayan, yani kültürel ve dilsel alanda öz kökenine bağlı kalmada direnen ve, Alman kültürünü ve dilini benimsemeye eğilimi göstermeyenlerdir. Batı Berlin modelini belirleyen iktisadi

sistemi, göçmen işçi çocuklarının çağdaş kültürlerini ve anadillerini müfredat programlarına alarak öztek biling gelişime ve toplumun demokratikleşmesine katkıda bulunmalarını sağlamak yerine, bu özelliklerini unutturarak onları Almanlaştırmak istemektedir. Almanlara karşı en küçük bir önyargı beslemeden, onları çağdaş kültür değerlerine ve dillerine nasıl saygı göstermesini istemek demokratik bir istemse, göçmen işçilerin çağdaş kültürlerine ve dillerine de saygı gösterilmesini ve ders kitaplarına alınmasını istemek de on denli demokratik bir istemdir.

Yukarıda belirtilen düşüncelerin daha da belirginleşmesi açısından Batı Berlin modelinin aşağıdaki şu özelliklerini bilmek gerekmektedir:

Göçmen işçi çocuklarının kültür ve anadil dersleri haftada 5 saat öğleden sonra Türkiye'den gönderilen öğretmenlerce yapılmaktadır.

Öğretmen eğitiminde en küçük bir değişiklik yapılmamakta, sayıları 40 binin üstünde olan göçmen işçi çocuklarının varlığı görmezlikten gelinmektedir. Öğretmenler çok kültürlü toplumsal durumun istelerine yanıt vererek biçimde ders yapacak nitelikleri kazanamamaktadırlar.

Yönetmeliklerde yapılan son değişikliklerle, göçmen işçi çocukları dil bilgileri ve buradaki toplumsal ve okulsal yaşama alışma düzeylerini bakılmadan düzenli Alman sınıflarına konulmakta ve bu sınıflarda ihmal edilmektedir. Bu hor görülme, göçmen işçi çocuklarının ruhsal gelişiminde olumsuz izler bırakmaktadır.

Salt ruhsal gelişimleri değil, okulsal ve toplumsal gelişimleri de yanlış ve tek yönlü eğitim sisteminden dolayı engellenmekte ve göçmen işçi çocukları akademik mesleklerle ulaşma olanğından yoksun bırakılmakta ve endüstrinin istediği doğrultusunda yalnızca eli işe yatkın işgücü olarak yetiştirilmektedir.

Kültürel ve dilsel mirasın görmezlikten gelinmesi yada kültürel ve dilsel gelişimin baskı altında tutulması giderek anne-babaları çocukları arasında arassı açmakta; hatta bazı durumlarda, çocukları anne-babalarından koparmaktadır.

Okul göçmen işçilerin ve onların çocuklarının toplumdaki uğradıkları haksızlıkların azaltacak en küçük girişimden kaçmakta ve böylece de göçmen işçi çocuklarının demokratik bir biling gelişiminde olumsuz etkiler olmaktadır.

1975-1985 Kadın Onyılı Nairobi Konferansı'yla sona erecek

Tüm kadınlara eşitlik, barış, kalkınma, istihdam, eğitim, sağlık için...

Zühal KILIÇ

Kadın Onyılı'nın sona ermesi dolayısıyla, bu yıl yapılması planlanan Birleşmiş Milletler (BM) konferansı 15-26 Temmuz tarihlerinde Kenya'nın başkenti Nairobi'de düzenlenecek. Meksiko, Kopenhag gelenekleri sürdürülecek Nairobi'de resmi konferansın yanı sıra yine bir gayrresmi örgütler toplantısı yapılacak. Ancak bu toplantı daha önceki gibi resmi konferansla aynı günlerde değil, biraz daha önce olacak (8-17 Temmuz). Böylece yığın örgütlerinin sesinin BM Konferansı'na daha etkin biçimde yansımaları sağlanacak. BM Konferansı'na sadece üye ülkeler hükümetlerinin temsilcileri katılırken, "forum" adını taşıyan gayrresmi örgütler toplantısı tüm örgüt ve kişilere açıktır.

Her iki toplantının da ana belgisi gene "Eşitlik, Barış, Kalkınma" ve daha sonra Kopenhag'da eklenecek alt başlık "İstihdam, Eğitim, Sağlık". Bu yıl şu konular da ayrı birer başlık altında ele alınacak: Genç kızların sorunları, yaşlı kadınların sorunları, mülteci ve göçmen kadınlar, savaş bölgelerinde baskı rejimleri gibi olağanüstü koşullarda yaşayan kadınlar, kadınlar ve kitle iletişim araçları.

BM Konferansı'na hazırlık olarak Asya, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa bölgesel toplantıları yapıldı. Bu yıl Mart ayında Viyana'da yapılacak toplantıda ise tüm çalışmalar gözden geçirilecek ve konferansa sunulacak belgeler son biçimlerini alacak.

Forum çalışmalarını ise, BM'de danışman statüsünde olan uluslararası gayrresmi örgütlerden oluşan bir komite yürütmektedir. Böylece statüde 1975-2000 dolayındaki örgüt çabaları bulundulu, ama bunların birer birer sona ermesi önlenmektedir.

Forum çalışmalarını ise, BM'de danışman statüsünde olan uluslararası gayrresmi örgütlerden oluşan bir komite yürütmektedir. Böylece statüde 1975-2000 dolayındaki örgüt çabaları bulundulu, ama bunların birer birer sona ermesi önlenmektedir.

Uluslararası kadın hareketinde 1975'den farklı bir hava esiyor; yeni sorunlar ve gerici güçlerin yeni saptırma ve entrikaları gözleniyor. Kadın Onyılı biterken elimizdeki olanakları kullanarak, doğru stratejilerin çizilmesinde sesimizi duyurmak için Türk-Kürt tüm Türkiyeli kadınların birliği gerekir

Tüm hazırlık çalışmalar yoğun tartışmalara sahne oluyor. 1975'den yeni uluslararası yumaşmanın zirvesine ulaştığı dönemden bu yana çok şey değişti. Gerici güçler öncelikli barış sorununu

şıyor. Gelişmekte olan ülke kadınlarına yaklaşıp ise bizim "hamiyetperver" kadın derneklerinden farkıdır.

Tüm bu yaklaşımlar feminist sloganlar altında saklanmaya ça-

şı siyonist yada Yahudi Kadın Birlikleri gibi açık siyonist örgütler adına değil, toplantıya çok çeşitli biçimlerde katılmayı becermişlerdir.

Nairobi'de öncelikle Onyılın değerlendirilmesi yapılacak. Başarı ve başarısızlıklar, eksik ve edilecekler... Bu amaçla BM tüm üye ülkelere bir soru formu göndererek yanıtlamalarını istedi. Aynı zamanda 2000 yılına kadar stratejiler çizilecek.

Bu stratejiler BM Konferansı'nda karara bağlanacak. Forum herhangi bir belge benimsemeyecek. Ama eski deneylerin gösterdiği gibi tartışmaların en ayrıntılı sürdüğü alan forum olacak. Forum'da sadece resmi görüşler değil, bizim gibi baskı rejimlerinde yaşayan kadınların sesleri de duyulacak. Üstelik Nairobi'de resmi konferansı etkilemek için daha çok olanak bulunacak. Bu nedenle forum, sadece ilişkiler kurmak, deneyimi alışverişini değil, karar süreçlerini etkileyebilmek açısından da önemli.

Nairobi öncesi

Ancak resmi konferansı etkilemenin tek yolu forum değil. Her örgütün yürüttüğü en çabımlar burada belirleyici rol oynabilir. Örgütler istemlerini, önerilerini hükümetlere iletirler, bunların gündeme getirilmesini isteyebilir. Hemen her ülkede konferansa hazırlık için çeşitli kadın örgütleri bir araya gelmekte, bunların bir kısmının o ülkenin resmi komitesiyle de ilişkisi olmaktadır. Böylece eylemlilikleri güçlü bir ses çıkarmak, konferansa geniş kadın yığınlarının sorunlarında önceliklerini doğru saptamalarını sağla-

kültür ve dilini benimsemiş eğilimi gösteriyorlardı. Batı Berlin modelini belirleyen iktisadi ve kültürel geri planı böyle belirleyince, neden kaynaştırmaya yönelik bir eğitimin gerçekleştirildiğini anlamak daha da kolaylaşmaktadır. Politik olarak bir eğitim modeli şöyle gerektirilmekteydi: 1) Göçmen işçilerin Batı Berlin'de yaşama süreleri giderik uzamaktadı. 2) Göçmen işçilerin büyük bir bölümü burada yerleşecekti. Bu gerekçelerden birincisi bir olgu, ikincisi ise henüz bir varsayımdır. İlk bakışta mantıklı gelebilir.

Batı Berlin'de çok sayıda ülkeden gelen göçmen işçi kümesi bulunmaktadı. Bunların en kalabalığı ise Türkiye'den gelenler oluşturmaktadı. Bu insanların kültürel ve dilsel gereksinimleri kaba bir biçimde görmezden gelinmemektedir. Kullanılan ders araç-gereçlerinde göçmen işçilerin kültürel ve dilsel gelişimini sağlayacak yada destekleyecek nitelikte olanlara rastlamak olanaksızdır. Batı Berlin eğitimi politikası kesinlikle tek kültür, tek ulusu ve tek dilli bir ede sahiptir. Bu eğitimin yetiştirdiği insanların dünya görüşleri ve değer yargıları da tek kültür ve tek ulus ilkesi doğrultusunda belirlenmektedir. Eğitimin işlevi, var olan ekonomik ilişkilerin devamını sağlayacak eğitimi ve geliştirme yeteneğini kökten geleneksel kültürel değerlerini geç kuşaklara aktarmaktan öte gitmiyor. Böyle bir eğitim

küçük günlerden karmakça ve böylece bir göçmen işçi çocuklarının demokratik bir biling gelişmesini engellemektedir.

Alman örgütsel önlemleri Alman ve göçmen işçi çocuklarının kültürel gelişimlerini yoğunlaştıracak bir sayıda aynı sınıfla bulunmalarını engellemekte, bu da Alman çocuklara egemen ulus tarifi gelişmesine yol açmaktadır.

Yazımızın sonunda şu saptamayı yapmayı zorunlu görüyoruz. Gerek bundan önceki yazımızda irdelediğimiz **Bavaria modeli**, gerekse bu yazıya **kona olan Batı Berlin** modeline getirdiğimiz gerekçeler ve eleştiriler ışığında bakıldığında, bu iki modelin de göçmen işçi çocuklarının sorunlarına, gereksinimlerine yanıt verecek durumda ve yönlendirecek olmadığı görülmektedir. Gerek bu olunsu, çok kültürlü ortamda tüm kültürlerin demokratik ve iletirici açık öğelerinin ve konuşulan dilin karşılıklı iletişim içinde gelişmelerini sağlayacak yeni bir modelin yaratılmasının zorunlu olduğu kabul edilmelidir. Göçmen işçilere ve Alman kamuoyunun demokratik kesimine düşen görev ise, Federal Alman eğitim sisteminin demokratikleştirilmesini sağlayacak düşünceler geliştirmek ve bu düşüncelerin gerçekleşmesi için çabada bulunmaktır.

(*) Yazarların **Bavaria Modeli**'ne ilişkin görüşleri için bak: Türkiye Postası, Sayı 47, S. 10: "Bavaria Modeli üstüne eleştiriler bir bakış..."

BİLİM/TEKNİK

Katalizatör, hava kirlenmesini ne oranda önleyebilir?

Federal Hükümet'te haftalar süren tartışmalar sonucunda, çevre kirlenmesini küçümsenmeyecek pay olan arabalara "katalizatör" takılması karara bağlandı ve katalizatör sistemli otomobiller piyasaya sürüldü bile.

Otomobillerin egzozuna takılan ve motordan çıkan gazları, çevreye yayılmadan zararsız hale getiren katalizatör, bir çeşit "filtre" sistemi. Katalizatörün içindeki, bal peteği şeklinde biraraya getirilmiş ince çekir borulardan işi yüzeyleri platin ve rodium metalleriyle kaplı. Bu metaller, motordan egzoz yoluyla çıkan ve "kötür zehirlemesi" ne neden olan asitli tanebideki karbonmonoksit katalizörün, diğer gazları ise oksijene çeviriyor. ABD'de ve Japonya'da milyonlarca otomobile denemiş ve uzun bir süredir de kullanılıyor olan katalizatörün, arabaların çevreye yaydığı maddeleri "zararsız hale getiriyor" denince oranda, en aza indirildiği hesaplanıyor.

Doğanın korunmasını ve insan sağlığını hiç sayan tekeller gerekli önlemleri almaya zorlanmadıkla sürece, nefes alıp verdiğimiz havaya fabrikalardan ve santrallerden zehirli gazların yayılması ve artık sonuçları ölümcül olma baskıyan hava kirlenmesi önlenemeyecek. Ama sanayi kuruluşunda bile on oranında bile kalsa, çevre trafiki içindeki parayla küçümsenmeyecek boyutlara ulaşmış durumda. Özellikle çok yıllarda kendini yaygın bir biçimde hissettiren "stres'e", başgırlarına yol açan karbonmonoksitinin dışında, otomobil egzozlarından çevreye hidrokarbür, kurum ve kurşun parçaları yayılıyor. Her kilometrede havaya on miligram kurşun püskürtün arabaların, "kurşun zehirlemesi"ndeki parayın yüzde 10 olduğu hesaplanıyor. Özellikle çocuklarda kemik yapışının oluşmasını etkileyen bu zehirli metalin insan vücuduna girmesinden de yiyeceklerin payı yüzde 90 ise, her kalan yüzde 10 da nefes

yoluyla aldığımız, havadaki kurşun miktarı. Son yıllarda en hassas cihazlarla yapılan ölçümler sonucu, otomobil egzozlarından, özellikle ormanların yokolmasında büyük pay olan kü-kür-dioksit de yayıldığı saptandı. Elektrik santralleri 2 milyon, fabrikalar 990 bin ton kü-kür-dioksit saçıyor, F.A. manya'daki 25 milyon arabanın yaydığı kü-kür-dioksit miktarı da 100 bin tona ulaşıyor. Küçümsenmeyecek bir miktar bu! Doğayı tehdit eden kü-kür-dioksitin yanında, otomobiller yüzünden havaya karışan karbonmonoksitin de ağaçları yökeden "acı yağmur"un oluşmasında büyük pay var. Diğer yandan, atmosferin üst tabakalarında güneş ışınlarının etkisiyle parçalanıp kimyasal değişimlere uğrayan karbonmonoksit, smog'un oluşmasında da rol oynuyor.

Tüm bunlar gözönüne alındığında, katalizatör önleminin azımsanması gerekir. Ancak bu yeni sistemin yukarıda belirttiğimiz işlevini yerine getirebilir-

mesi için iki önemli önkoşula da-ha var. Birincisi, kurşun parçaları katalizatörün içindeki platin aşıdırıp onu ise yaramaz bir hale getirdiği için kurşundan arındırılması benzin kullanılması. İkincisi ise, katalizatörlerde, otomobillerden çıkan zehirli gaz miktarını ölçmeye yarayan cihazların eklenmesi. Gazların miktarı arttığı ölçüde, katalizatör de yetersiz kalacağı için benzin girişini ayarlayacak bu cihaz sayesinde benzinin de tasarruf edilmesinin de yararlı olacaktır.

Hava kirlenmesinde otomobillerin payını azaltacak diğer bir önlem de, hız sınırlamasına gidilmesi. Federal Hükümet'in yaptığı bir araştırmaya göre, saatte 100 kilometreye giden bir otomobil, 100'den fazla hız yapandan yüzde 42 oranında daha az karbonmonoksit çıkarıyor ve benzin harcaması da bu durumda yüzde 20 azalıyor. Ancak yeni Federal Hükümet, araba firmalarının çıkarını gözetecek kaygıyla, hız sınırlaması yönünde bir karar çıkarmaktan kaçınıyor.

statüde olan 700 kilometrelik örgüt çabada bulunuldu, ama bunlardan ancak 60-70'i olumlu yanıt verdiler. Bu örgütler arasında kaç-ulaşan ve bunun bariyeri savayısıyla bağlantısını kurulan sayısı 7-8'i geçmiyor. Forum çalışmaları katılan örgütler bir yürütme komitesi seçtiler, başkanlığına da Nita Barrow adlı Barbados adından bir kadın getirdi. Forum Koordinasyon Bürosu New York'ta ama çalışanların bir bölümü Güneye, ve özellikle de pratik yanları Nairobi'de yürütülüyor.

Hazırık komitesi daha önce sıralanan 11 tema için birer altı komite oluşturdu. Ekim ayında Viyana'da yapılan bir konferansta tüm altı komite ve diğer uluslararası örgüt temsilcileri biraraya geldiler. Her ana konu için birer istem ve önerileri saytayan birer rapor hazırlandı. Bu raporlar Birleşmiş Milletlere iletilerek resmi konferans belgelerine yansıtılmaları istenince. Konferansta forum pratik sorunları da gözden geçirildi.

bu yana çok şey değişti. Gerici güçler öncelikle barış sorununu geri plana almaya, bulandırmaya, giderek anlamızsızlaştırmaya çalışıyorlar. Bazıları nükleer bir savaş tehlikesinin sözünü bile etmek istemiyor. Bir diğer çaba da toplantiyi "apolitiz" etmek. Faşizm, apartayd (ırkçılık), siyonizm, yeni sömürgecilik, sağdıcılık politikaları gibi milyarlarca kadını etkileyen sorunları neredeyse gündemden bile almamaya çalışıyorlar. "Bunlar genel sorunlardır, biz sadece kadınları ilgilendiren konuları ele alalım", diyorlar.

Bu tutumun bir yanı tüm dünya kadınlarının durumunu eşitlemeye, yani sosyalist ülke kadınlarının kazanımları yok saymak. Öte yanı ise kadın sorununu sadece "ırza geçme, evde ve toplumda kadınlarla karşı siddet olayları, fuhuş, cinsel özgürlük" düzeyine indirgemek. Kapitalist ülke kadınlarının bugün ana sorunları olan işsizlik, silahlanma masrafları artan sosyal harcamaları gitgide azalması ve yoksulluğa alabildiğine sulandırılmaya çalış-

ı. Kuşkusuz tüm uluslararası örgütler kadımla belirtilen görüşlere katılmıyorlar. Hazırıklarda geniş bir yelpaze temsil ediyor. Bu nedenle sayıca az da olsa ilerici güçlerin hazırlıklarda önemli ölçüde etkin olmaları mümkün oldu. Viyana toplantısından genel olarak olumlu raporlar çıktı. Ancak şu bir barı gerek ki, uluslararası kadın hareketinde de 1975'dekinden farklı bir hava esiyor. Bu kismen Kopenhag'da da görülmüş, onyılın ana belgisinin savunulması için yoğun uğraş gerekmişti. Gerici güçler Nairobi'ye daha örgütlü biçimde hazırlanıyorlar. On çalışmaları birçok entrika da çeviriyor. Örneğin çeşitli komitelerin oluşturulması. Gelişmekte olan ülke kadınları yürütme komitesinin başlıca Amerikalı ve Batı Avrupalı kadınların oluşmasını siddetle eleştirirdi. Viyana'da. Öte yandan katılanlar arasında siyonist kadınlardan çokluğu da dikkat çekiyordu. Bunları yalnızca Uluslara-

yağınların sorunlarına önceliklerini doğru saptanmasını sağlamaktan açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu yıl yapılacak çalışmalar Türkiye'deki kadınlar için de çok önemlidir. Bu dönemde kamuyolu kadın sorunlarına çok daha hassaslık, kitle iletişim araçlarında ses duurma olanakları artmıştır. Kısacası, gerek Türkiye içinde olsun, gerekse göçmen yada mülteciler olarak yurdışında kadın kadınlarmızın sorunlarını duymak bunlara çözüm yolları bulmak için 1985 de daha fazla olanaklarımız var.

Birleşmiş Milletlerin benimsediği kadın haklarına ilişkin konvansiyon, plan ve kararlar bizim için de sahip çıkacağımız ve savunacağımız belgeler.

Kadın Onyılı biterken elimizdeki olanakları kullanmak, 2000 yılına doğru stratejilerimizi çizilmeye sesimizi duymak için temel ön koşul, politik görüşleri ne olursa olsun Türk ve Kürt tüm Türkiye'deki kadımların birlik içinde hareket etmeleri ve uluslararası demokratik kadın hareketiyle bağlarını güçlendirmeleridir.

Nairobi'deki foruma kadın sorunlarıyla ilgili her örgüt yada kişiyi katılabilir. (Masrafların kendisi karşılamak koşuluyla) Forumu katılabilmek için Mart başına kadar gerekli başvuruları yapmalısınız. Bu konularda daha fazla bilgi almak için İKD Dış Bürosuna başvurabilirsiniz.

Adres: İKD Dış Bürosu
Faelledvej 16 C 4v
2200 Copenhagen N
Danimarka

Bir katalizatörün kesiti

1983 Prag Barış Konferansı'na katılan kadın delegeler

Fransa'da Le Havre yakınlarındaki Renault-Sandouville fabrikasında bir heykel sergisi açıldı. Sarkis ve Nil Yalter'in ürünleri sergilendi

Geleceğin işçi sanatına doğru bir adım mı ?

Feridun AKSIN

Le Havre kenti yakınındaki Renault-Sandouville fabrikası 20. kuruluş yıldönümünü ilginç bir sanat gösterisi ile kutladı: Fabrika'da heykelt!

Fabrikanın İşyeri Komitesi'nin bir girişimi bu. Bir jüri tarafından seçilen çeşitli uluslardan 12 sanatçıya (9 heykeltci, 3 video) söyle bir anlama yapıyor: Sanatçılar bir ay boyunca, fabrika içinde, işçilerin yanbaında, onların arada bir üretmek için kullandıkları malzemeleri kullanarak çalısarak ve ortaya çıkardıkları eser gene fabrika içinde sergilenerek halka sunulacak.

Aralık ayında fabrika, atölyelerin kapısını bir günlükliğe ziyarete açtı, fabrikayı ve sergilenen eserleri göstermek üzere.

Dev gibi bir fabrika bu. En modern Renault arabaları, R 18 ve R 25'ler burada üretiliyor, 20-30 metre yüksekliğinde bir tavan altında göz alabildiğine bir alana yayılmış 9 bin işçiyi çalıştıran atölyeler... Fabrika çalıştığı zamanlarda atölyeler arasında araba ile gidip geliniyor. Şimdi herşey olduğu gibi durdurulmuş ziyaretçiler için. Çalışırken birdenbire durdurulmuş bir fabrika... Akarantlar üstünde tamamlanmamış arabalar... tezgahlar, üstüste yığılmış araba parçaları... kablolar... kaportalar... farlar... koltuklar... Akla gelebilecek herşey. Kocaman presler... büyük madeni canavarlar görünümünde robotlar... Tüm bunların arasında sanatçıların bir aylık çalışmasının sonucunda ortaya koydukları eserler, kendi seçtikleri yerlerde, sergileniyor.

Beklendiğinden çok daha büyük ilgi gördü sergi. Fabrikann kapısında, ziyarete gelenlerin oluşturdukları uzun kuyruklar uyanıyor. Fabrika komitesi sorumluları sergiyi 10 bin kişin gezdirdiği belirtiyorlar. İşçiler, aileleri, Le Havre yehi halkı, Paris'ten gelen sanat eleştiricileri,

ler: Bir ütü, bir çaydanlık, tabak, çatal, bıçak, kasette teyb... Hepsi de araba parçalarıyla kesilerek biçimlendirilmiş... İki saat arasında günlük yaşamın duygulu şiirselliği.

Alman Sanatçı İrmgard Sigg ise araba parçalarını istegince keserek, kaynaklayarak kendi özgün arabasına yaratmış: Bir insan boyu yükseklikte akan iki yar üzerine oturtulmuş bu araba, biraz sonra kayarak ucmaya hazırlanan dev bir böcek ya da dev bir kuş gibi madensel bir hayal-yaratık izlenimi veriyor.

Jüri bu yarışmaya katılmak üzere Paris'te yaşayan iki Türkiye'li sanatçıya da seçmişti: Sarkis ve Nil Yalter.

Sarkis, fabrikann en gürültülü yerinde, pres atölyesinde teyple kaydetdiği seslerin bantlarını, yani bant şeritlerini bir malzeme gibi kullanarak oluşturduğu iki insan figürünü sergiliyor, fabrikann en tenha ve sessiz bir köşesinde. Yorgun ama onurlu işçiler mi bunlar... Bitmez tükenmez, sağır edici gürültülerin ezdiği atölyeden bu sessiz köşeye sığmış...

Nil Yalter'in Nicole Croiset ile birlikte yaptığı, kendi deyimileyle "Heykel-Video"su presleri, robotları, işçileri, sesleri ve özellikle akarantta sürekli tekrarlanan çalışma hareketleri ile fabrikada emegen olan atmosferi yaşıyor. Sahneler arasına konan işçilerle yapılmış kısa röportajlara film in insanal boyutunu daha da genişletiyor.

Sarkis: "İşçiler sanata yasamları ile yaklaşıyor"

"Bu iş öyle müzede veya galeride sergi açmaya hiç benzemiyor" diyor Sarkis, kendisine bu çalışmaya ilgili izlenimlerini sorduğumuz zaman. "Oralarda sergi açtın mı, sergiyi seninle birlikte düzenleyen bu işin profesyonelleri vardır. Sen çok güzel gibi şımarıtlar. Duvarlar tertemiz boyanmışlar. İstedğin ışığı ayarlıyorsun. Her istediğin yapıyor. Halkukı fabri-

bulunmadı. İkinci bir proje sundum. Bu projede: Fabrikann en gürültülü pres atölyelerinin bulunduğu bir yerde bir günlük çalışmanın sesini kaydederek onunla bir iş yapmayı önerdim. Kabul ettiler.

"Sonra atölyeye giderek sesleri mikrofonla kaydetmeye başladım. Sesler öyle şiddetli ki daha önce bu atölyede bazı işçilerin kulaklarını patlamış... Bu çalışma sırasında aramızda çok iyi bir ilişki doğdu. Onlara daha önce yaptığımız işlerin, sergilerin kataloglarını gösterdim. Nasıl çalıştığımız anlattım..."

"Seslerini kaydettikten sonra bantların kopyalarını çıkarak on gün sonra fabrikaya gidip bu bant şeritlerinden heykeller yapmaya başladım. İşçilerin son derece ilgisini çekti. Nijeryalı bir işçi bunları kendi ülkesinde yapılan totem heykellerine benzettiler. İçten ve açıkça anlatıldığı zaman işçilerin yapmak istediği işi anlamak-

ta hiç güçlük çekmediklerini gördüm. 150'ye yakın işi ile konuşum. Aralarında "kavramamıyorum" diyen çıkmadı.

Katılan diğer sanatçılar konusunda "nerede iş yaptığını bilecek çalışanlar başarılı eserler verdiler" diyor Sarkis, "orayı bir müze ya da Galeriyi düşünler değil. Örneğin Nil Yalter ve Nicole Croiset bunu kavrayanların sayısı zayıf. Aynı şekilde Woodrow'un eseri de çok etkili..."

Nil Yalter: "Fabrika kendi estetiğini dayatıyor"

"Sarkis'in dediği gibi, fabrikann kendi mekanı, ışığı, kendi özgün estetiği var" diyor Nil Yalter de. "Çalışırken bunları göz önünde tutmak zorundasın. Fabrika sanatçıların isteklerine uyamaz. Sessizlik ve beyaz duvarlar yok orada. Gürültülü, kalabalık, gidip gelen işçiler, çalışan arabalar, robotlar... Orada fabrikann esteti-

ğinin dışına çıkmak zor. Ama genel olarak çağrılan tüm sanatçılar bunu göz önünde tuttular.

"Örneğin başlangıçta fabrika içinde çalışırken herhangi bir bölümde aman ne etkili şey diyeceyiyorduz, sonra bakıyoruz elimize pek de hoş olmayan bir görüntü çıkıyor. Çünkü etrafında o kadar çok şey var ki, o istediğin bölümü yaltıyarak ayrıca çekemiyorsun. Normal olarak bir sinemacı, bir videocu görüntüsünü aldığı şeyi etrafındaki gereksiz ayrıntıların yalıtılır. Hatta bir dekor kurar. Ama fabrikada bunu yapamıyoruz. Örneğin bir robotu görüyorsun. Ne güzel görüntü olur diyor-sun. Çektikçe zaman istediğin imajı vermiyor. Çünkü robotun önünde tel var, arkasında borular, öbür tarafta arabalar... 'Şunu işık verip daha ortaya çıkarayım', 'şunu kaldırıp bunu çekelim' diye-miyorsun. Fabrika sana kendini dayatıyor.

"Fabrikayı ilk gezdiğimiz za-

man çok etkisi altında kaldık. Öyle büyük, hareketli ve çeşitli ki... Beş gün doluştuktan sonra ancak yapabileceğimiz kafamızda be-lirmeye başladık.

"9 heykeltci ile birlikte biz Video-heykel yapan sanatçılar olarak çalıştık. Bu deyim yapı-tığımız işi anlatılabilmek için söy-lüyoruz. Yani bildiğimiz düz bir video filmi değil yaptığımız. Fabrikadan aldığımız ses ve görüntü-leri bir malzeme olarak kullanıp bunları bir mekan içinde bir televizyonda tek bir filmim gösteri-mesi gibi değil de 8-10-19 televiz-yonla izlenimlerini, bir mekan içinde bir heykel yapısı gibi gör-üntü ve ses olarak göstermek.

"Birlikte çalıştığımız Nicole Croiset ile 'fabrikann bir günlük yaşamını ortaya koyacak' bir çalı-sma yapmayı düşündük. Koca bir fabrika. Bir uçta çelik rulolar-dan kesilen parçalarla başlayan, öbür uçta yepyeni bir otomobil olarak çıkıyor. Birlerce görüntü. Hangilerini seçeceğin istediğini en iyi verebilmek için. Oradaki ya-samı en iyi ya nıstır? Sonra iş-çilerin yaptıkları işe büyük saygı-ları var. Sen de onlara saygını gös-tererek nasıl yapacaksın?

"Çekime başladığımızda her gördüğümüz şeyden etkileni-yor ve çekmek istiyorduk. Elbette ki bu duygusal tuzaga karşı bir se-çme yapmak ve kendimizi bir di-siplini içine koymak gerekti. Bü-tün atölyelerde çekimler yaptık. Bir süre sonra fabrikann atmos-ferini verebilecek görüntüleri se-çme konusunda sergimiz geliş-me-ye başlamıştı.

Çalışmalar boyunca işçilerin çok büyük yardımlarını gördük. Koskoca fabrika içinde ağır alet-lerle çekim yapan iki kadın san-atçı. Onların ilgisini çekiyordu. Bir bölümde çekim yapıyorsun. Tüm bunlar somut yardımlar ist-i-yor. Bir yandan fabrika işliyor. Tüm yaşıantısını sürdürüyor, bir yandan bir bunun çekimini yapı-yoruz. Tabii biz öyle gösteren, açıklamalarda bulunan demenif-i-çilerden sonra...

diler.

"Çektiklerimizin monajını yapmak en güçlük çektiğimiz ki-sım oldu. Videoya alınırsa bazan birbirine bağlı, bazan birbirine aykırı iki ayrı görüntüyü 8 televiz-yon üzerinde uzunlamasına bir-lerinden birine akan iki ayrı çem-ber biçiminde ve hareket içinde görüntülemek istiyorduk. Böyle-ce akarantı ve çalışma tempusu-nu izlemen ve atmosferini yarat-mak amaçındaydı. Yani bir yan-dan gösterdiğimiz görüntülerle, tam bir dokümanter olmasa bile bir mantuk içinde bir arabann na-sıl üretildiğini göstermek, diğer yandan bir heykel yapısı gibi gör-üntü ve ses olarak göstermek.

"İşçiler bizlere 'öl' gösterdiler"

"Eserlerin sergilenmesi sıra-sında aileleriyle gezen işçiler bü-yük ilgi gösterdiler sergilenen eserlere. Bize birçok sorular sor-dular. Örneğin biz iki filmi onbir görüntü ile gösteriyorduk. Bazı görüntüler de tersti. Bazı televiz-yonlarda düz çalışan insanlar di-ğer bazılarında başaşağı gösteril-yordu. Bu tür şeyleri müzelerde yaptığımız zaman bile bazan ter karşıyorlardı. Halkukı fabrikada çok iyi karşıladılar. Saniorum akarantı havasını verebildiğimiz için çok rahatlıkla kabul edip sevdiiler.

"Hatta bir işçi: 'Daha çok ters imaj koyaydınız, keşke. Çünkü bu fabrikada neyin ters, neyin düz olduğu belli olmuyor.' dedi. Ger-çekten de fabrikada arabalar düz gidiyor, sonra ters dönüyor, koca aletler arabayı 90 derece çeviriyor, aşığı iniyor, yukarı çıkıyor... Ro-bottların elleri de öyle. Hiçbir şe-yin ne zaman düz ne zaman ters olduğu belli olmuyor. Hiçbir za-man düz görüntü yok fabrikann içinde.

Nil Yalter

Fabrika içinde video gösterisi

aleleri, Le Havre şehri halkı, Paris'ten gelen sanat eleştiricileri, sanatseverler, Kültür Bakanlığı sorumluları... CGT Genel Sekreteri Henri Krasuki de gelenler arasında.

Sergide iki Türkiyeli sanatçı

Eserler ilgi ile izlendi gezinlerce. Tüm sanatçılar bu ilginç deneyimi kendi özgün duvarlıklarına göre değerlendirmişler.

İngiliz Heykeltci Bill Woodrow'un eseri en beğenilenler arasında. Duvara yanyana asılmış iki araba şasisi: İki büyük duvar saatine dönüştürülmüş iki kara araba... Ve onları birbirine bağlayan nesne-

ler. Birbirine tutturulmuş boyalıdır. İstedikini ışığı ayarlasınlar. Her istediğini yapıyorlar. Halıbulki fabrikada bunların hiçbir yeri. Üstelik bu serginin fikri ve nasıl olacağı da Fabrika Komitesinde çalışan bir hanım tarafından ortaya atılmış. Yani fikir de işyerinden geliyor. Kuralları da çizilmiş: Yapılacak eser orada, oranın malmemesi ile yapılacak. Yani sen atölyeden çalışıp oraya götürülmeyeceksin. Orada çalışıp, orada yaratacaksın. Bu yönde kontrat da yapıldı her sanatçıyla.

"Fabrikayı gezdikten sonra bütün sanatçılar bir proje sundular. Nerede, nasıl çalışacağı konusunda bir proje. İlk sunduğum proje fabrika kurallarına uygun

Renault fabrikası içindeki heykel sergisinden bir görünüm

zür. Tabii bize yıl gösteren, açıklamalarda bulunan deneyişçiler de vardı.

"Çalışırken çektiğimiz kısımları işçilere gösteriyorduk. Bu sırada bunun çeşitli atölyeler arasında bir ilişki kurma vesilesi olduğunu da gördük. Örneğin bir işçi 8 yıldır fabrikada çalışıyor ama diğer bir işçiyede nasıl çalışıldığını bilmiyordu. Robotların önünde çalışan bütün ömrünü orada geçiyor. Diğer atölyeleri gidip görecektik vakti yok. Örneğin boya bölümünde pektiklerimizi bir başka bölüme gösterdiğimiz zaman: 'Yahu bu boya bölümünde çalışan arkadaşların işleri de çok ağır. Kolan hep havada çalışıyorlar. Bizim kadar ağır işleri' de-

miş olmuştuk. İşçiler bir zaman dışarıya çıkıyor. İşçilerin de dışarıya çıkıyor. İşçilerin de dışarıya çıkıyor.

"Şunu belirtmek isterim ki tüm bu çalışmalarımız boyunca işyeri komitesinde görevli bazı deneyişçilerin bizlere yol gösteren yardımımlarımız, ne biz ne de diğer sanatçılar böyle bir ayar içinde işçilerin duyarlılığı izleyecekleri işler yapamazdık. Bizimle birlikte yapmak istediklerini sezerek bizi fabrika içinde yönlendirmelerinin bu çalışmalarda büyük katkısı olmuştur."

Hasan Hüseyin unutturulmamalıdır...

Aydın KARAHASAN

Bir yıl olmuş Hasan Hüseyin öleli. Zaman nasıl da cabuk geçiyor. 26 Şubat 1984 Pazar gecesi saat 21.05'te büyük ozan, değerli dostum Hasan Hüseyin "Elveda dünya... ve merhaba kâinat..." diyerek aramızdan ayrıldı. Çetin bir hastalık geçirmişti. Beynini "Bal yığurcan bir kovan" gibi şiirin balına adamış bu insan beyin kanamasından öldü. Acılar içinden süzülüp süzülüp, bilene bilene gelmişti. Zindan, işsizlik, acı, zulüm Türkiye'de düşünün yazan, araştıran insanın gündeminden eksilmiyor. Bir tek onurlu sanatçı yoktur ki, mahpusane damından geçmemiş olsun Türkiye'de. Nazım Hikmet'ten Sabahattin Ali'ye, Kemal Tahir'den Orhan Kemal'e Hasan İzzettin Dinamo'dan Rifat Ilgaz'a, Refik Halit'ten Kerim Korum'a, Aziz Nesin'den Demirtaş Ceyhan'a, Çetin Altan'dan İlhan Selçuk'a, Mahmut Makal'dan Fakir Baykurt'a, Aşık İhsan'ın den Aşık Mahzuni'ye, Can Yücel'den Atıl Behramoğlu'na, A. Kadir'den Aral Öz'e, Ahmed Arif'e Hasan Hüseyin'e dek bir çırpıda aktılma gelen isimlerin yanında daha nice aydınlar, el kalem tutan, fırcı tutan nice düşünün insanları, el kasma, eli pekiyet tutan nice emekçiler geçti mahpus damından. Her onurlu, her yaratıcı sanatçı gibi Hasan Hüseyin de bu zehir zemberek, bu zakkam acıları süzme süzme şiir balını sunuyordu bize. En güzel şiir kitaplarından birinin adını da onun için "Acıya Bal Eyledik" koymuştu.

".... acılar ey acılar işsizlik acısı özgürlük acısı bağımsızlık acısı ey ve ey müzzam acılara dîrenmenlin yoksul kahramanlığı ey hergün ölüm ey hergün ölüm toplanın birleşin bir olun acıların şahı gibi gelin üstüme gelin ve bitsin şu iş"

diyordu "Kızılmamak" şiirinde. Değerli dostum Dr. Bülent tanıştırılmıştı Hasan Hüseyin'i bana. Ne büyük bir dostluk kurmuştu. Aksatmadan mektuplarını yazar, yeni bir şiir kitabı çıkınca imzalıyıp hemen gönderirdi. Bense mektuplarına düzensiz yanıt vermezdim. Kesim yapmanın değil ama yazı yazmanın tembeliydim. Eşe, dosta yazdığı mektupları derlenip toplanmalı, mutlaka bir kitap olarak yayımlanmalıydı. Hasan Hüseyin, düz yazılarında da şiirinde kadar usta bir sanatçıydı. Onun gülmeye öyküleri, gezi yazıları, gazete fıkraları yazı hayatında şiirleri kadar önemli bir yer tutar. "İtin Ağası" adlı öyküsü 26 Kasım 1962 günü "Zübük" dergisinin 43. sayısında yayımlandığı zaman "Kavel" adlı şiir kitabı kadar güçlü koparmıştı. Köylünün okutulması, eğitimlisenin istemiyenleri yeren bu öyküyü Cankırı Kız Enstitüsü'de namın bir Türkçe öğretmeni kendi cabasıyla oynatırdı yıl sonunda öğrencilere

riyle sahneye koymuş, oyunu seyredenlerden bir general eskisi yerinden fırladığı gibi "İstemezöök!.. Bizli it yerine koyuyor bu komünist!.." diye bağırıp,ortalığı karıştırırmış. Durum basına, hükümete, meclise, senatoya yansımış, ortalık toz duman içinde Hasan Hüseyin'e gerici güçlerden saldırılar başlamıştı. Ö yıllarda 27 Mayıs'ın getirdiği göreceli, yarım yamalak bir özgürlük ortamı var gibi görünüyordu. Hasan Hüseyin'le uzaktan tanışmam yukarıda sözünü ettiğim yankılar uyandıran yapıtlarıyla oldu. Yazılarını "Sosyal Adalet" ile "Forum" dergilerinde okurdum. Onunla kişisel tanışma yapıtlarına olduğu gibi kendisine de hayran kaldım. Dal gibi bir boy, aslan yelesi saçları, gürsesiyle bana eski Yunan Mitolojisi'nin kahramanlarını anımsatıyordu. Seksen yaşına gelmiş, işe yaramaz general eskilerin en bir bankada bol maaşlı yönetim kurulu üyeliği yapıyordu, ya da can sıkıntısından evinin bahçesini suladığını düşününce, daha kırkına basmadan erken yaşında ölen Orhan Veli, Raffael, Gerçault, Lautrec gibi yaratıcı insanlarını, Yunus'un deyişiyse "Gök için bir keresine" doğanın adaletsiz yasasına boyun eğmek zorunda kalışları, insanı çaresizlikler içinde kıvrandırıyor.

Hasan Hüseyin'le yaşamıyla da dengeli, saygılı, yürekli sevgi dolu bir insandır. Yaşantısıyla sanatı ilişkisi güçlüdür. Bazı olur, yapıtlarına, ürünlerine hayran kaldığımız sanatçılara tanırız. Bu sonra düş kırıklığına uğrarsınız. Bu denli güzel şeyler yapan insanın bu ne çir-

kin davranışları var diye şaşırırsınız. "Dengelessen sanatçı" ile "Dengeli sanatçı" arasında sanat değeri bakımından bir ayırım yapmak doğru değildir. Sanat dünyasında nice dengelessen, deli, bohem sanatçılar vardır ki, yapıtlarına hayran kalırsanız yaşıtlarının ayrıntılarını öğrendiğimizde, alışkanlıklarımıza ters gelen davranışları karşısında düş kırıklığına uğrarsınız. Van Gogh'un, Gauguin'in, Lautrec'in yaşamları denizlilikle doludur. Ama bu denizlilikler yapıtlarının sanat değerinden hiç bir şey eksilmez. Ama Hasan Hüseyin eskilerin deyişiyse "kavliyle filili bir" olan sanatçılardır. Bence tek kusuru, içki ile siğaraya aşırı düşkünlüğü olmasaydı belki de bu kadar erken yıkılmazdı. Gene de bilinmiyor. Her gün bir koca şişe "Bordeaux" ya da "Beaujolais" ile üç-dört paket kara tütünden "Gauloise" için Picasso doksan iki yıl yaşadı.

Yazımın başlığını "Hasan Hüseyin Unutturulmamalıdır" diye koydum. Biliriz ki, bizim ilkelin ilkel, görgüsüzün görgüsüzü "burcuvalar" her güzel olanı Türkiye halkına unutturduğu için Hasan Hüseyin'i de unutturmak isteyeceklerdir. İşte ilerilerin, demokratların, namuslu, onurlu tüm aydınların en önemli görevlerinden biri de bu değerlerin unutturulmasına engel olmak, onları gözümüzün bebeği gibi korumak, halka daha mal etmek için elimizden geleni yapmaktır. Hiit anıtlarına, Güzel İstanbul Heykeline, Halik'e, Gökova'yı düşman olan bu "burcuva" takimini Türkiye'nin büyük üyesi Nazım

Hikmet yıllarca önce çoğumuzun ezberlediği o domuzsuz dieleriyle ne güzel tanıtmış.

"... sana düşman, bana düşman, düşünen insana düşman vatan ki bu insanların evdir sevgilim onlar vatanı düşman."

İki kez Almanya'ya çağnı gelmişti. İkisinde de benim konumdu. Bochum Müzesi'nde şiirlerinin Almanca çevirileri okunduğu zaman bütün salon ayağa kalkarak dakikalarca alkışlıyordu Hasan Hüseyin'i. Çok duygulanmıştı bu ilgiliden. Kulagiına eğilip "Yurdunda kelepçe takıyorlar, burada ayakta alkışlıyorlar" demişti. Öyleydi. Bilmeden sanata, eğitimin kültüre, hukuktan ekonomiyeye dek her alanda kalkıştırlmış bir ülkenin üç-beş yürekli, üç-beş onuru da olmasaydı ne ile çıkacaktır uluslararası alanda eöğlunun karşısına? Lahmacula mı, köfteyle mi?

Tahsin İncirci ve grubunun F. Almanya turnesi başlıyor

Tahsin İncirci ve Sema'nın solistliği yaptığı Kreuzbergli Dostlar müzik grubunun Federal Almanya turnesi başlıyor. Batı Berlin İçi Korosu'nun içinde olan "sarkı grubu"nun çekirdeğini oluşturduyan Kreuzbergli Dostlar'ın Mart ayı içindeki ilk turnesi güney kentlerini kapsıyor. İncirci'nin besteleri olan yeni parçaların da yer alacağı turne programını aşağıda okuyucularımıza sunuyoruz. Geçtiğimiz yıl Hollanda'daki Karnez Karanfil Festivali ve Hamburg'daki "Yabancılar Dostluk Haftası"da başanlı konserler veren grubun solisti Sema ve Tahsin İncirci ile yaptığımız bir söyleşi gazetesinin önümüzdeki sayısında yer alacak.

8 Mart: Erlangen - Helmst. 1'deki Kulturtreff, Saat: 20

9 Mart: Nürnberg - Aula Def Scharrer Gymnasiums, Saat: 19.30

14 Mart: Augsburg - DGB Saal, Saat: 19

15-16 Mart: Münih - Haidhausen Biersaal, Saat: 20

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

Türkiye Postası

DEDİLER Kİ...

"Bir de diyordur ki ilmi özerklik yok. İşte ilmi özerklik var ki bu fakülte geçerli notu 50' den 60'a kendisi çıkartmış." Adana Üniversitesi'ni gezerken öğrencilerin şikâyetlerine cevap veren Diktatör EVREN

"Hiç bir film bize tam uymaz. Ama biz keser biçer hepsini uydururuz." TV Daire Başkanı Mehmet AKKÖP-RÜLÜ

"Türkiye'ye pahalı diyenler, gelsin bir de Avrupa'yı gör-sünler." Başbakan'ın karısı Semra Özal

"Memlekete şu anda demokrasi tamamen hakimdir. Demokrasiye geçilmiştir. Bil-mem anlatabildim mi? Tur-gut SUNALP, MDP Genel Başkan

"Siyasi hak ve hürriyetler ya vardır, ya yoktur. Bu iş hamile-tiği benzer. Az hamile, çok hamile olmaz. Ya hamiledir, yada değildir." Gökberk ER-GENEKON, DYP Genel Baş-kan Yardımcısı

"Ben bugün bu ekonomiyi Deli Dumlal ekonomisine benzetiyorum. Herkes 'Köye-yi dön Osman' diye bağırıyor. Hasan'ın börtüne vaktinde yetismeli, hemen miğdeyi gi-sirmeli hesabı yapıyor." SO-DEP Merkez Yürütme Kurulu üyesi, İktisadi, yazır Tefvik ÇAVDAR

"Bu konuda açıklama yapmak istemiyorum, ama, Cezayir Başkan'ın karidesi olmuş

ABD cennetinden manzaralar: iki yıldır sokaklarda yaşıyor

Bu yaşlı Amerikalı iki yıldan beri sokaklarda yaşıyor ve gecelerini nerede bir dam veya kuytu bir köşe bulursa orada geçiriyor. New York'un 19 "hane berduş (evsiz, barsız)" barınağında biri olan bir eski silah deposunda, hele kara kışın bastıracağı şu günlerde, evsiz barsızlar kıvılabilecek bir yer bulabilmek için birbirlerinin üstüne yığılıyorlar.

Küçük Afrikalının kara alnına bu kara yazıyı yazan kim?

Etyopya'da bir yardım kampına ulaşip ölümden belki de kurtulabilme şansını elde etmiş olan bu 10 yaşındaki çocuğun alnına "Intensive", yani "yoğun" sözcüğünün baş harfleri yazılıyor. Bu işaret çocuğun ölümün kuyusunda olduğunu gösteriyor ve çeşitli kamplarda binlerce, onbinlerce

çocuk alnlarında bu işareti taşıyorlar. Yüzbinlercesi, alnlarına "I" yazılma mutluluğuna bile erişmeden aşıktan ölüp gitmiş, yada ölümlü bekliyor. Milyonların alnına bu kara yazıyı asıl yazan kim? Dünyada, bir yıllık silahlanma harcamalarının sadece onda biri açığı sona erdirmeye ye-

tecekken, İNSAN'ların aşıktan sinekler gibi öldüğü 1985 dünyasında, ölüm silah tekellerinin, savaşçı politikaların, savaş kıskırtıcılığının, uluslararası dev ada tekellerinin, sömürgeci ağının elinden geliyor; insanların alnına kara yazıyı bu kan emici devler yazıyor.

Cezayir başkentinde "hak edilmiş" bir soğuk duş

Özal'ın özrü kabahatinden büyük oldu

Başbakan Turgut Özal Cezayir'e büyük umutlarla gitti. Türkiye'nin büyük ağabeyi Amerika adına Ortadoğu'nun müslüman liderliğini soyundugunu şu sıralarda, Özal'ın niyeti faşizm döneminde özellikle kayırlan ve palazlan-dırılan kimi müteahhithlik şirketleri ve ENKA holding ini, hükûmeti yeni kâr ve yolum çözümlerini

arasında bin türlü yalan ve mülahazayla adam kandır-dığını sanan Özal için, hiçbir tenelli olmayan bir sürü özür ve temenni sıralamakla yeten bile değildir. Nitekim, karşılıklı olarak soğukluğu farkedilen Özal, cezaiçleria "Tarihi Özal" ve itileldikleri sözleri söylemekten ve "1958'de bağımsızlığımızı kabul etmemekle hata ettik"

Pinochet'e yeğeni bile başkaldırdı

Faşist Pinochet'i destekleyen güç ve kişilerin sayısı her geçen gün azalıyor. Diktatörün yeğeni ve en sadık destekçilerinden biri olan bayan Monaca Madariaga, Pinochet'i protesto için Şili'nin Amerikan Devletleri Örgütü elçiliğinden istifa etti. İstifa etmekle de kalmadı, faşist diktatörün yönetimini sert biçimde eleştir-di. Pino-chet'e karşı, kendisini uzun süre desteklemiş olan sağdan da kay-naklanmaya başlayan tepkilerin başlıca nedeni son günlerde mu-halefete karşı rejimin aşırı derece-de sertleşmesi ve Pinochet'in yap-tığı kimi ezici anlaşımların ortaya

Bu konularda açıklama yapmak istemiyorum ama, Cezayir Başkanı'nın kardeşi ölmüş. Soğuk tutumunu buna bağlamak gerek." Cezayir'de soğuk karışılman Başbakan ÖZAL.

"Ücretlere müdahale işinin tehnedir." Başbakan Turgut ÖZAL.

"Hırsızlık yapılmayan belediye yoktur. Belediye zabitanız her gün belli bir yere gidip rüşvetini almaktadır. Haberini olsun." İzmir Valisi Vecdi GÖNÜL.

"Politikacı hiç sevmiyorum. Delege öldün dediler. Ama benim delege" olurken bile haberim yoktu. Koymuşlar, liste bage yapmışlar, anada babam olduğu için kabul ettim." Başbakan ÖZAL'ın kızı Zeynep ÖZAL.

"Ben olağanüstü bir insanım. Buna rağmen örnek bir terörist oldum." Mehmet Ali AĞCA

"Ben sanığın çocukluk arkadaşım. Çok iyi tanırım. Rüşvet alamayacak kadar sakale bir adamdır." Kapıkule gümrük yolsuzluğu davasında sanık avukatlarından Ümit TEOMAN

"Türkiye'de işçi ücretleri öylesine düşük ki yüksek enflasyon yabancı sermayeyi etkilemiyor." Türkiye'de yatırım incelemesine gelen İngilizlere Tlcare ve Sanayi Odası Başkanı Michael TURNER

"Hayali ihracatın, eskisine göre anlamı kalmadı. Eskiden pokavantiydin." İşadamları, ihracatçı Üzeyir KARAHİ

neyden fazla önemine değer kayırlan ve pazanların kimi müteahhittik şirketleri ve ENKA holding tipi holdingleri yeni kar ve yatırım alanları sağlamak bunun yanında, bağıltısız ülkeler ve Arap dünyasında önemli saygınlığı olan Cezayir halkı Fransa'ya karşı verdiği yanlış bir bağımsızlık savaşını kazandığı sırada, Türkiye, Birleşmiş Milletlerde ağababası ABD'nin dümen suyundan ayrılmayarak Cezayir'in bağımsızlığı aleyhinde oy kullanmış ve bu tutumu büyük tepki çekmişti. Özal, her zamanki umursamazlığı ve hafifliğiyle, Cezayir Başbakanı şöyle bir sarılıp öpüşmenin Cezayir'in tavını değiştireceğini sanıyordu. Üstelik, kışla göz

Sakalda direnmenin bedeli işten atılmak

Türkiye'de yönetim, gençlerin kıyafetlerinden memurları giymine, öğrencilerin saçlarını uzunluktan öğretin yerlerinin sakallanına kadar tüm kişi hak ve özgürlüklerine tecavüzü sürdürüyor. Bu alanda zorlu savaşı ise Üniversitelerde, bazı öğretim yerlerinin sakallanına karşı veriyor. Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğretim görevlilerinin Erhan Acar'ın sakalı, son günlerde akademik pevelerinin en önemli konularından biri oldu. Erhan Acar, sakalını kesmeyi "Öğretim elemanlarına uygulanmakta olan kalıf kıyafet hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu ve sakalını kesmesinin istenmesinin yasal dayanağı bulunmadığı" gerekçesiyle reddetmişti. ÖDTÜ Rektörlüğü, öğretim üyesine önce uyarıma, kınama, ayıltıya nesme ve kademe ilerlemesinin durdurma cezaları verdi. Ancak Erhan Acar, sakal meselesini bir inat olarak değil kişi hak ve özgürlükleri için, demokrasi için savaşımın bir parçası olarak görüyordu. Herşeyi göze alırdı. Anayasaya dayatığı gerekçeleri hiç de temelsiz değildi. Gerekten de ne YÖK yönetmeliklerinde ne yasalarda, sakalını kesmesinin zorlulu kılacak bir hüküm bulunmamaktadır. Ama Erhan Acar'ın "sucu" sadece sakalı da değildi. O aynı zamanda "Aydınlık Dilekçesi" ni imzalamış olduğu ve mülklerini ve Rektör tarafından kendisine hakaret edilmişti. Sonunda ÖCA aynı ortasında 1978'den bu yana göre yapıtı ÖDTÜ Mimarlık Fakültesindeki işinden atıldı. Ancak Acar savaş meydanını terk etmiyor.

İngiltere'de grev savaşı 7'den 70'e sürüyor

İngiltere'de son yılların zorlu ve yığıl madencilik grevinde, savaşım, fabrika duvarlarını aşarak işçi mahallelerinden yediden yemise sürüyor. Babasının omuzuna binmiş küçük grevci kızının taşıdığı pankartta "Babamın geleceği be" "nımdır" yazılı. İngiliz işçi sınıfının sendikali savaşım tarzına bu güçlü direniş arıfın eden madenciler Thatcher gericiğine teslim olmuylorlar.

Faşizmde "ölümden öte köy" var

Markist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSBP) örgütü davasında idama mahkum edilen Hasan Sensoy ve İbrahim Yirik'e verilen cezalar yetmiyormuş gibi, siyasetin bir de bu iki gencin, celselerden birinde mahkemeye verdikleri yazılı dilekçe metninde mahkemeye ve cumaya hakaret olduğu kararına vararak işkier yıl hapse mahkum etti. Kararda bu cezanın ölmenden önce mi sonra mi pekilence ile belirtildi. Böylece faşizm altındaki Türkiye'de "Ölümden öte köy" olduğu ispatlanmış oldu.

Tarlada beraberler, neden kahvede değil?

Antalya'nın Dağbeli nahiyesine bağlı Akkoş köyünde, köy kahvesinde kadın erkek birarada oturuyor, çay içiyor, oyun oynuyor, sohbetliyor. 800 nüfuslu Akkoş, bir Yörük köyü. Yörüklerin taassuptan uzak, evci, ilerici geleneğinin mihnasına sahip. Köy kahvesindeki kadınlara "Köyümüzde sırtlardan beri bu böyledir. Kadın erkek, tarlada çubukta nallı yanayansa kahvede, köy ortasında da yanayınlar" diyorlar.

Bitmeyen çile: Gecekondu yıkımı

Kadın erkek, çocuk çocuk dozerin kepecinin önüne dikilmişler. Beyaz başörtüleriyle kadınlar yumruklarını havaya kaldırmış. Ama 40 yıllık evlerinden arda kalan sadece yıkıntılar. İstanbul'da, Ankara'da, Adana'da, İzmir'de aylardır gecekondu yıkımı sürüyor. Yukarıdaki fotoğraflar İstanbul Yeşildirek'ten... Yeşildirek'te gündürlü yıkım var. Kırk yıldır burada kurulu 60 kadar gecekondu 300 nüfusu, gündürlü Belediye'nin yıkım ekibine karşı koymaya çalışıyor. Yıkım için hiçbir resmi kağıt ve hiçbir bildirim yok. "Acı, dört çocuğumla dört gündür eşi. Nerede tebligat? Birden gelinir de yıkılır mı" diye bağıyor Emine Elgin. "20 yıl önce vergiler geldi. Bütün vergiyi ödedik. Elimizde Özel İdare'nin makbuzları var" diye bağıyor bir başkası. Muhtar "Bu işi kurcalayan birileri var. Bu işte menfaatli olan birileri var. Yıkım emri çıkaramadılar. Ama ne olursa olsun yıkılabilmek için evlere doktor getirip "yaşam koşulları sağlıksız" raporu aldılar. Biz 40 yıldır buralarda nasıl yaşamışız peki? Ama elimizden birşey gelmiyor" diye yakınıyor. Doğru. Ama günlü geldiğinde, "konut sorununu çözeceği" diye iktidara çökenler Özal ve ekibini alaşağı etmeyi becerecekleri de bir o kadar doğru. Üstelik bu gidişle bu pek de gecikeceğe benzemiyor...

hararete karşı gittim işi deterce de serletmiş ve Pinochet'in yaptığı kimi gizli anlaşmalar ortaya çıkması. Bu anlaşmalardan biri de İngiltere'nin "Demir Leydi" si Thatcher'le yapılmış. Thatcher-Pinochet gizli anlaşmasına göre Arjantin'le Falkland savaşı sırasında Pinochet İngiltere'ye kendi hava üslerini kullanma hakkı tanımış. Buna karşılık da gerici İngiltere Başbakanı Thatcher, Pinochet'e, Şili'de insan haklarının ihlali konularını uluslararası forumlara geldiğinde Şili'nin kınanmasını engellemek için söz vermiş. İşte gerici-faşist işbirliğinin parlak bir örneği...

Bu arada Şili başınında gizli ama çok ilginç bir sansür uygulamasına başlandı. Pinochet, komşu ülke Arjantin'de mahkemeye önüne çıkarılan diktatör generallerle ilgili yargılama haberlerini ve ayrıca "Kayıplar Araştırma Komisyonu"nun tutanaklarını yayınlamasını engelliyor. Anlaşılan Şili halkının, Arjantin'den "İlham almasını" önleme hesabında.

Bir polis köpeğine hakaretin cezası ne?

İngiltere'de bir adam polise kızdı ve polise çarpıp suç işlemek için ofisini en zararsız yoldan boşaltmamış dedi. Polis köpeğinin karşısına geçip "mıyav" diyerek onu kızdırdı. Ancak, adamcağız olayı sandığı ve hesapladığı kadar ucuza atlattı. Köpeğin sahibi olan Polis tarafından "Köpeğe hakaret" iddiasıyla mahkemeye verilen İngiliz, tek celsede hakaret suçundan mahkum oldu ve yekülü bir parça cezası ödemek zorunda kaldı. Mahkeme "Mıyav"ın köpeğe hakaret olduğu ve bu hakaret görev başındaki bir polis köpeğine yapıldığı için cezanın iki kat artırılması gerektiği hükmünü verdi.